

דברי הכנסת

הישיבה השביעית של הכנסת הארבע-עשרה

יום רביעי, ט"ז בתמוז התשנ"ו (3 ביולי 1996)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:02

תוכן העניינים

3.....	שאלות בעל-פה
3.....	רישום פלילי לאזרחים
5.....	כרטיס הנחה בתחבורה הציבורית לתלמידים עד גיל 18
8.....	הצעות לסדר-היום
8.....	הפיגוע בסעודיה
23.....	הצעה לסדר-היום החשיבות שבמילוי התחייבויות בין-לאומיות
41.....	הצעות לסדר-היום שביתת האזהרה של המשק בידי הסתדרות העובדים
60.....	הצעה לסדר-היום
60.....	סיבת מותה של ילדה בת חודשיים
67.....	הצעה לסדר-היום
67.....	סגירת ה"אוריינט האוס"
71.....	הצעה לסדר-היום מדיניות הממשלה לגבי פעילות ה"אוריינט האוס"
87.....	הצעה לסדר-היום
87.....	אתיקה מקצועית רפואית
94.....	הצעות לסדר-היום קבורת ספק-יהודים בבתי-עלמין
110.....	הצעה לסדר-היום
110.....	מצוקת הדיור באתרי הקרוונים
122.....	הצעות לסדר-היום
122.....	הפרסומים על-אודות בנימין נתניהו
155.....	הרכב ועדות הכנסת
166.....	בחירת סגנים ליושב-ראש הכנסת

שאלות בעל-פה

היו"ר ד' תיכון:

חברי הכנסת, ישיבת הכנסת פתוחה.

שאלתא בעל-פה מס' 3, של חבר הכנסת אריה גמליאל, ששואל את השר לביטחון פנים. בבקשה.

רישום פלילי לאזרחים

אריה גמליאל (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, רבותי חברי הכנסת, ברצוני לשאול בנושא הרישום הפלילי לאזרחים:

1. לכמה אזרחים במדינה יש כיום רישום פלילי?

2. אילו קריטריונים גורמים לאדם להירשם כך?

3. מדוע נותר רישום פלילי כאשר הפרקליטות מוצאת שאין עילה להגשת כתב אישום?

4. מדוע מסרבת המשטרה לשנות את מדיניותה בעניין זה?

5. — — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת גמליאל, לצערי הרב יש לך ארבע שאלות בלבד. תודה רבה לך. ישיב השר לביטחון פנים. בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת גמליאל, תשובתי על השאלות הקשות שלך תהיה קצת מפורטת, כי אי-אפשר לענות לך במשפט אחד או שניים.

תשובה על השאלתא בעל-פה של חבר הכנסת אריה גמליאל בנושא הרישום הפלילי לאזרחים:

1. במרשם הפלילי המנוהל על-ידי משטרת ישראל נמצאים כמיליון בעלי רישום פלילי. חלקם אזרחים ישראלים וחלקם תיירים, תושבי חוץ, ערביי שטחי איו"ש, עזה וסיני (מלפני החזרת השטח למצרים). מדובר ברישומים מאז 1918 ועד היום.

4-2. א. כל מי שהוגשה נגדו תלונה פלילית ואשר בעקבותיה נמצא חשוד שנפתח נגדו תיק פלילי – נרשם ברישומי המשטרה. אם נמצא כי לא נמצאה אשמה נגד החשוד, נמחק הרישום המנוהל נגדו.

ב. חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א–1981, קובע בסעיף 1(א) את חובת המשטרה לנהל מרשם ובו פרטי רישום של הרשעות, עונשים והחלטות אחרות, ובסעיף 1(ג) שבו נותן המחוקק אפשרות למשטרה לנהל כל רישום אחר אשר דרוש לה לצרכיה.

ג. מכוח סעיף 1(ג) ולצורך ביצוע תפקידה רואה המשטרה כחיוני לעריכת חקירותיה לנהל את כל ההיסטוריה העבריינית הקשורה בנחקר, ועל כן מנהלת המשטרה רישומים היסטוריים של חשדות פליליים.

ד. ניהול הרישומים חיוני גם עבור גורמי הביטחון האחרים, כגון בבחינת מהימנות ובדיקות ביטחון של השב"כ, בט"ש של צה"ל ומצ"ח.

ה. רישומים מסוג זה אינם מועברים אלא לגורמי חוץ המנויים בתוספת השלישית בחוק והם: היועץ המשפטי למשטרה ומי שהאציל לו את סמכות עיכוב ההליכים, תובע בבית-המשפט, שלושת גורמי הביטחון – שב"כ, בט"ש-צה"ל ומצ"ח – וקצין מבחן וחוקר מדעי.

ו. משטרת ישראל מנהלת רישומים כנ"ל מאחר שהם דרושים לה לצורכי חקירותיה ולשם מילוי תפקיד. עם זאת, משעוברת תקופה המלמדת על שינוי באורח חיי החשוד ולא מוגשות תלונות נוספות, יכול ראש אגף החקירות להפעיל את שיקול דעתו למחיקת הרישום. התבחינים למחיקתם של הרישומים קבועים בפקודת המשטרה והם: חלוף הזמן מאז האירוע נושא הרישום, כמות התלונות שנרשמו עד לבקשת ביטול התלונה, סוג העבירה שבה מדובר ונסיבות הבקשה למחיקת הרישום.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת גמליאל.

אריה גמליאל (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, הרישום הפלילי הוא כתם לכל החיים. הדבר חמור ביותר כיוון שהרישום הפלילי נשאר ממש לכל החיים, גם במקרה שאדם עוכב לחקירה ושאלו אותו כמה

שאלות, אפילו אם מתברר שהזיהוי היה בטעות. גם לאנשים ישרים כמו סרגל נשאר רישום פלילי. אני מבקש מכבוד השר למצוא את הדרך להוריד מהרשימה את האנשים שבאמת לא נתבעו ולא נמצא שום יסוד לחקירה שנחקרו.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. השר לביטחון פנים, בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

כיוון שאני מסכים עם רוח הדברים אבל השיטה היא קצת שונה, אשמח לשבת עם חבר הכנסת גמליאל אם יש לו הצעות. אני מכבד אותך באשר אתה, ואם תציע לי הצעות שאוכל גם ליישם אותן, אשמח ליישם אותן בתנאי שהדברים גם יישמרו וגם לא נמחק את הרישומים שעשויים לסייע לנו בעתיד. נמצא את הנוסחה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אנחנו עוברים לשאילתא הבאה. חבר הכנסת משה גפני שואל את שר התחבורה, בבקשה.

כרטיס הנחה בתחבורה הציבורית לתלמידים עד גיל 18

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אדוני שר התחבורה, כרטיסי הנחה לתלמידים בתחבורה הציבורית תקפים עד לסיום שנת הלימודים, בתאריך 1 ביולי, וזאת כאשר בישיבות ובמקומות לימוד אחרים מסתיימים הלימודים רק אחרי תשעה באב.

רצוני לשאול:

האם יוארך תוקף ההנחה הנ"ל עד אחרי תשעה באב? תודה.

היו"ר ד' תיכון:

אדוני שר התחבורה, בבקשה.

שר התחבורה והאנרגיה י' לוי:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני חבר הכנסת הרב גפני, במענה על שאלתך בעניין הנחות בתחבורה הציבורית לתלמידים עד גיל 18, הריני להשיב, כי ממשלות ישראל, במסגרת המדיניות החברתית בנושא התחבורה, העניקו במימון הנחות בתעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית לאוכלוסיות ייחודיות.

מערכת זו כוללת בני נוער ותלמידים שגילם עד 18 שנים. בני נוער נהנים מהנחה של 50%, אשר ניתנת להם באופן הבא:

א. בתעריפי נסיעה עד 12.70 ש"ח – באמצעות כרטיסי הנחה. זכאים להשתמש בכרטיסיות אלה כל בני הנוער במדינה – שגילם, כאמור, עד 18 שנים – ובמשך כל ימות השנה. זה אומר, שלגבי נסיעות בין-עירוניות או נסיעות שמחירן עד 12.70 ש"ח אין שום בעיה, מכיוון שמדובר בכרטיסים לכל ימות השנה.

ב. בתעריפים העולים על 12.70 ש"ח, זכאים להנחה תלמידים בנסיעתם ממקום מגוריהם למקום לימודיהם, כמצוין בתעודת הנחה לתלמיד. תעודת הנחה לתלמיד מונפקת על-ידי מפעילי השירות. תוקף התעודות מותאם לתקופת הלימודים במערכת החינוך הממלכתית, החל ב-1 בספטמבר ועד 30 ביוני. ההנחה ניתנת באמצעות כרטיס יחיד.

האמור לעיל מעוגן חוקית בצו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירי נסיעה בקווי השירות באוטובוסים). הצו מוצא על-ידי שרי התחבורה והאוצר.

מהאמור לעיל עולה, שתקופת ההנחה הקיימת אינה תואמת את תקופת הלימודים הנהוגה במערכת החינוך התורני, שתחילתה, כידוע, ביום א' באלול וסיומה ביום ח' באב. היינו, נוצר פער של כחודש וחצי שבו אין לתלמידים במערכת זו הנחה. עד כה, על אף גישה חיובית מצד משרד התחבורה, טרם מצאה בעיה זו את פתרונה, עקב האילוצים התקציביים הנובעים ממערכת ההסכמים שבין הממשלה לקואופרטיב "אגד". ההסכם החדש שבין הממשלה ובין קואופרטיב "אגד", שלגבי נספחיו טרם נסתיימו הדיונים, יאפשר להתאים את תקופת מתן ההנחה לתקופת הלימודים שבחינוך התורני.

אנו נפעל לביצוע התאמה זו בשנת הלימודים הקרובה. במסגרת זו יונפקו תעודות לתלמידים הנוגעים לעניין, עם ציון תוקף התאריך: ח' באב התשנ"ז.

אני מקווה שאגף התקציבים באוצר ישתף פעולה עמנו ליישום הסדר זה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. לחבר הכנסת גפני שאלה נוספת.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני שר התחבורה, ראשית, אני מודה לך על התשובה המפורטת. אבל אני רוצה לומר שהיא לא מספקת באופן חד-משמעי. אתה שר מוכשר, אבל אתה שר חדש, וקיבלת את הנתונים ממשרד התחבורה. בתקופתו של משה קצב כשר התחבורה וגם בתקופתו של ישראל קיסר כשר התחבורה היו שנים שניתנה בהן הנחה. כאן מדובר באוכלוסיית תלמידים מסוימת, ואתה מכיר את האוכלוסייה הזאת. אלה תלמידים שבאים ממשפחות ברוכות ילדים, משפחות שנתונות במצוקה כלכלית, והתלמידים נזקקים לנסיעות הללו, ותשלום מלא בעדן פירושו חיסכון מפת הלחם.

גם הממשלה הקודמת וגם זו שלפניה נתנו את דעתן לנושא הזה. גם משרד התחבורה וגם "אגד" עומדים על דעתם שלא לפתור את הבעיה הזאת. אני מבקש ממך, אדוני שר התחבורה, השר החדש, לפעול בנדון. אנחנו עומדים עכשיו בתקופה הזאת. 1 ביולי היה השבוע. ט' באב יהיה בעוד שלושה שבועות. אני מבקש, שתינתן הוראה חד-משמעית, שיימשך מתן כרטיסי הנחה לתלמידים אלו, ושהחשבון ייעשה במסגרת ההתחשבנות הכוללת של משרד האוצר, משרד התחבורה ו"אגד", אבל לא על גבם של ילדים חלשים.

אני פונה אליך באופן אישי, אדוני השר, ואומר, שמותר ל"אגד" ומותר לפקידיים במשרד התחבורה להתחשב גם בשר החדש על מנת לעזור לו לפתור מצוקה כלכלית של תלמידי ישיבות. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אדוני שר התחבורה, בבקשה.

שר התחבורה והאנרגיה י' לוי:

אדוני חבר הכנסת גפני, אני השבתי שגלך לקראת פתרון. אתה מבקש פתרון עכשיו, לשלושת השבועות האלה. כיוון שפג תוקפם של כל כרטיסי ההנחה, אינני יודע אם מבחינה מינהלית אפשר יהיה לעשות את זה. אני מוכן, כמובן, לברר אם זה ניתן. אני רק אומר לך, שמכאן ואילך יהיו, בעזרת השם, הוראות מפורשות משר התחבורה ומאגף התקציבים בשיתוף "אגד" כדי לפתור את הבעיה.

אתה מבקש פתרון, אם אפשר, כבר לשלושת השבועות האלה, ומחר כבר י"ז בתמוז ונשארו עוד שלושה שבועות. ארגון וסידור עניין הכרטיסים רק למגזר החינוך התורני ייקח כמה ימים בוודאי. אלא אם כן אתה מבקש שנעשה סידור כזה, שבזכות תלמידי החינוך התורני ייסעו כל התלמידים

במדינת ישראל עוד שלושה שבועות בהנחה. אני לא חושב שזה נכון, ואני גם חושב ש"אגד" לא יסכים לפתרון כזה.

אני מוכן לבדוק אם ניתן לעשות סידור, אבל אם לא ניתן לעשות סידור, אתה יכול להיות סמוך ובטוח שמהשנה הבאה העניין הזה יוסדר; ואני מקווה שלא רק לשנה אחת, אלא שזה יהיה הסכם תמידי בין האוצר והתחבורה לבין "אגד". תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חברי הכנסת, אשר לסדר-היום של המליאה – הוא קצר יחסית, אבל סדר-היום של חברי הכנסת ארוך. בתום הדיון במליאה אנחנו עשויים לאשר את הרכב הוועדות, ואז תכנס ועדת הכנסת לדיון לא יהיה קצר, וכנראה, ובסופו של דבר, בעצם נכון את 11 או 10 הוועדות של הכנסת.

לכן אני מבקש מחברי הכנסת שלא להסתלק בתום הדיונים במליאה, שהרי מצפה לנו יום ארוך בהחלט. תודה.

הצעות לסדר-היום

הפיגוע בסעודיה

היו"ר ד' תיכון:

חברי הכנסת, אנחנו מתקדמים. הצעות לסדר-היום מס' 45, 46 ו-63, בנושא: הפיגוע בסעודיה. חבר הכנסת שלמה בן-עמי, בבקשה. הצעה רגילה, שלוש דקות.

שלמה בן-עמי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הפיגוע בסעודיה ב-26 ביוני, שבו נפגעו 19 חיילים אמריקנים, קורא כמובן להזדהות עם האומה האמריקנית, בעלת ברית של ישראל מאז ומתמיד. אבל הפיגוע הזה גם חשף את חוסר היציבות באזור המפרץ, ואת הסכנה שמייצג הטרור ליציבותו של האזור כולו.

אין לנו אינדיקציות ברורות לגבי המפגעים. יש להניח שזה יכול לבוא מבפנים, מגורמים חיצוניים, ואולי אף מכיוונה של אירן. וגם אם אירן אינה קשורה במעשה, אין ספק שהיא מוסיפה להיות אלמנט בלתי מייצב במזרח התיכון, ואני תמה לפעמים מדוע הקהילייה הבין-לאומית, מראה כלפי עירק נחישות, מוצדקת כמובן, אך שבעתיים גדולה מזו שהיא מראה במאבק לנטרולה של אירן ככוח בלתי מייצב באזור הזה.

ראש הממשלה בנימין נתניהו עשה לעצמו שם בשנים האחרונות – נדמה לי, בתקופת שגרירותו – מסביב לשאלת הטרור; והוא חייב לדעת שמאבק כוחני בטרור לעולם אין בו די אם לו מתלווה לו מהלך מדיני. חשוב לומר היום מלה בהקשר של הטרור ושל תהליך השלום. חשוב להילחם בטרור, צריך להיערך עם כל הכוחות שואפי השלום: ארצות-הברית, המערב וכוחות מקומיות ואזורים. עם זאת, אסור לנו להשתמש בטרור כאליבי באשר להתקדמות בתהליך השלום. אסור לתת לטרור זכות וטו על הגדרת עתיד האזור ועתיד השלום.

ועידת שארם-אל-שיח' היתה הצלחה מסחררת של הדיפלומטיה הישראלית-האמריקנית, אבל בבסיס זאת היתה ועידה של עושי השלום. אין זה מתקבל על דעתי שעמי ערב ילכו לשיתוף פעולה אסטרטגי ממשי עם ישראל בנושא המלחמה בטרור במנותק מהתקדמות בתהליך השלום. לכן, אני חושב שהמהלך חייב יהיה להיות מהלך משולב. המזרח התיכון החדש, שבו דובר כל כך, מעולם לא היה אמור להיות מנותק ממדיניות של שלום. רק השילוב הזה בין שלום למלחמה בטרור ייתן משקל לרצון לשיתוף פעולה אזורי בינינו ובין עמי ערב וכוחות חיצוניים למלחמה בטרור.

המאבק בפונדמנטליזם הוא לא רק צבאי. ואולי אם הוא יהיה רק צבאי הוא ייכשל, משום שהוא רק יחזק את כוחות השמרנות בעולם הערבי. המאבק בפונדמנטליזם מחזק את כוחות הדיכוי בעולם הערבי. זה מאפשר למשטרים, כמו המשטר של מובארק וכמו המשטר הסעודי, לחזק את מנגנוני הדיכוי על חשבון תהליכי הדמוקרטיה. לכן חשוב מאוד לא רק ללכת לכיוון של מדיניות של כוח, שאין להטיל ספק בחיוניותה, אלא לשלב אותה בהתקדמות נאותה בתהליך השלום. לא יהיה אפשר לעשות את הדבר הראשון בלא השני. תודה רבה לך, אדוני.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. הצעה לסדר-היום באותו נושא לחברת הכנסת נעמי חזן. בבקשה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

האם הוא העלה את ההצעה במקומו של חבר הכנסת חגי מירום?

היו"ר ד' תיכון:

לא. הוא הגיש הצעה רגילה. אין "במקום" כאשר מדובר בהצעות לסדר-היום.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

זה לא רשום – – –

היו"ר ד' תיכון:

רשום. לפחות אצלי זה רשום, וזה מודפס.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הפיגוע בסעודיה נגד הכוחות האמריקנים הוא בעל משמעות ומחייב גם דיון במליאת הכנסת, משום שאנחנו חייבים, אדוני היושב-ראש, לשקול מחדש סדרה של נושאים, ובהם: מטרות הטרור, כיצד נאבקים בטרור וכיצד הדבר הזה מתקשר למדיניות של ממשלת ישראל החדשה.

אדוני שר החוץ, מותר לי לברך אותך לכניסתך לתפקיד, לכן תרשה לי לעשות זאת.

לגורמי הטרור יש למעשה שתי מטרות מרכזיות. אני חושבת שזה ידוע לכל מי שעסק ועוסק בשאלה הסבוכה הזאת. המטרה הראשונה – לערער את הביטחון העצמי של אזרחים באשר הם. זאת אומרת, לנסות לפגוע ישירות בביטחון האישי של בני אדם פשוטים. והמטרה השנייה והחשובה יותר – לעשות דה-לגיטימציה של משטר ושל שלטון.

הפיגוע שהיה בערב הסעודית, כמו פיגועי טרור אחרים, ניסה להשיג את שתי המטרות האלה: לערער את הביטחון העצמי וכן לערער את המשטר בערב הסעודית. אין דרכים קלות ואין פתרונות של קסם לטרור. כל ניסיון למצוא פתרון כזה כשלעצמו הוא פשטני ולא רציני.

ידוע גם ממחקרים שנעשו וגם מניסיונות, שהתרופה הטובה ביותר לצמצום הטרור – כי להכחיד את הטרור אי-אפשר – זו יציבות פוליטית, שגשוג כלכלי ויציבות אזרחית.

אלה פתרונות ארוכי טווח. אבל, לדאבוני הרב, הנושא הזה עולה לסדר-היום בדיוק בתקופה שהממשלה החדשה – שאתה חבר בה, אדוני שר החוץ – יצרה משוואה בלתי מתקבלת על הדעת מבחינת המאבק בטרור. המשוואה הזאת אומרת חד וחלק: אם יהיה טרור לא יהיה שלום. הרי ברור שאחד הפתרונות ארוכי הטווח, המייגעים אבל החשובים, הוא שלום לטרור. אבל אם מתנים את ההמשך של תהליך השלום בניסיון למנוע את הטרור, זו הזמנה לטרור מהסוג הגרוע ביותר.

אני מצפה ממך, אדוני שר החוץ, כי אני חושבת שאתה מבין את הדברים האלה – לפי ניסיוןך הקודם וגם לפי ההתבטאויות שלך – לנסות לעשות הכול, לתבוע ולדרוש את הפסקת המשוואה הארורה הזאת, שאם יהיה טרור לא יהיה שלום. כי אז אנחנו נצפה יום יום, לדאבוני הרב, במעשי טרור נוראים, שכל מטרתם להפסיק את התהליך, לערער את המשטר ולהביא לאי-יציבות. במלים אחרות, היה פיגוע קשה בסעודיה, ואנחנו צריכים להפיק את הלקחים ממנו

ולהפסיק את ההתניות, שאינן מסייעות לתהליך השלום ומעודדות במקום למנוע טרור. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. הצעה נוספת באותו נושא לחבר הכנסת עזמי בשארה, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, עד שהוא יעלה – מקובל בבית, ולמדתי ממך, שמברכים חבר כנסת חדש לנאום הבכורה שלו.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

זה הנאום השלישי שלי.

נעמי חזן (מרצ):

גם נהוג במליאת הכנסת – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זאבי, יצא לך שם של מי שמתמיד במליאה. מה קרה שלא שמת לב? אבל אולי תואיל להיכנס אל תוך הקהל במליאה.

חבר הכנסת קליינר, מה הבעיות שם?

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

הוא בשתיקה שם בגלל – – –

היו"ר ד' תיכון:

אתה, כמדומני, חבר בוועדה שמשבצת את חברי הכנסת.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

לא.

היו"ר ד' תיכון:

אתה כבר התפטרת, השתחררת מהתפקיד הזה. תודה.

חבר הכנסת זאבי, האם תיאות להיכנס אל תוך אולם המליאה ואנחנו נדון בענייך בשבוע הבא?

רחבעם זאבי (מולדת):

לא, אדוני.

היו"ר ד' תיכון:

לא. טוב. תודה. בבקשה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אני, על כל פנים, מודה לחבר הכנסת זאבי.

הפיגוע האחרון בסעודיה הוא הפיגוע השני, שלו אחראי, ככל הנראה, אותו כוח פוליטי-צבאי, ספק מאורגן ספק מפוזר, שנקרא בערבית אלאפע'אן – כלומר האפגנים. אלאפע'אן הם אותם מתנדבים ערבים שנשלחו לאפגניסטן כאות לסולידריות אסלאמית נגד הפלישה הסובייטית שהיתה בזמנה למדינה זו. שיגור משלחות מתנדבים אלו נעשה בתמיכתן של מדינות ערביות שמרניות כמו סעודיה.

הגולם קם על יוצרו במקרה הזה. לאחר זמן לא רב, לאחר שהפכו גדודים אלה, בני אלפי הלוחמים, לבעיה – לאחרונה הם גורשו ממחנותיהם בפקיסטן בחזרה למדינות ערב. חלק מהם הפכו לעמוד התווך של הקבוצה הג'יהאדית באלג'יר, גורמים אחרים ממלאים תפקידי מפתח בקבוצות האסלאמיות בדרום-מצרים, בסעודיה וכיוצא בזה.

בעלי בריתו של המערב, לשעבר, במאבק נגד הקומוניזם, הפכו לפתע ליריבים, אשר עברו תהליך של רדיקליזציה. ללמדנו, כי אין שום אפשרות להשתמש בבני אדם ככלי בלבד, ובכלל זה להשתמש בתנועות פוליטיות ככלי במאבק נגד יריב אחר, שנראה מר יותר בתקופה ההיא.

בני אדם ותנועות פוליטיות ממאנים להיות כלי בלבד. הם מציבים לעצמם מטרות משלהם לעתים עד כדי הפיכת המשתמש עצמו לכלי. כך הפכה ההתערבות באפגניסטן לכלי של התנועות האסלאמיות להתחזקות, לחישול השורות, לתיאום בין-לאומי ועוד – באפגניסטן נבנה האינטרנאציונליזם האסלאמי המהפכני מהסוג החדש, הרדיקלי, שלא היה לפני שנות ה-70.

מדינות המערב, וגם המומחים הישראליים, מיהרו להסיק מהפיגוע בסעודיה על קיומו של אויב משותף – "הטרור הבין-לאומי". והיום שמענו עליו שוב – הטרור, כאילו יש טרור אחד עם מרכזיה אחת שמכוונת אותו. כאילו יש המערב ויש הטרור נגדו, ושמרכזיו של הטרור הזה הם בטהרן ובבירות אחרות. ההיקש הזה הוא קל ועצלני מאוד. אירן לא היתה מעזה להעלות על דעתה פעולה כזאת. לדעתי, גם סודן מאוד מעוניינת עכשיו בפיוס עם מצרים והמערב, ולכן לא היתה מעלה על דעתה אפשרות כזאת. אבל גם תופעת האפגנים, ככוח אשר שורשיו נעוצים בהתערבות מערבית ובעידוד מערבי בעבר, ככוח שיצא מכלל שליטה, שוב איננה הסבר מספיק לסוג כזה של פעולה.

סעודיה אינה מדינת קש או מדינה מלאכותית, כמו הרבה מדינות אחרות במפרץ. היא מדינה אדירת ממדים, הרוויה סתירות ומאבקים חברתיים, שבטיים, דתיים ועוד. הפיגוע האחרון קשור לאחד הקונפליקטים העיקריים במדינה זו. קונפליקט זה סב סביב נושא הריבונות והנוכחות של כוחות זרים על אדמת סעודיה. הגורמים המתנגדים לנוכחות הזו מסתמכים, למרבה האירוניה, על האידיאולוגיה הוואהבית הפונדמנטליסטית השלטת במדינה זו כאידיאולוגיה רשמית. האופוזיציה כאן מבקרת בסך הכול את חוסר העקביות ואת הפער בין השיח האידיאולוגי המוצהר ובין הפרקטיקה הפוליטית של השבט השליט.

המודל של טרור כהתערבות חיצונית לא מצליח להבהיר את התמונה המורכבת בסעודיה, במצרים, באלג'יריה ובמדינות אחרות. הביקורת המערבית, במיוחד הישראלית, הנמתחת על חוסר התיאום ועל חילופי המידע בין השותפים במאבק בטרור, לא רק שמחמיצה את העיקר אלא שופכת שמן על המדורה. הרי הפגיעה בריבונות הערבית ובשליטה המערבית היא אחד מדגליו של הטרור עצמו. המודל של טרור כאויב נפשע אשר מכה במדינות שלוות ופרו-מערביות מבחוץ, ואשר נגדו צריך לתאם מהלכים, המודל הזה הוא מודל כושל, לא רק מסיבות פורמליות של פגיעה בריבונות של מדינות אחרות, אלא משום שהוא מתעלם מהבעיות האמיתיות במדינות אלה. מודלים לא נכונים בהבנת התמונה בעבר יצרו תופעות כמו תופעת אל אפ'אן. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב שר החוץ, בבקשה.

שר החוץ ד' לוי:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, יורשה לי בראשית דברי לברך את היושב-ראש בברכת "ישר כוח". כמי שמכיר אותך, אני חושב שהבחירה, ישיבתך על כס יושב-ראש הכנסת מבטיחה, מעצם אישיותך, כפרלמנטר מנוסה ובקיא הניחן גם בידע רחב מאוד, בסבלנות ובחברות, שתדע לנווט את הדיונים, גם אם יהיו אלה סוערים, אל חוף מבטחים, דהיינו אל הכלל הבסיסי – מעמדה של

הכנסת, וגם הדימוי שלה בעיני הציבור. אני בטוח בכך, ושוב אני מאחל לך הצלחה במילוי תפקידך הרם.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

שר החוץ ד' לוי:

אדוני היושב-ראש, הטרור הרצחני שוב הראה את נחת זרועו הזוועתית. בפיגוע בבסיס הצבאי האמריקני בדהראן נהרגו 19 אמריקנים ונפצעו 400 בני לאומים שונים.

הבניין שנפגע משמש גם אותם כוחות בין-לאומיים האחראים ליישום החלטות מועצת הביטחון האוסרות טיסת חיל האוויר העירקי בדרום עירק. בבסיס מוצבים אנשי צבא ומומחים אמריקנים, למעלה מ-2,000, וכן צרפתים, בריטים וסעודים.

שני ארגונים בלתי ידועים נטלו עד כה אחריות: ארגון "לגיון החלל עבדאללה אלח'דיפי" ו"חיזבאללה מפרץ". מפגעים אלו אחראים למשאית תופת עמוסה בחומרי נפץ ודלק שהוחדרה לבסיס וזרעה הרס ומוות לכל עבר.

קודם לפיגוע נמסר על סיכול ניסיונות להברחת אמצעי לחימה דרך ירדן, ומאירן דרך האמירויות לתוך סעודיה. הפעם הצליחו המחבלים במזימתם.

ראוי בהקשר זה לזכור, כי ב-13 בנובמבר 1995 התבצע פיגוע נגד גורמי סיוע אמריקניים במתחם מפקדת "המשמר הלאומי" בריאד. גם אז הוחדרה תערובת קטלנית של חומרי נפץ ודלק, שהרגה חמישה חיילים אמריקנים ופצעה עשרות חיילים סעודים.

סעודיה הודיעה ב-22 באפריל על חשיפת מבצעי הפיגועים – ארבעה סעודים אסלאמיים קיצונים, שהוצאו להורג.

אין זה סוד, אדוני היושב-ראש, כי נוכחות הכוחות האמריקניים במפרץ בכלל ובסעודיה בפרט, שגברה מאוד מאז מלחמת המפרץ, הינה לצנינים, הן בעיני גורמים אסלאמיים קיצונים בסעודיה עצמה והן בעיניהן של אירן ועירק. כל הגורמים הללו עוינים גם את המשטר בסעודיה, ואין להתפלא על שחלקם או כולם חברו יחד וסייעו למפגעים.

יהא אשר יהא הגוף האחראי לפיגוע, עוצמתו ועובדת היותו שני בתוך כמה חודשים – למרות התרעות קיימות ותגבור מערך האבטחה – שבות ומצביעות על פגיעות אפשריות גם במשטר המלוכני בסעודיה, לנוכח פעילות אופוזיציונית-טרוריסטית מבית ומחוץ.

בעקבות הפיגוע העלתה ארצות-הברית את נושא הטרור לראש סדר-היום במסגרת ה-G-7, ונושא זה נדון בהרחבה מעבר למה שסוכם מלכתחילה. כן הסכימו המשתתפות על נקיטת מגוון של אמצעים להילחם בטרור.

על-פי ההודעה שקיבלנו, תיקבע בתוך חודשים מתכונת המשך לדיון שהתנהל בליון, אשר תעסוק בהתמודדות עם הטרור. זוהי הודעה מעודדת, שקיים רצון לתיאום ולשיתוף פעולה, ויותר מכול – לבחינת הדרכים להגיע לתוצאות מעשיות.

אדוני היושב-ראש, הפיגוע בדהראן שב והזכיר לכולנו את הסכנות הנובעות מהטרור ואת הצורך הדחוף לכונן מסגרת שתפעל מול מכונת ההרס הזו, הפוגעת ללא רחם באזרחים חפים מכל פשע בניסיון לערער משטרים יציבים ומתונים.

בין ישראל לארצות-הברית קיים הסכם למלחמה בטרור. זהו הסכם יחיד במינו, שאין לצדדים לו הסכם דומה עם צד שלישי. הסכם זה, שעיקרו שיתוף פעולה במחקר ופיתוח, חילופי מידע והערכות, פיתוח פרויקטים משותפים, יכול לשמש בסיס לקידום שיתוף פעולה רחב למלחמה בטרור. הסכם כזה צריך שיהיה מכון לא רק למטרות מגננה בפני טרור. זו איננה, לדעתנו, מלחמה בטרור, אלא לכל היותר אמצעים להגברת "מוכנות ספיגה". שיתוף פעולה מכל סוג עם ארצות-הברית ועם מדינות נוספות, צריך שיהיה מכון גם נגד מקור הסכנה. בלעדי זאת, אדוני היושב-ראש, לא עשינו דבר. כשמדובר במעשי טרור רצחניים, נוכל להתגונן ולספוג את המכה, אך זו לא התשובה.

מבצעי הטרור צריכים להתחיל לחשוש בתנועותיהם. נחוץ להפעיל מערכה ומערכת שתגיע אל מקור הטרור, אל המקום שממנו הוא יוצא ותכה בו ללא רחם. מבצעי הטרור, כפי שנזכרו גם הסעודים לדעת, אינם מבחינים במטרותיהם ואינם בוררים את קורבנותיהם. רק מאמץ משותף ומשולב, אדוני היושב-ראש, ואני חוזר – אזורי, עם כל המגבלות, ובין-לאומי כמתחייב, יסכל מעשי זוועה של פורעי חוק, שאינם שמים כל סייג למעשיהם.

אני מבקש, אדוני היושב-ראש, להתייחס לכמה אמירות שנאמרו כאן בהקשר של המעשה הנפשע הזה בסעודיה. מה לישראל ולמקרה הזוועתי הזה? איזה קשר יש כאשר אנחנו מדברים על הטרור ועל התייצבות מול הטרור? אנחנו רוצים לומר בהאי לישנא: אין טרור פועל מאליו בחלל ריק, בלי שולח ומכוון. ואנחנו רוצים, מתכוונים ומאמינים, כי השותפים לנו למשא-ומתן לשלום הם פרטנר להתייצבות מול הסכנה הזאת.

לכן, כשאנחנו אומרים זאת, הרי הכתובת ידועה. לא יכול להיות מצב שבו יש לנו הוכחות, ארגוני טרור פועלים נגדנו ומקבלים גיבוי ממדינות מסוימות, ואנחנו לא נצביע על מדינות אלה. מה הקשר בין זה לבין זה? אני רוצה לקוות, אני גם מאמין, כי הפרטנרים לשלום, שעמם נשב, מודעים לסכנה

הזאת שמאיימת עלינו ועליהם כאחד, ונתייצב יחד לא כדי לברוח מתהליך שאנחנו רוצים בו –
ואנחנו לא צריכים שמישהו ילחץ אותנו לדבר שאנחנו מאמינים בו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הפסקת תהליך השלום תדרבן למעשה את – – –

שר החוץ ד' לוי:

קודם כול, אין הפסקת תהליך השלום, ואנחנו – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה, קריאת ביניים – כן, נאום – לא.

שר החוץ ד' לוי:

חבר הכנסת דראושה, אני מבקש לבוא ולהבהיר בפעם המאה: אין די בכך שאנחנו אומרים זאת,
צריך שהפרטנרים שלנו ייקחו על עצמם את המחויבות הזאת, ההכרחית. בלעדיה אין תהליך
שלום יכול להצליח. אנחנו יכולים לדבר, אבל אם לא ייעשה מאמץ – אני לא אומר, מאה אחוזים
הצלחה, מאה אחוזים מאמץ, שזה מתחייב משני הצדדים – לא נצליח. כאשר נעשה זאת, אני
מאמין שנרחיק את הסכנה וניתן למשא-ומתן להתנהל ללא קורבנות, ללא שפיכות דמים, וזאת
בעמידה ביחד, איתנה, לנוכח הסכנה הזאת, כשתכליתו של הטרור להרוס כל סיכוי, לפגוע
ביציבות, להביא לייאוש, ואנחנו איננו מתכוונים להתקפל בפני נגע כזה.

אדוני היושב-ראש, אני מבקש לסיים, על דעת – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, יש לי שאלה קצרה.

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה, אבל קצרה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני רוצה לשאול את כבוד שר החוץ: מתי יתחדש המשא-ומתן עם הרשות הפלשתינית על הסדר הקבע?

שר החוץ ד' לוי:

בסך הכול הממשלה החלה את עבודתה, עוד לא מלאו לה שבועיים. היא עושה את כל ההכנות, היא יצרה מגעים עם הפרטנרים, היא מייצבת מצב. אני מקווה שבקרוב, בקרוב, נוכל לשבת, כאשר אבני דרך מוצקות משני הצדדים יתבררו ביחד, ונפעל, בעזרת השם ובמאמץ אמיתי משני הצדדים, להשיג את מה שכולנו רוצים, את השלום המיוחל.

אני מבקש לסיים באיחולי החלמה לפצועים מכל הלאומים בסעודיה – ולשלוח את השתתפותנו הכנה באבלן של המשפחות השכולות.

המקום שרק בו יוכלו הדברים להתברר לפרטי פרטים ולעומק הוא ועדת החוץ והביטחון. אני מציע להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת אלסאנע מציע להסיר את הצעת חבר הכנסת בן-עמי. דקה אחת.

טלב אלסאנע (מד"ע):

כבוד היושב-ראש, ברצוני להעיר שתי הערות בדבר הלקחים המתחייבים מהפיגוע שהיה בסעודיה.

ההערה הראשונה היא: המוגבלות של הכוח. אין ספק שארצות-הברית היא אימפריה, מעצמה, שיש לה עוצמה צבאית אדירה, אבל גם לכוח הזה יש מוגבלות, ולא ניתן תמיד להשיג את המטרה בדרכים של כוח ועוצמה צבאית.

המסקנה השנייה, כפי שנשמעה מדבריו של שר החוץ: יש הכללה של המושג טרור. יש להבחין בין טרור לבין מאבק, כמו שיש כל מיני סוגי מחלות. כשאומרים "מחלה", זה לא אומר שפתרנו את הבעיה. בכל אירוע, בכל פיגוע, צריך לבדוק את הנסיבות ולא לעשות הכללות.

במקרה שלנו, באזור המזרח התיכון, במאבק הפלשתיני-הישראלי, יש מאבק לאומי על רקע ספציפי של שליטה בעם אחר, כיבוש, שיוצר את הביצה של המצב הגרוע, והפתרון הוא הכרה בזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתיני להגדרה עצמית, לניהול משא-ומתן ישיר, החלטי ותכליתי על-פי

החלטות מועצת הביטחון, שהן מאוד ברורות, ולא להפסיק את התהליך ולדרוש מהצד הפלשתיני למלא התחייבויות כשממשלת ישראל מנסה להתנער מהתחייבויותיה.

אנחנו רואים את זה במה שקורה בחברון לגבי הנסיגה, אנחנו רואים את זה במצב האבסורדי אשר שורר בהמשך הסגר, וגם בעיכוב במילוי ההתחייבויות של הממשלה לגבי שחרור האסירים הביטחוניים. אין לדרוש מהצד השני, ולהתנער ולהתחמק. לפני שמפנים אצבע לצד הפלשתיני יש להפנות אצבע עצמית לממשלת ישראל בעניין הזה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת דהאמשה מציע להסיר את הצעת חברת הכנסת נעמי חזן. רבותי, אני מזכיר: דקה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, דיברו פה הידידים על טרור ועל הכללות. חבר הכנסת בשארה, ידידי, יודע לחלק את לוח השחמט וקורא לתנועות מטעם ולא מטעם. לא שמים לב לעיקר הבעיה. מה עושה ארצות-הברית בסעודיה? מה עושה הכוח האדיר הזה, העולמי, שם? למה הוא צריך להרעיב את ילדי עירק ולעזור למשטר הסעודי, כשהעם הסעודי מתקומם נגדו? יש פה תנועות שחרור לאומי, מה לנו ולהן? למה אנחנו צריכים לשים את עצמנו דווקא בצד שכנגד? נלמד את הבעיה, נראה מה הסעודים רוצים. זה העם הסעודי, זה העם העירקי, אלה עמים שמתקוממים, אלה תנועות של העמים שם. מה לנו ולזה?

לכן צריך אפילו לתמוך, לא רק להתנגד, בתנועות שחרור לאומי, בתנועות שהן גם אסלאמיות פונדמנטליסטיות, אבל הן לא אבני שחמט, הן לא כלי שרת של אף אחד. הן לא נוצרו לא בידי ארצות-הברית ולא בידי אחרים, הן תנועות של העמים שם. נלמד את הבעיה ונעזור לעשיית צדק.

אם רוצים שלום באזור, תנאי ראשוני לשלום – לא להרעיב יותר את ילדי עירק, לא לדכא יותר את העמים במפרץ, לא את העם העירקי ולא את העם הסעודי ולא את העם בבחריין, וכך אולי יהיה פתרון לבעיה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רבותי, להקפיד על עניין הזמן.

חבר הכנסת בני אלון מציע להסיר את הצעתו של חבר הכנסת עזמי בשארה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אני חושב שהססמה שראש הממשלה התחיל בה – או טרור או שלום, היא נכונה.

אני בהחלט מקבל את דבריהם של חברי הכנסת עזמי בשארה, עבד-אלמאלכ דהאמשה וטלב אלסאנע, שבכנות אומרים את מה שכתוב בתוכנית השלבים של קהיר 1974: אם המשא-ומתן המדיני ייתקע, נתחיל בלוחמה של גרילה זעירה, נהרוג אתכם עד שתחזרו למשא-ומתן מדיני, ואל תערבבו בין זה – – –

טלב אלסאנע (מד"ע):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אלסאנע.

בנימין אלון (מולדת):

יש לי רק דקה, חבר הכנסת טלב אלסאנע.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה, לא בהצעה להסיר.

בנימין אלון (מולדת):

חברי הכנסת הנ"ל אומרים דוגרי: אל תערבבו ואל תישבו בשבי של הקונצפציה של טרור – כמו ששמעתי את חברת הכנסת נעמי חזן, שאמרה בתמימותה כאילו יש טרור אחד. יש פה אומה ערבית שרוצה לסלק אותנו, ואם לא נעשה אתה משא-ומתן, או אם ניתקע, ולו לרגע אחד יותר ממה שהם חושבים, הם יכו בנו בטרור.

צריך להתייחס לבעיה הערבית-הישראלית, ולא להתחבא מאחורי קונצפציות.

אני מציע, כמובן, להסיר את ההצעה מסדר-היום. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

בוודאי, אמרתי. תודה.

חבר הכנסת שלמה בן-עמי, האם אתה מסכים להעברת הנושא לדיון בוועדת החוץ והביטחון?

שלמה בן-עמי (העבודה):

כן.

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת נעמי חזן, האם את מסכימה?

נעמי חזן (מרצ):

כן.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת עזמי בשארה, האם אתה מסכים?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

כן.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו עוברים להצבעה בהרמת ידיים, כי חבר הכנסת זאבי לא מאפשר לנו להצביע בשלב זה, כי אין הצבעה מן התא. חבר הכנסת זאבי, לפלא בעיני על שסירבת לקבל את הצעתי.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

גם אין קריאות ביניים מן התא.

מי בעד העברת ההצעות לסדר-היום לדיון בוועדת החוץ והביטחון?

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להפריד.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר. רבותי, קיימת הצעה של חבר הכנסת קליינר להפריד בין ההצעות.

מי בעד העברת הצעתו של חבר הכנסת שלמה בן-עמי לוועדת החוץ והביטחון? מי נגד?

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – רוב

נגד – מיעוט

ההצעה להעביר את הנושא שהעלה חבר הכנסת ש' בן-עמי

לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

ההצעה עוברת לוועדת החוץ והביטחון.

מי בעד העברת הצעתה של חברת הכנסת נעמי חזן לוועדת החוץ והביטחון? מי נגד?

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – רוב

נגד – מיעוט

ההצעה להעביר את הנושא שהעלתה חברת הכנסת נ' חזן

לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

גם הצעה זו עוברת לדיון בוועדת החוץ והביטחון.

מי בעד העברת הצעתו של חבר הכנסת עזמי בשארה לדיון בוועדת החוץ והביטחון? מי נגד?

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – רוב

נגד – מיעוט

ההצעה להעביר את הנושא שהעלה חבר הכנסת ע' בשארה

לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

גם הצעה זו עוברת לדיון בוועדת החוץ והביטחון.

הצעה לסדר-היום החשיבות שבמילוי התחייבויות בין-לאומיות

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו עוברים לנושא הבא, הצעה לסדר-היום מס' 52, של חבר הכנסת חיים רמון: החשיבות שבמילוי התחייבויות בין-לאומיות. בבקשה.

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בראשית דברי אני שמח לברך את ידידי חבר הכנסת דן תיכון על בחירתו ליושב-ראש הכנסת. אני בטוח שהוא ימלא את תפקידו בצורה הטובה ביותר, וכפי שהוא אמר בנאומו לאחר בחירתו – הוא יהיה יושב-ראש של כל חלקי הבית. אני בטוח בכך.

אדוני היושב-ראש, שר החוץ, אני קצת מודאג, כי לפני כמה דקות נודע לי שאתה אמור לסיים את תפקידך בעוד כשבוע ימים. אני מאוד-מאוד מודאג מהעניין הזה. חשבתי שיתפתח בינינו איזה דו-שיח ואפשר יהיה להתחיל לדבר על מדיניות. צריכה להיות אופוזיציה, אבל חוסר יציבות כזה בממשלה חדשה מדאיג מאוד, ואני מאוד-מאוד מקווה שסוף-סוף תפתרו את הבעיות, ונוכל להתייחס אליכם כאל ממשלה קבועה ולא כאל ממשלה שבאים אליה ויוצאים ממנה כל העת.

מכאן אני מגיע, אדוני שר החוץ, לעניין שרק טרדות הקמת הממשלה מנעו בעדך, אני בטוח, לשים לב אליו, והוא קווי היסוד של הממשלה. כל מה שקרה – מעשה המרכבה הבעייתי, המורכב והלא-

כל-כך מוצלח – הוא כנראה שמנע בעדך לשים לב אליו. אתה, אדוני שר החוץ, כמי שמופקד על העניינים הבין-לאומיים של מדינת ישראל, צריך היית לשים לב אליו, אני רוצה לתת לך את הקרדיט, ואני בהחלט נותן את מאה ימי החסד לממשלה, אך הדבר פשוט נשמט מעיניך.

כוונתי להוראה שהיתה בכל קווי היסוד של הממשלות, ובכללן הממשלה שאתה, אדוני שר החוץ, היית בה שר חוץ ב-1990, הממשלה בראשות ראש הממשלה לשעבר שמיר. נאמר שם דבר כל כך פשוט, כל כך אלמנטרי, דבר המהווה יסוד ביחסים בין-לאומיים, והוא – הממשלה תקיים את כל ההתחייבויות הבין-לאומיות של מדינת ישראל.

יש לך עוד הזדמנות, אדוני שר החוץ, לדאוג שבקווי היסוד של הממשלה, שהם מסמך מדיני רב-חשיבות שבודקים בכל העולם, יתקנו ויוסיפו את הסעיף הזה.

אני בטוח – אני מבטיח לך, שהאופוזיציה לא תתנגד. אני משוכנע שהאופוזיציה לא תתנגד, ואתה בוודאי צריך לדאוג לכך.

עד עכשיו, במשך השבועיים האלה, חשבתי שרק שכחה והשמטה מקרית מנעו את הוספת המשפט הזה, אבל לצערי, חלפו שבועיים – נכון, זה לא הרבה זמן – וגם ראש הממשלה וגם אתה, אדוני שר החוץ, מדברים הרבה על הצורך ועל החובה המוצדקת – בדין – של הצד השני, קרי הרשות הפלשתינית, לקיים את התחייבויותיו; בדין ובצדק: לא יכול להיות שרק צד אחד יקיים התחייבויות. אתם אומרים: אנחנו תובעים מכם, הרשות הפלשתינית, לקיים את ההתחייבויות.

איזו התחייבויות? לפי איזה הסכם, אדוני שר החוץ? את זה לא שמענו מכם. עד עכשיו המלה "אוסלו" – דווקא עיר יפה, אדוני שר החוץ – לא יוצאת מפיכם. אתם קובעים, בדין ובצדק, את קיום ההתחייבויות הבין-לאומיות שחתמה עליהן ממשלת ישראל עם הרשות הפלשתינית לפי הסכמי אוסלו א' וב'. כל כך קשה להגיד את זה? זה כואב?

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

חיים רמון (העבודה):

יכול להיות, אז תגידו שאתם לא מקיימים, ואל תתבעו זאת מן הצד השני. תגידו: לא מקיימים התחייבויות בין-לאומיות. אני תיכף אגיד לך שלא בגלל זה היא ירדה. לא מקיימים, ואז אל תתבע זאת מן הצד השני. אתה לא יכול לבוא לצד השני – כל הרשות הפלשתינית קמה על בסיס הסכמי אוסלו, היא קיימת על בסיס הסכמי אוסלו והיא נבחרה על בסיס הסכמי אוסלו. אתה אומר לה: תקיימו את ההסכמים, אבל אנחנו – לא. איזה אינטרס יש לה בכך?

אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת גדעון עזרא, אתה נבחרת על-ידי הליכוד, וציפיתי כי לפחות את מה שכתוב במצע הליכוד תכתבו בקווי היסוד. אתה התחייבת, אם אתה לא יודע, במסגרת הפרק "שלום וביטחון", שממשלת ישראל תכבד הסכמים בין-לאומיים ותמשיך, אני חוזר: תמשיך את התהליך המדיני – לא תיצור תהליך מדיני חדש – להשגת שלום צודק ובר-קיימא במזרח התיכון. על הבסיס הזה גם אתה נבחרת. שבועיים אתה בשלטון, ושכחת אפילו את מה שהבטחת אתה לבוחר. לא באת לבוחר ואמרת: אנחנו נפר את הסכמי אוסלו. לפני הבחירות יצאה אפילו לראש הממשלה מן הפה המלה "אוסלו"; אבל זה לא רק עניין סמנטי – מבחינתנו זה עניין של מלחמה בטרור. מה אמר כרגע שר החוץ? הוא אמר מה אנחנו תובעים מן הצד השני. לא מאה אחוז הצלחה במלחמה בטרור, בדין ובצדק, אלא מאה אחוז מאמץ למלחמה בטרור.

בישיבת הממשלה האחרונה, כשר לשעבר, שמעתי את ראש השב"כ, והוא אמר שהדברים לפרסום; הוא אמר שמאז ארבעת הפיגועים שהיו בסוף פברואר ובתחילת מרס 1996, הרשות הפלשתינית נלחמת במאה אחוז מאמץ בטרור.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

אז למה לא יצאתם מחברון, אם הם היו כל כך בסדר?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת גדעון עזרא, קריאת ביניים – כן.

חיים רמון (העבודה):

לא יצאנו מחברון, כי האופוזיציה דאז ביקשה לא לצאת מחברון ונענינו לבקשתה. גם עשינו מה שהאופוזיציה ביקשה וגם אתה מלין עלינו? אמרו: לא יפה לצאת לפני הבחירות; אמרנו: לא נצא לפני הבחירות. עכשיו אני יודע שאתם מצטערים. הייתם מתים שנצא מחברון ונפתור לכם את הבעיה. אבל אתם צריכים לקיים את ההסכם, זה תנאי.

מה קורה עכשיו? על בסיס הסכמי אוסלו מתנהל בארבעת החודשים האחרונים מאבק תוך שיתוף פעולה בין השב"כ הישראלי לשב"כ הפלשתיני, שנושא תוצאות טובות, והוא הבלם המרכזי למעשי טרור. התרופפות בשיתוף הפעולה תביא לטרור, והססמה של ראש הממשלה: טרור או שלום, היא ססמה נוראה, כי היא נותנת לכל ילד, לכל מתאבד, זכות וטו על תהליך השלום. לפי הססמה הזאת היינו צריכים לנתק היום את היחסים עם ירדן, כי היה טרור מירדן. מה עשתה ירדן? היא נלחמת נגד הטרור, ולכן היא נשארת פרטנר, כי זהו ההסכם. ההסכם הוא מלחמה נגד הטרור בשטחים. זה מה שמבדיל היום בתחום השותפות במזרח התיכון: מדינות שנלחמות

נגד הטרור מול המדינות שתומכות בטרור. זהו קו פרשת המים או קו פרשת הדם. לא דבר אחר.

לכן אני מציע לך, אדוני שר החוץ, לבוא ולהודיע חד-משמעית, שממשלת ישראל זו מחויבת להסכמים בין-לאומיים מצדה, ובלבד שכל מי שחתם אתה על הסכם בין-לאומי יכבד אותו. ההסכם הבין-לאומי שנחתם עם הפלשתינים הוא הסכם אוסלו. אם הם יכבדו אותו, אדוני שר החוץ, צריך פריסה מחדש בחברון וצריך פריסה מחדש בחודש אוגוסט, על כל מה שכרוך בכך, במסגרת משא-ומתן על הסדר הקבע. את הדברים האלה תעשו. אם לא תעשו אותם, יקיץ הקץ על תהליך השלום. אם יקיץ הקץ, תהיה, לצערי, אינתיפאדה של טרור.

ומלה אחרונה: אני רוצה לומר לך, שמעתי הבוקר את ראש הממשלה מתנגד להפרדה. אני אומר לך, אדוני שר החוץ, האמת היא: או הפרדה או טרור ואלימות. מי שיביא לכאן בחזרה 100,000 עובדים פלשתינים, יגדיל את החיכוך, יגדיל את השנאה, יגדיל את שפיכות הדמים. יש בעיות כלכליות בצד הפלשתיני, אך לא פותרים אותן על-ידי כך שיגיעו לכאן עוד 100,000 פלשתינים. בשום מקום בעולם לא פתרו הסכמים בין-לאומיים על-ידי ערבוב של אוכלוסיות. ערבוב אוכלוסיות – זו בוסניה. לכך זה יוביל. זה קץ הביטחון האישי של כל אחד מאתנו, ואתה אומר שאתם לומדים.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

מה הבדל בין לבין אלה שדוגלים בטרנספר? אין שום הבדל.

חיים רמון (העבודה):

אני אגיד לך. יש לנו שלום עם ירדן. אני כשר פנים – – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

— — —

חיים רמון (העבודה):

תקשיב טוב. חבר הכנסת בשארה, אני אענה לך.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בשארה, קריאת ביניים קצרה, כן.

חיים רמון (העבודה):

יש לנו שלום עם ירדן. מישהו מעלה על דעתו לאפשר ל-100,000 ירדנים, שיש להם מצוקה כלכלית, לבוא לישראל? כי אין דבר כזה בשום מקום בעולם. מישהו מאפשר למיליוני מקסיקנים להיכנס לארצות-הברית? הדברים האלה מביאים בסופו של דבר רק לשנאה ולאלימות. זה הניסיון שרכשנו, וכל מה – – –

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, רבותי, חבר הכנסת בשארה. חבר הכנסת בשארה, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. נא לסיים.

חיים רמון (העבודה):

אני מסיים.

ואין דרך אחרת להגיע בסופו של דבר לדו-קיום. יש לפיתה של דו-מוות של 100 שנים בינינו לבין הפלשתינים. כאשר רבים, כאשר מתעמתים, הדבר האלמנטרי כדי להתחיל בתהליך שלום זה להפריד בין הנצים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

בתנאי – – –

חיים רמון (העבודה):

מאה אחוז, אני מסכים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

חיים רמון (העבודה):

אני מסכים לכל מה שאתה אומר. יש בעיות כלכליות. אפשר לפתור אותן באמצעות סיוע בין-לאומי, אפשר לפתור אותן על-ידי יצירת מקורות תעסוקה שם. ניסינו את הדרך הזאת. היא לא הובילה לשום דבר. הלכנו בה כל השנים. יש פה ברית משונה מאוד בין חסידי ארץ-ישראל השלמה, אשר רוצים להקריב את הביטחון האישי על מזבח החלום הזה, לבין כאלה שהמצוקה הכלכלית של הפלשתינים מביאה אותם לפתרון שהוא כוזב, שלא מוביל לשום דבר.

את המצוקה הכלכלית ניתן וצריך לפתור. אפשר, זאת לא בעיה. זה גם לא הרבה כסף. אף אם ישראל תשתתף, נחסוך הרבה יותר כסף אם נסייע לפלשתינים בפתרון הבעיות הכלכליות שלהם מאשר אם נשקיע את זה במניעת טרור, שיהיה ויבוא אם יהיו פה 100,000 פלשתינים שיבואו מהשטחים. זה הניסיון ההיסטורי של כלנו.

אני מציע לך, אדוני שר החוץ, לעשות שני דברים של הממשלה הקודמת שאתה חייב לעשותם – הראשון, לאמץ את ההסכמים הבין-לאומיים ולצאת סוף סוף ולומר: אנחנו נקיים את ההסכמים, לרבות הסכמי אוסלו, אם הצד השני יכבד. השני, אל תסטו ממדיניות ההפרדה. נשלם על כך מחיר יקר, גם בדם וגם בדמים.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת חיים רמון. אדוני שר החוץ, כבודו, בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע):

מדובר על שתי מדינות – – –

שר החוץ ד' לוי:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הקשבתי לדבריו של חבר הכנסת חיים רמון, ובאמת צריך היה להיות נאיבי כדי להאמין שהסוגיה שרצה להביא, כפי שניסח אותה, תהיה רק – לדעת אם הממשלה מקיימת, תקיים הסכמים בין-לאומיים שעליהם חתמה קודמתה. ואם הייתי קם ואומר: אכן זאת כוונתה המוצהרת של הממשלה, שעליה כבר הודיע ראש הממשלה – ואני חוזר ומדגיש זאת גם בפומבי ואני חוזר ומרענן את הזיכרון, אמרנו זאת ואנחנו חוזרים ומדגישים זאת, הממשלה תקיים את ההסכמים הבין-לאומיים.

כמובן, לא כל אמירה של כל אחד, שאיננה בגדר מסמך חתום ומחויבות על-פי הכלל המקובל בעולם, מחייבת אותנו. הסכמים חתומים אנחנו נכבד.

יש לנו גם איזו זכות אלמנטרית לברר דברים, איך הצד השני מקיים גם את חובתו, את חלקו בהסכם. ואם נשמע תמיד רק כלפי ממשלת ישראל את התביעה הזאת, הרי שניתן לומר, שהאחריות כאן לא באה לידי ביטוי, כי אם לשני הצדדים.

אבל, חבר הכנסת רמון, באמת הוכן נאום, שמעתי, הלכת לפולמוס אחר לגמרי, ואנחנו, כפי שאומרים, הרי קצת ותיקים במשחק הפרלמנטרי, אבל באמת ברוח טובה. כשאתה אומר הפרדה, למה אתה מתכוון? לא אנחנו החלטנו על הסגר. הרי באותה מידה היית אומר: הממשלה הקודמת קבעה זאת, אנא כבד זאת, סגר לעולמי עד. אתם – – –

חיים רמון (העבודה):

זה לא הסכם בין-לאומי.

שר החוץ ד' לוי:

למה? היו לכם סיבות, זה נכון, אבל אתם החלטתם על הסגר והייתם הולכים גם על המדיניות של הריצ'רץ: פעם פותחים ופעם סוגרים. אם הסגר יימשך, כך הייתם טוענים – גם היום, אגב, תמצא אצלך, אצל חבריך, את הטענה הזאת – המצב הכלכלי שם יהיה בלתי נסבל, זה סיר לחץ ומאליו יביא להתפרצויות לא רצויות. גם טענה זו אני שומע. איך זה מתיישב עם המשך הסגר או עם ההפרדה?

כשאתה אומר הפרדה, כל אחד מוצא בשם הזה את מאוויי המדיניים, אולי גם הפוליטיים. מה זו הפרדה? אם היית הולך להפרדה שהיא מוסכמת, היית קובע כבר קווים. אולי כל המשא-ומתן מיותר. היכן שאתה קובע שזו הפרדה, זה מוסכם על הצד השני? לא. זה ההבדל הקטן. לא מוסכם על הצד השני, לא פתרת שום בעיה, לא כלכלית, לא מדינית, לא האצת את תהליך השלום. לכן, צריך לרדת מדברים שהם אולי משאלות לב אבל אין להם על מה להתבסס בשטח.

מה, הסגר הזה בא מתוך הובי? הוא בא משום שהיו סיבות אובייקטיביות שגרמו לטרגדיות בלתי נסבלות, ויש חשש – – –

חיים רמון (העבודה):

אדוני שר החוץ, והסרתו – – –

שר החוץ ד' לוי:

תרשה לי, הרי לא אמרתי – – –

חיים רמון (העבודה):

– – –

שר החוץ ד' לוי:

אבל זו בעיה שאנחנו צריכים להתחבט בה? אנחנו מתחבטים בה. תן צ'אנס.

חיים רמון (העבודה):

נותן, נותן, אדוני שר החוץ.

שר החוץ ד' לוי:

מאה ימים, איפה מאה ימים? אתם כבר סופרים לנו עכשיו בשעות.

קריאה:

כי אנחנו לא יודעים כמה זמן – – –

שר החוץ ד' לוי:

מחר תתחילו לספור בדקות. ואחר כך במה, בשניות?

חיים רמון (העבודה):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, קריאת ביניים אחת, זה מספיק.

שר החוץ ד' לוי:

אל דאגה. אפרופו השאלה אם אהיה שר חוץ או לא אהיה שר חוץ, הכול פתוח. אני רוצה לומר: מעל לפוליטיקה יש גם משהו אחר, שאסור שהפוליטיקה תמחק אותו לחלוטין, כי אז לא יתייחסו אלינו כאל בני אדם כי אם כאל רובוטים נטולי רגש, כנות ואמינות. אני לא מכיר הרבה שהיו מגיעים לתפקיד הזה לאחר מאבקים וקמים ועוזבים את התפקיד בגלל זה. אני לא מכיר הרבה.

חיים רמון (העבודה):

— — —

שר החוץ ד' לוי:

תודה רבה. אני מקווה שהבעיה תסתדר. לא תסדר — — —

חיים רמון (העבודה):

תהיה עוד בעיה.

שר החוץ ד' לוי:

יש מסקנה, אבל לא אלמן ישראל.

אשר לסוגיות האלה, אדוני היושב-ראש, הן סוגיות קשות, אנחנו מתחבטים בהן, אנחנו לא בנתק, וזאת אולי הזדמנות לבשר לכנסת על שיחות שהיו גם עם המצרים. אתמול היתה לי שיחה עם עמרו מוסא, ביוזמתו, חשובה מאוד. היא העמידה את הדברים בפרופורציה הנכונה, משום שהיו צלילים צורמים שנקלטו גם כן כפי שנקלטו. טענו בכל מקום, ולכן חזרנו אל הדיאלוג הטוב באווירה טובה, שכל האמירות של אוסמה אל-באז, שנקצה לנו שמונה שבועות, הן לא על דעת הנשיא — זה לא עומד בכלל; אנחנו נדון מתוך הכרה, שלכל אחד יש עמדה וכל אחד מכבד, לא כופה, את זכותו של הצד האחר, גם כאשר יש לו עמדה שונה. הרי זהו הבסיס לכל הידברות ולכל הסכם שאנחנו נקיים.

כאשר אנחנו מדברים על טרור, אני עכשיו — — —

חיים רמון (העבודה):

את הסכמי אוסלו תקיים?

שר החוץ ד' לוי:

סליחה?

חיים רמון (העבודה):

את הסכמי אוסלו תקיים?

שר החוץ ד' לוי:

אני אקיים את כל ההסכמים שהממשלה חתמה עליהם. הרי אני מכיר אותך; יש לך סיפוק, ואני אגיד לך מה – – –

חיים רמון (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אדוני שר החוץ, אתם נראים לי כמתואמים לגמרי.

שר החוץ ד' לוי:

אני רוצה לחזור ולומר, אני לא הייתי הולך לאוסלו. את זה אתה יודע, לא צריך לשכנע – – –

חיים רמון (העבודה):

— — —

שר החוץ ד' לוי:

תן לי, תן לי. עם זאת, אתה בוודאי זוכר, שעשיתי מאמצים רבים, כדי שתהליך מדיני שיוביל לשלום יגובש כאן, תהיה הסכמה גם עם מדינות, גם עם הפלשתינים, גם עם הקהילה הבין-לאומית. הגענו עד מדריד והיה לראשונה מפגש. אחר כך כל זה ננטש על-ידיכם והלכתם לתהליך אחר באוסלו, שעליו אמר המנוח יצחק רבין, זיכרונו לברכה, שזה בעיניו כמו גבינה שווייצרית מלאה חורים. אז מה אתה רוצה? אתה רוצה שאני אברך אותך על אוסלו? לא אברך – – –

חיים רמון (העבודה):

לא ביקשתי – – –

שר החוץ ד' לוי:

תן לי. אז אני אומר שיש הסכמים, אנחנו נכבד אותם, אנחנו מקיימים את הבירורים, ניצור את האווירה ההדדית לקיום משני הצדדים, ומי ייתן ונתקדם במהרה למה שאנחנו מקווים.

כאשר אנחנו מדברים על טרור, זה מקרה – – –

חיים רמון (העבודה):

– – –

שר החוץ ד' לוי:

תן לי.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

– – –

שר החוץ ד' לוי:

תן לי בבקשה, תן לי. כאשר אנחנו מדברים על טרור וכל אחד יודע את הכתובת, לא יכול להיות – ואני רוצה שלום עם סוריה; אין שום כוונה להרחיק או לבודד אותה. אנחנו רוצים את השלום גם עם סוריה, אבל לא יכול להיות, והדברים צריכים להיאמר בצורה ברורה וללא טשטוש, שידברו אתנו שלום ויפעילו נגדנו כוחות הרסניים של טרור. לכך אנחנו מתכוונים. כאשר הצד השני אומר שהוא נגד טרור, מתייצב מול הטרור, נגד הטרור, זה הפרטנר, ואנחנו מצפים שגם מסוריה תצא הודעה כזאת; תהיה פעולה בכיוון זה. אני חושב שזה יתרום רבות לקידום תהליך השלום.

חיים רמון (העבודה):

שאלה: על-פי מיטב ידיעתך, על-פי מה שאתה יודע, האם הרשות הפלשתינית מתייצבת נגד הטרור –

– –

שר החוץ ד' לוי:

הרשות הפלשתינית עושה מאמצים, היא יכולה לעשות יותר. אני רק רוצה לקוות שהיא מבינה, שאי-
חיסול תשתית ה"חמאס" ודומיו אינו משרת גם אותה, ואנחנו עומדים על התביעה הלגיטימית
הזאת – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

מה אתם עושים?

שר החוץ ד' לוי:

אחרת הכול נשאר – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, רגע, הוא ענה על שאלה אחת. אי-אפשר על שניים.

שר החוץ ד' לוי:

אדוני היושב-ראש, הסכמים צריכים לכבד – – –

קריאות:

– – –

שר החוץ ד' לוי:

– – – והפנייה הזאת לא רק לממשלת ישראל – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

– – –

שר החוץ ד' לוי:

– – – לכל הצדדים – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

– – –

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, רגע, קודם כול זה ברשותי, כי הזמן עבר – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

ברשותך – – –

היו"ר ש' וייס:

רגע, רגע, סלח לי, הזמן שלנו עבר, אבל אני אאפשר לך להשיב על משפט אחד של חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

משפט אחד. אדוני שר החוץ – – –. הרשות הפלשתינית עושה מאמצים לכבד את ההסכמים. מה הממשלה הזאת עושה כדי – – –

שר החוץ ד' לוי:

אני רוצה להיווכח – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, מספיק.

שר החוץ ד' לוי:

חבר הכנסת דראושה, תקשיב, באמת, זה לא כדי לחפש אליבי, וחבר הכנסת חיים רמון יודע זאת היטב. יש פעילות של הרשות הפלשתינית בירושלים, פעילות שלטונית שמנוגדת להתחייבות שלה, שאותה נתנה לממשלה הקודמת, והיא צריכה להפסיק זאת. לא תיתכן חד-צדדיות, ואני לא רוצה להיכנס לתחומים אחרים. אני משאיר את זה לבירורים אתם כדי לא להקשות. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד – – –

שר החוץ ד' לוי:

אני מציע להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לשר החוץ. חברים, אני מאפשר עכשיו לחבר הכנסת קליינר להציע הצעה אחרת במסגרת דקה.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

קודם כול, אני רוצה להודות למציע, חבר הכנסת חיים רמון, על המשאלה שהביע ששר החוץ ימשיך להוביל את העניין המדיני, ואני בהחלט מסכים אתך בעניין הזה.

אני גם מסכים, שהתחייבויות בין-לאומיות יש לכבד כעיקרון, ושאין צורך, אפילו, לומר זאת. זה כלל מדיני מובן מאליו, וישראל מקיימת כללים מדיניים גם אם הדברים אינם מצוינים במפורש. אבל, צריך גם לקיים התחייבויות לעם, וקצת מפליא אותי שאתה בא בנאום כל כך נלהב למען התחייבויות בין-לאומיות, כמי שמייצג – ומייצג בין הבכירים – מפלגה שבכנסת הקודמת התעלמה מההתחייבות הכי חזקה שיכולה להיות לעם, וכוונתי לחוק רמת-הגולן.

אשר להפרדה, בלי להיכנס להרבה פרטים כי הזמן מוגבל – – –

היו"ר ש' וייס:

הזמן נגמר.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

תן לי עוד חצי דקה. מומחי טרור, בהם חבר הכנסת גדעון עזרא, שמומחיותו לא זקוקה לראיה, אומרים שכבר היום יש אלפי פלשתינים הנמצאים באופן לא חוקי בתוככי ישראל, ודווקא הסרת הסגר תאפשר להסדיר את העניין ולמנוע טרגדיות אנושיות של חולים, שכולנו, כבני אדם, קוראים עליהן והן מזעזעות אותנו.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. לכן אתה מציע להסיר, נכון חבר הכנסת קליינר?

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, הצעתי להסיר לפני – – –

היו"ר ש' וייס:

הכול בסדר, בסדר גמור.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

היו"ר ש' וייס:

אתה לא צריך להתנצל. אנחנו מודעים לכללי המשחק.

חבר הכנסת רמון, אתה מסכים שהנושא יעבור לוועדה שרק לפני שעה קלה נבחרת להיות חבר בה? כן. בבקשה – החשיבות שבמילוי התחייבויות בין-לאומיות, הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת חיים רמון. שר החוץ מציע להעביר לוועדה, חבר הכנסת רמון מסכים, הצבעה. מי תומך? הפעלתי הצבעה אלקטרונית אם כי אני מבין שקיימת תמיכה רחבה. חזרנו לאלקטרוניקה, היי-טק.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 17

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

17 תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים – אני קובע – – –

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

השתכנעתי.

היו"ר ש' וייס:

בסדר, הכול בסדר. הנושא עובר לוועדת החוץ והביטחון.

רבותי – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, הצבעתי לא נקלטה – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מוסיף אותך.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני חוזר למושב.

היו"ר ש' וייס:

אתה מצטרף, חבר הכנסת זאבי, ל-17?

רחבעם זאבי (מולדת):

כן, אני מצטרף.

היו"ר ש' וייס:

אם כך אתה ח"י – 18.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אפשר לשאול שאלה טכנית?

היו"ר ש' וייס:

בבקשה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

על-פי מה שאדוני היושב-ראש עצמו מסר – – –

היו"ר ש' וייס:

בבקשה? לא הבנתי.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

לפי מה שאדוני היושב-ראש מסר כאשר הוא היה יושב-ראש הכנסת בקדנציה הקודמת, כל חבר
כנסת – – – בעצמו ללחוץ על הכפתורים בהצבעה אלקטרונית – – –

היו"ר ש' וייס:

זה נכון.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

לחבר הכנסת זאבי יש סיבות לכך שהוא איננו נמצא ליד מושבו – – –

היו"ר ש' וייס:

אני לא עוסק בבירור.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אם אתה תיתן לו – אתה יוצר תקדים. לי אין שום דבר נגד המאבק, שהוא מאבק צודק – – –

היו"ר ש' וייס:

הבנתי. אני אפתור את הבעיה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

זו היתה הערה עקרונית.

היו"ר ש' וייס:

אני מקבל את ההערה, קודם כול, ברצון. חבר הכנסת זיסמן, תשובה קצרה על ההערה. אני לא – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

– – –

היו"ר ש' וייס:

רגע, חבר הכנסת זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת זאבי – זיסמן, אני לא ידעתי את הרקע. זה – א'. עכשיו אני מתחיל להבין משהו. זה עניין אחד. עם זאת, מותר ליושב-ראש הישיבה, על-פי החלטת נשיאות הכנסת הקודמת, שהיא לפי שעה תקדים, כשהוא ממש רואה שחבר הכנסת נמצא כאן, נמצא ממש – מותר לו לכלול את ההצבעה. זאת היתה אז ההחלטה. לא תמיד עושים זאת. אני אף פעם לא עשיתי זאת לגבי עצמי, שלא תהיינה פרשנויות לא טובות, אבל אפילו על-פי הכללים זה מותר, ואני ראיתי אותו פיסית. לא ידעתי את הסיפור שמאחורי.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

היו"ר ש' וייס:

בסדר, זה נרשם, זה בסדר גמור.

הצעות לסדר-היום שביתת האזהרה של המשק בידי הסתדרות העובדים

היו"ר ש' וייס:

עכשיו אנחנו עוברים לנושא הבא: שביתת האזהרה של המשק בידי הסתדרות העובדים, הצעות לסדר-היום מס' 84 ו-88. אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת אפי אושעיה לנאום הבכורה שלו. כבודו. אחריו – חבר הכנסת רן כהן. אני מבין שזאת הצעה דחופה לסדר-היום שאושרה, נכון?

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אכן הגשתי את ההצעה כהצעה דחופה ונשיאות הכנסת דחתה את הצעתי. לאחר פנייתי ליושב-ראש הכנסת הנושא נבחן ואכן נכלל בסדר-היום. לכן, אני מבקש להודות ליושב-ראש הכנסת שאכן הגיש את הצעתי היום.

בירכו כאן את יושב-ראש הכנסת הנכנס. אני מבקש גם לברך את יושב-ראש הכנסת היוצא, שהוא מקור גאווה לחברים החדשים, בוודאי במפלגת העבודה, ואני מאחל לו הרבה הצלחה ובריאות.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, השבוע השביתו השכירים במקומות העבודה המאורגנים את המשק לשעה. אני מבקש לברך את חבר הכנסת עמיר פרץ, את הנהגת ההסתדרות ואת ציבור העובדים במדינת ישראל, שידעו לשוות לפעולה הזאת אופי של מחאה סמלית, שקטה ומבוקרת.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

זו היתה שביתה פוליטית.

אפי אושעיה (העבודה):

השביתה הזו, של שעה, שהיתה שביתה אחראית מאוד, על מנת שלא לפגוע בממשלה החדשה ובמשק הישראלי, העידה על האחריות הרבה – – –

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

זו היתה שביתה פוליטית.

היו"ר ש' וייס:

סליחה. חבר הכנסת בויס, זה נאום ראשון שלו. יש מסורת שלא מפסיקים. דרך אגב, כל מעשה ציבורי הוא פוליטי, כל שביתה היא פוליטית.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על ההגנה שנתת לי. אם בכל זאת מישהו מפריע מאוד, לי זה לא מפריע.

היו"ר ש' וייס:

בנאום הבא.

אפי אושעיה (העבודה):

תודה רבה. מאז כינונה של הממשלה החדשה לא מפסיקים ראש הממשלה וראשי המשק להעביר מסרים מאיימים על העובדים וזכויותיהם.

האות להתעלמות מזכויות העובדים ניתן כאשר ראש הממשלה, במהלך נאומו הראשון בכנסת, לא הזכיר במלה אחת את העובדים בישראל. אחריו פתחו בהסתערות גם שר האוצר ונגיד בנק ישראל. חדשות לבקרים אנחנו קוראים בעיתונות ובכל אמצעי התקשורת, כי יש לראשי המשק פתרונות קלים מאוד. כל הפתרונות הם על גבם ועל חשבונם של השכירים במדינת ישראל, על חשבונם של השכבות החלשות במדינת ישראל.

יש 1.7 מיליון עובדים במדינת ישראל, והעובדים הללו עושים את כלכלת ישראל. אני קורא לממשלה שלא לשלוח יד לכיסם, כי בלי העובדים אין כלכלה ואולי אפילו לא מדינה. אני יודע ששר האוצר המכובד, היושב כאן, איננו רוצה לפגוע בעובדים. אבל כפי שהדברים נראים בכלי התקשורת, יש יותר מתחושה של אי-נוחות לעובדים. האזרחים העובדים במדינת ישראל חיים היום באווירה של פחד, בלי לדעת מה יהיה אתם מחר.

היעד המרכזי, שהוא הורדת האינפלציה, הוא יעד מסוכן מאוד. אני קובע, שאם האינפלציה תרים את הראש והמיתון הצפוי לנו אכן יבוא, יישלחו אלפי עובדים הביתה. נכון ששיעור האינפלציה בארץ גבוה פי-שישה משיעור האינפלציה במדינות התעשייתיות הגדולות באירופה. גם שם האינפלציה הכתה, אבל היא חלפה. איך הם עשו זאת באירופה?

אומנם זהו סוד אפל, סוד מפחיד, שלוחשים אותו – בשקט. הסוד הזה שמו אבטלה. גידול חד באבטלה, העלאת הריבית וקיצוץ בהוצאות הממשלה הם המכשירים העיקריים המוצעים על-ידי הממשלה.

אני פונה ומציע לשר האוצר לבדוק אם הקיצוץ בהוצאות הממשלה לא יביא דווקא לכך שהגירעון התקציבי יתרחב. הרי ברור שההוצאות הממשלתיות יגדלו בגלל דמי האבטלה והתשלומים הסוציאליים. ההכנסות יקטנו בגלל ההצטמקות בפעילות הכלכלית, ברווחים ובשכר.

אני ממליץ לממשלה לבחון את השפעת התקציב על המשק שלא דרך הגירעון התקציבי הרגיל אלא באמצעות השוואה בין הגירעון בפועל לבין גירעון שהיה קיים בתנאים של תעסוקה כמעט מלאה.

אדוני שר האוצר, אל תיחפז כפי שנחפז ראש הממשלה להקים את הממשלה שלו. החיפזון הוא מן השטן. לפני שמטילים גזירות יש לעצור ולחשוב. אותם פקידי האוצר שמציעים לך היום הצעות אחתופל, היללו ושיבחו רק לפני חודש את שר האוצר ומעשיו, היללו את התוכניות הכלכליות של הממשלה, והיום פתאום הם מדברים על קטסטרופה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

של הממשלה הקודמת.

אפי אושעיה (העבודה):

בוודאי הממשלה הקודמת.

קדחת ההפרטה מלחיצה מאוד את ציבור העובדים. ההצהרות המילוליות של ראש הממשלה, המקדשות את ערך ההפרטה כערך כלכלי עליון, חייבות להיפסק. בולמוס ההפרטה חייב להיות מוגבל ומתוחם על-ידי יומרותיה התרבותיות והחברתיות של מדינת ישראל. כולנו ראינו מה קרה ב"פז", ב"מספנות ישראל", בחברה הכלכלית לירושלים; ה"שקם" – אנשים שם הלכו בצורה מכוערת. במקום להתייעל, רוצים למכור ולהתחסל.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

גם "כור"?

אפי אושעיה (העבודה):

גם "כור", אם "כור" עושה שגיאה. אדוני מר זיסמן, אתה היית פעם עובד מועצת פועלי ירושלים. אתה בוודאי חרד לציבור העובדים.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

"כור" – דוגמה יפה שהסתדרות עשתה.

אפי אושעיה (העבודה):

ואני אומר שגם ההסתדרות עשתה שגיאות. וגם ממשלת העבודה עשתה שגיאות. מדוע שממשלת ישראל הנוכחית תחזור על השגיאות? הרי בסופו של דבר זו ממשלה של כל עם ישראל.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

גם ההסתדרות.

אפי אושעיה (העבודה):

גם ההסתדרות, אדוני שר החינוך לשעבר. גם ההסתדרות עשתה שגיאות. וראשי ההסתדרות שעשו שגיאות הלכו הביתה ובאה הנהגה חדשה, ועם הנהגה הזאת אפשר לשתף פעולה למען המשק, למען מדינת ישראל.

ההצהרות שמקדשות את ערך הפרטה כערך כלכלי עליון חייבות להיפסק. בולמוס הפרטה חייב להיות מוגבל, כפי שאמרתי, על-פי המצב התרבותי-החברתי במדינת ישראל. במקום להתייעל רוצים למכור ולהתחסל, עד כדי כך שגם שרת התקשורת החדשה, הגברת לבנת, דוגלת בהפרטת רשות השידור הממלכתית, לפחות על-פי האמור בעיתונות, במקום לפתח את אפיק השידור הלאומי. זוהי נטייה מסוכנת – להתנער מן האחריות.

אינני מתנגד למכירת חברות הפועלות במגזר העסקי בתחומים שבהם קיימת תחרות של ממש בשוק החופשי. כל זאת בתנאי שהליכי הפרטה לא ייעשו על גבם של העובדים.

אני מציע לראש הממשלה ללמוד מה קרה באנגליה. ההישג הגדול של הגברת מרגרט תאצ'ר בשנותיה בשלטון היה תרומת המושג תאצ'ריזם, בעקבות הריסת האיגודים המקצועיים וחיסול כל החברות הממשלתיות. לא הייתי רוצה, אדוני ראש הממשלה, שידביקו לך את השם בנימיזם, אף שאדוני כבר רגיל להחליף שמות.

בבריטניה הפך התאצ'ריזם מלת גנאי. תאצ'ר מכרה כמעט את כל חברות הענק שהיו בבעלות הממשלה. לאוצר היו אומנם הכנסות אדירות, אבל מהר מאוד התברר שזה בא על חשבון הצרכנים. החברות התייעלו, עברו לרווחים נאים, אך תרמו מאות אלפי עובדים למעגל האבטלה והעלו את המחירים. המרוויחים היחידים היו בעלי ההון, ולא האזרחים.

הפרדוקס הגדול הוא, אדוני שר האוצר, שהממשלה הזו, על-פי הצהרותיה לפחות, פועלת קודם כול בניגוד גמור לאינטרסים של ציבור הבוחרים שלה – פועלים, בני עיירות פיתוח, עדות, עולים חדשים שהצביעו עבורכם. הם הראשונים לסבול מכל הפעולות הללו. ממשלת מילטון פרידמן, קרי נתניהו, אינה מסתירה את כוונותיה לנהל כלכלה חופשית על גבם של השכירים, של החלשים ושל הנזקקים בחברה.

ממשלת העבודה הגדילה את נתח התקציבים החברתיים בשיעורים חסרי תקדים והעלתה את רמת השכר יחד עם הצמיחה במשק. אני קורא לשרים הבודדים המזוהים עם הנושאים החברתיים לעצור את הפגיעה הצפויה בשכירים ובשירותים החברתיים.

לסיום – אני פונה לשר האוצר. אני רוצה לומר לך, שלציבור העובדים ולחלקים גדולים מאוד גם בבית הזה היו ציפיות גדולות מאוד והם שמחו מאוד שנבחרת. אני מקווה מאוד שתגשים את משאלתם. תודה רבה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אתה אמרת בתוך הדברים שלך: אדוני, אתה רגיל להחליף שמות. למי התכוונת?

אפי אושעיה (העבודה):

בוודאי לא לשר האוצר המכובד. אני התכוונתי לראש הממשלה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

שיהיה כתוב בפרוטוקול.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה גם על התיקון. אני מאוד מודה לחבר הכנסת אושעיה. אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת רן כהן, יש לו הצעה לסדר-היום באותו נושא.

אני מבקש גם לברך מקרב לב את חבר הכנסת אושעיה על נאומו הראשון. הוא נבחר צעיר לכנסת – בעל רקע ציבורי בנתניה, הוא מן הדור הצעיר של מפלגת העבודה, והוא מלווה בהרבה ציפיות של בני עירו ושל תנועתו לפעילותו בכנסת. אני מקווה, שהציפיות תתממשנה.

חבר הכנסת רן כהן.

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת אפי אושעיה, אני מצטרף בכל לב לברכות של היושב-ראש לנאומך הראשון, נדמה לי. אני מאחל לך הצלחה בכל ימך בכנסת – יהיו רבים ככל שתרצה. אני מאחל לך הצלחה גם בתור מגן על זכויות העובדים וגם על חברה יותר מתוקנת ויותר צודקת בישראל.

אדוני היושב-ראש, אדוני שר האוצר, חברות וחברי הכנסת, אני רוצה להעלות שני כיוונים של דיון בנושא הזה.

אדוני שר האוצר, קודם כול, אני רוצה לומר לך, שאני לא מציע שתיווצר נורמה שבה כאשר באים לעשות שינוי מאוד משמעותי במשק – ואין שינוי שלא קובע את גורלם של העובדים, אם הוא משמעותי, ואת גורל השכבות החלשות – מעמידים עובדות מוחלטות. אני מציע שלא להעמיד את ההסתדרות ולא להעמיד את האיגודים המקצועיים בפני עובדות מוחלטות, אלא לנסות לעבוד יחד. זה נכון לגבי ממשלת העבודה. זה יכול להיות נכון לגבי העבודה-מרצ. זה יכול להיות נכון לגבי ממשלת ליכוד, ימין וחרדים. זה הדבר הראשון, שנדמה לי שכדאי לאמץ אותו כבר מן ההתחלה.

אני לא רוצה שבעניין הזה תהיה טעות. הזימון של יושב-ראש ההסתדרות אל ראש הממשלה או אליך איננו מספיק, משום שאנחנו עומדים חדשות לבקרים בפני הצהרות, בפני תוכניות, שיוצאות מכל

מיני מקומות. באותם צעדים שאתם מתכוונים אליהם, שאולי הם צעדים קונפליקטואליים, מוטב שגם הם יעלו, כבר בראשית הצעדים, להתדיינות משותפת, בידיעה שיש מחלוקת. אולי אפשר יהיה לצמצם אותם דברים שאינם במחלוקת, ולדעת במפורש על מה המחלוקת. זהו העניין הראשון.

העניין השני – אני מציע שלא תהפכו את ההפרטה לאליל חדש. אפשר להפריט. יש דברים שצריך להפריט, ויש דברים שלא צריך להפריט. אני מציע, קודם כול, לא לראות כלל בכלי כלכלי כלשהו אל חדש. כלכלה באה לשרת את החברה ואת המדינה, והיא באה, בראש ובראשונה, לשרת את אזרחי מדינת ישראל. מי שצריך לעמוד לנגד עיני כל ממשלה הוא אזרחי מדינת ישראל.

הפרטה צריכה להתבצע בהקשר של שלושה דברים: קודם כול, בהקשר של האינטרס הציבורי; שנית, בהקשר של האינטרס של ציבור העובדים והתלויים באותו נושא של הפרטה; שלישית, בהקשר של האינטרס הכלכלי. אם ההפרטה עולה בקנה אחד עם החשיבה על שלושת הגורמים האלה, אפשר לעשות אותה. אם היא לא עולה בקנה אחד אתם – הפרטה היא לא עניין קדוש.

אני גם לא מציע לשום ממשלה במדינת ישראל לבוא ולהפריט כמוצא כנגד כל דבר שהוא ציבורי. אני באמת רוצה לשאול: אם כל דבר שהוא ציבורי הוא בהכרח בלתי יעיל, הוא בהכרח פרזיטי והוא בהכרח לא כדאי, אז מה נעשה? נפריט גם את צה"ל? אני רוצה להבין. נפריט את צה"ל? נפריט את המוסד? נפריט את השב"כ? בהכרח נפריט את רשות השידור?

יצחק כהן (ש"ס):

זה רעיון.

רן כהן (מרצ):

אני רוצה להבין. מי שאומר שכל דבר ציבורי הוא רע, שיזכור גם מה שהוא אומר לגבי גורמים נוספים. הרי נקיים במדינת ישראל עוד הרבה מאוד כלים שיצטרכו לפעול באופן ציבורי. הממשלה עצמה, דרך אגב, היא עניין ציבורי. ההסתדרות היא עניין ציבורי. גם את ההסתדרות נפריט? זה מה שאתם מציעים? להעמיד אל – איזה מין דבר נערץ חדש?

דרך אגב, בדיוק באותה מידה אני לא אומר, בשום פנים באופן: לא הפרטה. בהחלט, יש דברים שאפשר וראוי לעשות בהם הפרטה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

למשל.

רן כהן (מרצ):

אני חושב, שאותן חברות ציבוריות, לאומיות וממלכתיות, שאין בהן הכרח לקיום אינטרס לאומי ואינטרס ציבורי, ואפשר להפריט אותן תוך הבטחת ההטבות לעובדים – נדמה לי, שזה נעשה ב"בזק". יושב כאן השר לשעבר, רובינשטיין. זה נעשה ב"בזק". הובטחו תנאים של העובדים וזכויות של העובדים.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

נתנו מניות לעובדים.

רן כהן (מרצ):

מניות לעובדים. דרך אגב, באים בטענות אל ההסתדרות – למה היא הפריטה. הלוואי ששר האוצר יבוא לכאן ויאמר: אני מתכוון ללמוד מההפרטה של ההסתדרות את המרכיבים שהיא קבעה עם העובדים, כדי להבטיח את הזכויות שלהם.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

נתנו מניות לכל העובדים בתנאים מיוחדים.

רן כהן (מרצ):

אבל, לבוא ולהגיד: אנחנו – הפרטה. איזו הפרטה? על מה הפרטה? באילו חברות הפרטה? מה האינטרס הציבורי בהפרטה?

אמנון רובינשטיין (מרצ):

"אל על".

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת רובינשטיין, מייד אגיע ל"אל על".

היו"ר ש' וייס:

אתה צריך למהר.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני מייד מסיים.

היו"ר ש' וייס:

אל תענה לי.

רן כהן (מרצ):

הדבר השלישי – אני מבקש מאוד: אתם הולכים על הפרטה? אל תהיו פחדנים. בבקשה, תתחילו מ"אל על". שר האוצר מרידור, אני רוצה שיהיה לך אומץ הלב להתחיל מהפרטה של "אל על". אבל אתם לא תתחילו ב"אל על". למה? כי יש לכם הסכמים קואליציוניים עם המפלגות הדתיות והחרדיות. אתם יודעים שהפרטה של "אל על" יכולה להיות כרוכה ביעילות ובחיסכון למדינה, שהפסידה בשנים האחרונות עשרות מיליוני דולרים, בגלל כל מיני אילוצים שקבעה הממשלה. האם אתם תתחילו מזה? הלוואי.

הדבר האחרון – אני חייב לומר זאת: השר מרידור, בחברה הישראלית יש באמת עיוותים שצריכים להיות מתוקנים בתוכניות הכלכליות. אני אומר לך, שאני עוקב אחרי הפרסומים, שפרסמה גם הממשלה שאני תמכתי בה. כפי שאתה יודע, גם בממשלה שלי גדלו הפערים החברתיים. אני מכיר אותך, ואני יודע שלך אין שום כוונה שבעולם שהפערים החברתיים יעמיקו. אבל, אני אומר לך, דן מרידור, שתדאג שהתוצאה של המדיניות שלך לא תהיה גדילה פראית של ממדי העוני. זה לא יקרה מפני שאתה רוצה, אלא זה יקרה בגלל אילוצים קואליציוניים שלך. זה יקרה מפני שלקבוצות החזקות במדינת ישראל יש יכולת עצומה ללחוץ עליך, על משרד האוצר, על הכנסת ועל ועדותיה, ולעניים ולחלשים במדינת ישראל אין לובי. אם הכנסת לא תגן עליהם, אף אחד לא יגן עליהם.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

ההסתדרות הכללית לא מגינה?

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

ההסתדרות מגינה על החלשים?

רן כהן (מרצ):

אדוני, תאמין לי – – –

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

מי מגן על העובדים שההסתדרות מפטרת?

רן כהן (מרצ):

תאמין לי שזה היה המשפט הבא.

היו"ר ש' וייס:

זה יהיה גם – – –

רן כהן (מרצ):

זה גם המשפט האחרון.

היו"ר ש' וייס:

זה סיכום נהדר.

רן כהן (מרצ):

אני מציע שתרשמו לפניכם, שזו הפעם הראשונה בהיסטוריה – ויושב כאן חבר הכנסת דוד טל, בקצה ההוא – שההסתדרות החליטה, שהיא לא רק איגוד של איגודים מקצועיים, אלא היא תנועה חברתית באמת, והיא גיבשה תוכנית למלחמה בעוני.

השר מרידור, אם תרצה שותף לצמצום פערים חברתיים, לצמצום העוני, להקטנת האי-צדק ולהגדלת הצדק בחברה הישראלית, תמצא בהסתדרות שותף. אם תרצה להתגבר על כוחות במשק הישראלי שלא יעניין אותם שום דבר אלא רק להגדיל את הרווחים, ותרצה שותף בחברה הישראלית, תוכל למצוא אותו בהסתדרות.

אם תתעלם מההסתדרות, אתה תיכנע – אם תרצה ואם לא תרצה – לאותם בעלי כוח. בייגה שוחט, לדאבוני, נכנע, ולא פלא שבשנה האחרונה הוא העביר 8 מיליארדי שקל להפחתת עלות העבודה ולביטוח הלאומי. אין שום הצדקה בעולם שמשרדי עורכי-דין ורואי-חשבון ומתווכים וספסרים ובנקים יקבלו על חשבון האוצר את מס המעסיקים לביטוח הלאומי; שום הצדקה בעולם. מיליארדים זורמים לשם. תעשה סלקטיביות שם, תחסוך מאותם 4.9 מיליארדים שאתה רוצה לחסוך, חלק ניכר של הכסף, שהולך אך ורק למאיון או לשני המאיונים העשירים ביותר

במדינת ישראל, ותוכל להגדיל את הצדק החברתי ולהקטין את הפערים לטובת הממשלה שלך, שאני לא מסכים אתה, אבל בראש ובראשונה זה יהיה לטובת אזרחי מדינת ישראל. הלוא ראש הממשלה אמר, שמהיום שבו הוא נבחר הוא ראש הממשלה של כולם, ואתה שר האוצר של כולם. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת רן כהן. אדוני, שר האוצר, בבקשה.

רבותי, תקפידו על הזמן. יש לרשות הדובר בהצעה רגילה עשר דקות, עולם ומלואו. לא צריך לגרור את זה יותר.

שר האוצר ד' מרידור:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בראשית דברי אני רוצה להצטרף למברכים את חבר הכנסת אפי אושעיה, שזה לו נאווה הראשון. אני מאחל לו הצלחה בכנסת, שידע גם בתפקידו האופוזיציוני לשמור על הכבוד והנימוס, כפי שעשה היום בנאום ששמענו לפני דקות ספורות. את חבר הכנסת רן כהן כבר אין צורך לברך, אנחנו מכירים הרבה שנים, ולמרות זאת אני מברך אותו.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, היתה שביתה בת שעה. כבר אמרתי, שלדעתי היא היתה מיותרת, אבל זה לא ימנע ממני להמשיך ולנסות להגיע להבנה, להידברות, ואם אפשר לשיתוף פעולה עם ארגוני העובדים. היום אחרי הצהריים אפגוש את יושב-ראש ההסתדרות הכללית, חבר הכנסת פרץ.

היו"ר ש' וייס:

החדשה. את יושב-ראש ההסתדרות הכללית אתה תתקשה לפגוש עכשיו.

שר האוצר ד' מרידור:

אני מצטער. אני מוכן לתקן את דברי, אדוני היושב-ראש. את יושב-ראש ההסתדרות הכללית החדשה אפגוש אחרי הצהריים. אגב, את יושב-ראש ההסתדרות הלאומית פגשתי היום לפני הצהריים. כך אני שומר על איזון ראוי בין הסתדרויות העובדים השונות.

רן כהן (מרצ):

אם זה איזון ראוי, אתה צריך לפגוש אותו אחרי ולא לפני.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

למה?

רן כהן (מרצ):

יש סדרי גודל.

שר האוצר ד' מרידור:

חבר הכנסת רן כהן, מכיוון שאתה מוגן, כחבר ההסתדרות, על-ידי חבר הכנסת פרץ, הוא יגן עליך בפגישה אתי היום. אין לך מקום לדאגה.

ההסתדרות מגינה על העובדים, זה תפקידה, אבל היא לא צריכה, בכל הכבוד, להגן עליהם מפנינו, כי אנחנו דואגים לעובדים, אנחנו שליחים של הציבור, של כל הציבור, ורובו של הציבור הם אנשים עובדים. אנחנו איננו אלא שליחי ציבור, וזה אולי עניין שחשוב להזכיר אותו דווקא כשר האוצר בנושאים כלכליים.

אין דבר כזה תקציב מדינה. יש כסף שנלקח כמסים מהעובדים, והשאלה שאני שואל את עצמי היא, כמה כסף, מסים, לקחת מהם וכמה כסף לחלק מתוך מה שלקחתי. מה שבאמריקה מקובל לקרוא כספי משלם המסים, זהו מושג שלצערי לא חדר די לתודעה של הציבור בארץ. אין ממשלה שיש לה איזה כספומט, או איזה צינור הזרמה מבחוץ, והיא מחליטה כמה לחלק לפי רצונה.

מכיוון שאני רואה את עצמי כשליח ציבור, כנאמן ציבור, אני רוצה לנהוג בכספי הציבור כפי שאני נוהג בכסף שלי. כמו שכל ראש משפחה או זוג הורים נוהג בכסף של משפחתו, הוא קודם כול שואל, מה הכנסתו, כמה יש לו, ורק כשהוא יודע כמה יש לו, הוא שואל מה הוא יכול לחלק לחינוך, למשחקי הילדים, לבגדים, לבילוי, לקניית דירה. זה עניין כל כך פשוט בניהול העניינים של משפחה וכל כך לא ברור לפעמים בניהול עניינים של מדינה.

מהו הגירעון שאנחנו רוצים לצמצם? הגירעון איננו מקור מימון לתקציב. הגירעון הוא בדיוק אותו סכום כסף שאני מרשה לעצמי להוציא אף שאין לי. אני לא משלם אותו. מה פירוש? אני מטיל אותו על בני, על נכדי, על הדורות הבאים, והשאלה האמיתית שצריך לשאול, לפני ששואלים איך לחלק את הכסף, היא: האם אנחנו רשאים לקחת כסף שאין לנו, להטיל את תשלומי על הדורות שיבואו אחרינו כדי לממן הוצאות שלנו. התשובה איננה פשוטה.

אם אנחנו משקיעים, וההשקעה הזאת תניב תשואה שאפשר ממנה לשלם את החוב, מותר לקחת. אבל אם אנחנו רוצים ללוות כדי להעלות את רמת החיים שלנו, מה אנחנו משאירים לדור הבא?

אנחנו משאירים לו, ידידי חבר הכנסת רובינשטיין, שר החינוך לשעבר, על-ידי גירעון גדול – פחות חינוך. אנחנו דואגים שלדור הבא לא יהיה מספיק ביטחון. אנחנו מביאים לכך, שלדור שיבוא אחרינו לא תהיה רווחה, שלעובדים שיבואו בעוד 20 שנה לא תהיה תעסוקה, או שרמת החיים שלהם תרד. מדוע? כי אנחנו התרנו לעצמנו להוציא כסף שאיננו, ללוות בשבילו, מהאזרחים או ממדינות זרות או מבנקים זרים, וישלם בני או ישלם נכדי. זה לא מקובל עלי.

בגלל הפער הזה בין ההכנסות להוצאות נוצר גירעון, ואת הגירעון הזה אנחנו רוצים להקטין עד גודל סביר אפשרי. מכאן נובע הצורך בהפחתות. אנחנו יודעים מאין באנו, תסלחו לי על הביטוי השאול מהמשנה, ולאן אנחנו רוצים ללכת וגם בפני מי אנחנו עתידים ליתן דין-וחשבון. אבל אם אני מדבר על שני החלקים הראשונים של המשפט הזה, אנחנו רוצים ללכת למשק חופשי, לשיפור חיי האזרחים במדינה, כל מה שכולנו יודעים, אבל אנחנו גם יודעים מאין באנו.

אני לא נוהג לתקוף את קודמי, זה לא מקובל ולא אעשה זאת. אבל אומר כל אדם שענינו בראשו, שאנחנו ירשנו משק שבהיבטים מסוימים נמצא במצב קשה – לא כולו, יש חלקים יפים. המשק שנים רבות צומח. בשנתיים האחרונות, 1995-1996, היתה חריגה חמורה בתקציב המדינה בגלל הוצאות שלא היה צריך להוציא. אגב, חלקן הוצאות שכר מופרזות, בהסכם שכר קיצוני ומופרז שנחתם ב-1993. והשאלה שעומדת לפנינו כממשלה חדשה איננה רק איך ייראה העתיד הוורוד בעוד ארבע שנים, כפי שאנחנו רוצים להאמין, אלא גם מה עלינו לעשות עכשיו כדי שלא להחמיר את מצב המשק.

אם יש בעיה מרכזית אחת, הלוא היא היא פער גדל והולך במאזן התשלומים שלנו. הממשלה הקודמת השאירה לנו מאזן תשלומים שגירעונו הגיע לשיא שלא היה כמוהו מאז קום המדינה – 4 מיליארדים ו-100 מיליון דולר גירעון. בשנה הנוכחית, אומר בנק ישראל, הגירעון יעלה על 5 מיליארדי דולר. באוצר מקווים לקצת פחות. כמה זמן אפשר למשוך גירעון כזה? ממה הוא נובע? הוא נובע בעיקרו מהקטנת החיסכון, מהגדלת ההוצאה הכוללת.

אנחנו שולטים על ההוצאה הציבורית, לכן צריך להקטין אותה. העלאת מסים איננה מקטינה את ההוצאה הציבורית, היא רק מממנת אותה. אם לא נקטין את ההוצאה הציבורית, אמצעי הייצור יופקעו לצורך הציבור, ולא יהיו לצורך הסקטור העסקי, לא יהיה מי שיממן את הדרוש לכולנו לשם חינוך, לשם ביטחון, לשם רווחה. ולכן אין לנו מנוס מלעבור את השלב הלא-כל-כך נעים שאנחנו עומדים בו עכשיו, והוא של הפחתה מסוימת, לא דרמטית, בהוצאות הציבוריות.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אדוני שר האוצר, הנושא של הגירעון ומאזן התשלומים קשור בנושא שער הריבית. אני חושב שאתה חייב לתת את הדעת על הנושא הזה.

שר האוצר ד' מרידור:

הגירעון במאזן התשלומים, ידידי חבר הכנסת רובינשטיין, אינו קשור במישרין, למיטב הבנתי, לשער הריבית. לשער הריבית יש השפעות על שער המטבע, יש השפעות על זרימת הון, ואולי יש כאן הון יותר גדול. ואם אתה רוצה לומר שהגירעון הוא עוד יותר גדול, כי ההון שזרם הוא הון ספקולטיבי, אז קיבלנו מצב עוד יותר חמור. ייתכן.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אני רוצה לומר, ששער הריבית מעוות, לדעתי, את שער המטבע. עיוות בשער המטבע משפיע מאוד על המאזן המסחרי של ישראל.

שר האוצר ד' מרידור:

אני רק רוצה לומר לחבר הכנסת רובינשטיין, בלי להיכנס לוויכוח כלכלי על מדיניות מונטרית והשפעתה על שער החליפין ועל סחר החוץ, שאנחנו קיבלנו מצב שצריך לתקן אותו, ולתקן אותו מהר. ככל שנתעכב, יהיה התיקון קשה יותר.

אין לנו מנוס, זה לא נעים, אלא לעבור את המסדרון הזה בדרך שהיא דרך טובה במעלה ההר שפסגתו הרבה יותר יפה. אני לא רוצה ליצור רושם כאילו הכול קל, אני לא רוצה ליצור את הרושם שהקיצוצים הם רק בשומן, הלוואי שיכולנו לקצץ רק בשומן, דבר שכולנו מסכימים לו. יש לנו לפעמים צורך לקצץ באמת, כי היתה הוצאה גדולה מדי. לא שאין לנו אינטרס ביטחוני קיומי, ולא שאין לנו אינטרס גדול בחינוך וברוחה ובבריאות ובכל הפונקציות שהממשלה מקיימת. השאלה איננה אם יש לנו צרכים כאלה. השאלה היא, מהי מגבלת היכולת שלנו, המוגדרת על-ידי המסים שאנחנו גובים. אף אחד בבית הזה, אני מניח, לא מציע להעלות את המס. הרי הורדת שיעור המס היא התמריץ העיקרי שאנחנו רוצים אותו לצמיחה.

אנחנו הולכים בדרך שהתחלנו בה רק לפני שבועיים, ובתחילת הדרך אנחנו מנסים לעשות תיקון גדול ככל הנדרש, כדי שהעובדים עכשיו והעובדים בעוד שנה לא ייקלעו למשבר. אנחנו לא רוצים להביא למצב שהעובדים בישראל ישבתו מפני שתהיה להם סיבה לכך. בינתיים אין להם. אנחנו לא מתכוונים להביא לעלייה גדולה באבטלה. אם אפשר, בכלל לא, או מזערית ביותר. אנחנו באבטלה נמוכה, וזה ייאמר לזכות המצב שירשנו. אבל 6.1% או 6.5%, אלה סדרי הגודל שבהם אנחנו מדברים. איננו מדברים בעלייה באבטלה, חס וחלילה לא לחזור למצב של אבטלה קשה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

יש 200,000 עובדים זרים.

שר האוצר ד' מרידור:

נכון. 200,000 עובדים זרים, גם זו שאלה קשה; אגב, אולי לא רק כלכלית אלא גם חברתית-תרבותית ארוכת טווח, וגם אתה צריך להתמודד.

אנחנו עושים לא רק שינויים בתקציב – ואנחנו נגיש אותו לכנסת בדרך המקובלת – אנחנו מתכוונים באמת להביא לשינויים מבניים במשק, כדי להביא לדרך אחרת, שאנחנו חושבים שהיא טובה יותר.

חבר הכנסת רן כהן, איננו הופכים את ההפרטה לאליל או לאל, חס וחלילה. ההפרטה איננה חזות הכול. אבל מה הוא הכלל? הכלל הוא, שהכול יעשה האדם הפרטי, פרט לאותם דברים שהממשלה מוכרחה לעשות או יודעת לעשות טוב יותר, ולא ההיפך. קודם כול אין ממשלה, קודם כול יש בן אדם. וזה, אגב, נכון גם ביחס לזכויות האדם, למשטר חברתי, תרבותי וגם כלכלי. אי-אפשר להפריד.

מי שמאמין שהאדם הוא העיקר, מאמין כך גם בכלכלה חופשית. אי-אפשר ליצור כלכלה חופשית במשטר שבו המדינה או העם הם העיקר. האדם הוא העיקר, בשבילו נוצרה המדינה. לכן, אני מאמין בו, באדם, שהוא יודע לנהל את ענייניו טוב ממני, גם מהשרים החכמים ביותר. לכן, אינני רוצה שהממשלה תתערב. אני גם לא רוצה מונופולים. אפשר לוותר עליהם. יש מונופולים שצריך אותם, אבל יש כאלה שאפשר לוותר עליהם. מדוע? כי המונופול נותן שירות לא לי, השר, אלא לאזרח העני. ואם הוא יכול לתת לו שירות זול יותר, כי לא יהיה מונופול אלא תהיה תחרות, אני מצווה להביא לתחרות.

האם זה קל? זה לא קל. אני מכיר את המונופולים, גם אתה מכיר אותם. זה לא קל. זה לא ילך באמירה בלבד. לא כולם ישתכנעו. אבל בחלק לא קטן של המשק נוצר משטר, שמונופולים גדולים בלי תחרות יוצרים מצב שבו לאנשים העניים יש פחות כסף, כי הם משלמים יותר בעד שירותים. ואני שוב משבח את מה שקרה לפנינו, והבזק הוא דוגמה טובה. הפריטו, למשל, את הפלאפונים, וכך מחזיקים היום 600,000 איש, ואולי אף יותר, בפלאפונים, ולא רק עשירי המדינה. ומדוע? כי המחיר הוא הרבה יותר נמוך. כל עוד לא היתה הפרטה, המחיר היה גבוה יותר.

אינני רוצה להביא עוד דוגמאות כדי שלא לעורר עכשיו זעקות, לא מכאן אלא מצד מונופולים שונים, אבל אנחנו בהחלט מתכוונים לעסוק בזה, ולא כדי לעזור לעשירים אלא כדי להביא שירות טוב יותר לאזרחים. זה תפקידנו כשליחי ציבור – לדאוג לאזרחים, לעובדים, לעצמאים, לכל אדם.

לכן, גם אם הדרך בתחילתה מחייבת אותנו לנקוט צעדים לא קלים, נעשה את הדרך הזאת מתוך תשומת לב גם למטרה ארוכת הטווח וגם לתוצאות של מעשינו בשנה-שנתיים הקרובות. אנחנו נעשה מאמץ גדול, שגם ההפחתות, אחרי העלייה הגדולה בתקציב המדינה ובהוצאות – בשכר בעיקר, אבל גם אחרות – שההפחתות לא יפגעו בכל מה שקשור לצמיחה, בהשקעות למשל. נעשה מאמץ שההפחתות לא יפגעו, אלא במידה הקטנה ביותר, בשכבות שקשה להן, ולא חשוב אם מדובר ביהודים, בערבים, בנשים או בגברים, אין שום הבדל. נעשה מאמץ שלא לפגוע בחלשים.

האם אני יכול להבטיח שזה יצליח במאה אחוז? האם אני יכול להבטיח ששום אדם לא ייפגע? אינני יכול להבטיח זאת, כי כאשר אתה מקצץ יש לדבר הזה משמעות. הקיצוץ איננו פשוט.

הממשלה החליטה אתמול על מסגרת הקיצוץ. חשוב מאוד שכל אדם רציונלי יחליט קודם כול מה יש לו, מה הוא רשאי להוציא, ובתוך המסגרת הזאת, תחת השמיכה הזאת, צריך להכניס את כל הצרכים שלו, ולהחליט על סדר עדיפויות: גם לביטחון, גם לחינוך, גם לחברה, גם לרווחה, גם לבריאות, לכל שטחי החיים.

אנחנו נמצאים בתוך המהלך, עוד לא גמרנו אותו. נסיים דיון בממשלה, נביא את הדברים לכנסת, ככל הנדרש, ונשתדל, גברתי היושבת-ראש, לעשות את הדברים בשיתוף פעולה ובהבנה עם מגזרי המשק השונים. איננו פועלים בשביל עצמנו. אנחנו פועלים בשביל כלל אזרחי ישראל המיוצגים על-ידי הגורמים השונים במשק. נשתדל לעבוד יחד עם כולם.

יכולים להיות חילוקי דעות, יהיו בוודאי חילוקי דעות בבית הזה וחילוקי דעות בין גורמי המשק. זה חלק מהדמוקרטיה, ולא צריך להיבהל מזה. צריך לנהל את הוויכוח ברוח עניינית וטובה.

אני מציע, גברתי, להעביר את הנושא לוועדה שתיקבע. תודה.

חן כהן (מרצ):

לוועדת הכלכלה.

שר האוצר ד' מרידור:

אינני מתנגד להעברת הנושא לוועדת הכלכלה.

היו"ר ב' חזן:

או לוועדת הכספים.

יש שתי הצעות להסיר את ההצעות לסדר-היום. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת אושעיה. במסגרת דקה, בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני מבקש בדיון הזה להפנות את תשומת הלב לשכבות החלשות, לשכבות הפועלים, לשכבות של הציבור הערבי שהן למעשה בתחתית הסולם הכלכלי.

מדברים כאן על הפרטה, על חברות גדולות, על משק ועל סכומים גדולים. כל הפרטה שתיעשה וכל הסדר כלכלי שייעשה חייבים להביא בחשבון את השכבות החלשות האלה, כדי שתהיה חלוקה צודקת של העוגה הכלכלית, של האפשרויות ושל ההזדמנויות. תודה רבה.

היו"ר נ' חזן:

תודה לך. חבר הכנסת עמנואל זיסמן מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת רן כהן – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אני מבקש להעביר לוועדה.

היו"ר נ' חזן:

סליחה, אתה מבקש להעביר זאת לוועדה. מאחר שהשר הציע להעביר זאת לוועדה, אתה לא יכול להציע זאת.

חבר הכנסת דוד טל מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת רן כהן. בבקשה.

חבר הכנסת זיסמן, אני בטוחה שבעוד כמה דקות תהיה לך הזדמנות נוספת לבקש להסיר הצעה של מישהו.

דוד טל (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת רן כהן, ואני מבקש בהזדמנות זו להיות לפה למאות אלפי עובדים עמלים שאינם משתכרים 100,000 שקל בחודש, אלא משתכרים רק 4,000 שקלים בחודש, והם חרדים לנוכח ההצהרות על הפרטת חברות ממשלתיות.

נכון שעד היום הוכח, ברוב המקרים, שמקום שהיתה בו הפרטה היה בו גם ייעול, היתה תחרות שאילצה את החברות להגביר את פריון העבודה בייצור. אבל ידוע גם, שבטווח הקצר שילמו העובדים את המחיר, כאשר רבים מהם הצטרפו על כורחם למעגל המובטלים.

אני מבקש להזכיר, גברתי, שמדובר באנשים קשי-יום, שכל בקשתם להמשיך ולפרנס את משפחותיהם בכבוד. ברור לכול, גברתי, שאדם עובד קם והולך בחדוות יצירה ובשמחה לעבודתו, ואדם מובטל הוא אדם עצוב, אדם שפוף, אדם כבוי, שהכבוד המינימלי נלקח ממנו.

אשר על כן, אני מבקש, טרם קבלת החלטה על הפרטה, שיינתנו פתרונות ראויים ומכובדים לאותם עובדים שבהכרח ימצאו עצמם מחוץ למעגל העובדים המועסקים בישראל. כי ללא פתרונות מתאימים אנו עלולים למצוא עצמנו, גברתי, על חבית חומר נפץ חברתי, שכידוע יש לה השפעות הרסניות על החברה בישראל. ייעול הוא טוב, מאוד רצוי, אבל ייעול שמחירו הרס חיי אותם מפוטרים הוא אסון.

לכן אני קורא ומבקש שלא להפריט חברה ללא שילובם של המפוטרים במקומות עבודה אלטרנטיביים. תודה.

היו"ר ב' חזן:

תודה. אם כך, משום שהשר הציע להעביר לוועדה, חבר הכנסת אושעיה, האם אתה מסכים להעביר לוועדה?

אפי אושעיה (העבודה):

ועדת הכלכלה, גברתי.

היו"ר ב' חזן:

תודה רבה. חבר הכנסת רן כהן, האם אתה מסכים להעביר לוועדה?

רן כהן (מרצ):

כן, גברתי.

דוד צוקר (מרצ):

הוא מפציר בך.

היו"ר ב' חזן:

בסדר, הוא מפציר בי, על כן – איזו ועדה?

רן כהן (מרצ):

מה שהשר הציע – ועדת הכלכלה.

היו"ר ב' חזן:

ועדת הכלכלה. אם כך, בהצבעה ידנית. אפשר גם בהצבעה אלקטרונית. אנחנו מצביעים על העברת הצעותיהם של חברי הכנסת אושעיה ורן כהן לוועדת הכלכלה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 10

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 1

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הכלכלה נתקבלה.

היו"ר ב' חזן:

עשרה בעד, אחד נגד – הצעותיהם של חברי הכנסת אושעיה ורן כהן עוברות לדיון בוועדת הכלכלה.

אם כך, אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום: הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת אברהם יחזקאל בנושא: סגירת ה"אוריינט האוס". חבר הכנסת יחזקאל, בבקשה. אני מבינה שזו הצעה רגילה.

רן כהן (מרצ):

אני לא מבין מה קרה, סגרו את ה"אוריינט האוס"?

היו"ר נ' חזן:

סליחה, חבר הכנסת יחזקאל, פסחנו על נושא אחד בסדר-היום, אני מתנצלת. נשוב אליך תוך דקות ספורות.

רן כהן (מרצ):

אם לא סוגרים את ה"אוריינט האוס"...

הצעה לסדר-היום

סיבת מותה של ילדה בת חודשיים

היו"ר נ' חזן:

הנושא הבא בסדר-היום: סיבת מותה של ילדה בת חודשיים – הצעה לסדר-היום מס' 114, של חבר הכנסת יצחק וקנין. אחריו – חבר הכנסת חיים דיין.

חבר הכנסת וקנין, אני מבינה שזו הופעתך הראשונה מעל דוכן הכנסת, ותרשה לי, בדרכך לדוכן, לברך אותך, במסגרת של שלוש דקות, בבקשה, עם קצת נדיבות, אבל לא יותר מדי.

יצחק וקנין (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, צר לי שבנאום הבכורה שלי מעל בימת הכנסת אני עוסק במקרה טרגי חמור אשר אין הדעת סובלת ואשר מחייב את כולנו לפעול במהירות ובנחישות ובמשותף על מנת לעקור את התופעה מן השורש.

גברתי היושבת-ראש, בשנים האחרונות אנו עדים שוב ושוב למקרים שבהם ילדים ניצבים חסרי אונים מול התעללות פיסית ונפשית, והם מופקרים בה לגורלם בלי שמישהו יעמוד לצדם.

חברי הכנסת, הילדים הם אחת הקבוצות החלשות באוכלוסייה, ורבים רבים מהם סובלים ממצוקות קשות כמו עוני, מחלות ונכויות למיניהן, הזנחה ואף התעללות עד למקרי רצח מזעזעים, כפי שהתרחשו בשנתיים האחרונות.

חברי הכנסת, אומר את אשר על לבי. אני חבר כנסת חדש והשתדלתי בשבועיים הראשונים כחבר כנסת להיות נוכח במרבית הדיונים ולהאזין לרוב הדוברים מעל בימה זו.

ביום שני דנו בתאונות הדרכים, ולצערי, אין לנו בשורה לעם. אתמול התקיים דיון בנגע הסמים. לצערי, גם בנושא זה אנו עומדים לפני שוקת שבורה – במקום לצמצם את ממדי הבעיה, אנו עדים, על-פי דוחות מהימנים, לכך שהבעיה הולכת ומחריפה, ואין הבדל בין ילדי רחוב, ילדי שכונות מצוקה או בני טובים. לצערנו, הנגע פשה בכל חלקי האוכלוסייה. והיום אנו דנים בנושא לא פחות כואב ומזעזע, של רצח ילדים – תופעה שהפכה שכיחה במדינתנו.

לצערנו, ולא בכדי ציינתי את הדיונים בשלושה ימים אלה, הן תאונות הדרכים והן הסמים והן רצח ילדים – יש חוט הקושר ביניהם. בשלושת המקרים, למרבה הצער, הדברים מסתיימים לעתים ברצח.

גברתי היושבת-ראש, יש אולי תחומים זוהרים יותר ומתוקשרים יותר בעבודת הכנסת, אך אין תחום שניתן להגיע בו להישגים ולסיפוק כמו בהבטחת ההווה של הילד ועתידה של החברה כולה. אין עוד תחום שחברי הכנסת מכל סיעות הבית יכולים לפעול בו במשותף ולגשר על פערים וקוטביות שהתגלו בצורה בולטת בבחירות האחרונות, כמו בדאגה לשלום הילד.

הילדים בישראל, כולם – יהודים וערבים, דתיים וחילונים, ותיקים ועולים, יוצאי מזרח ומערב – זקוקים לנו כדי שנפעל לשינוי בחקיקה לרווחתם ולקידום זכויותיהם.

גברתי היושבת-ראש, לפי מיטב ידיעתי, יש חוקים מיושנים רבים הנוגעים לילדים, שממתינים לתיקונם בכנסת. עלינו לפעול יחד למען תיחקק בהקדם חקיקה להבטחת זכויות הילד ושמירה על שלומו. הקצאת משאבים ותקציבים לילדים במצוקה ושיפור השירותים הניתנים להם הם צו השעה.

בטוחני, כי אם נפעל במשותף למען מטרה זו, נוכל לראות פרי בעמל שנשקיע למען אוכלוסייה חסרת אונים זו. תודה.

היו"ר ב' חזן:

אני מודה לך ומברכת אותך על נאומך הראשון במליאת הכנסת – שרק תצליח.

בהיעדרו של חבר הכנסת חיים דיין, אני מזמינה את השר לביטחון פנים אביגדור קהלני להשיב על הצעתו של חבר הכנסת וקנין.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

גברתי היושבת-ראש, קודם כול, אני מברך גם אותך; אני לא רגיל לראות אותך יושבת ומנהלת את הישיבות.

היו"ר ב' חזן:

נכון, ישבנו יחד בוועדת החוץ והביטחון.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

ישבנו יחד ארבע שנים זה ליד זו. אני מאחל לך הצלחה; הרבה הנאה.

היו"ר ב' חזן:

תודה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חברי חברי הכנסת, חבר הכנסת יצחק וקנין, לפי תחילת דרכך – התחלת ברגל ימין. אני מאחל לך שכל תמשיך ותעלה את הסוגיות הכואבות באמת לעם ישראל. אני מאחל לך הצלחה, שתעמוד הרבה מעל הבמה הזאת, תאסוף הרבה שעות במה, ואז יוכלו להחליט שתוכל להמשיך בקדנציה הבאה; אבל זה כבר לא תלוי בשעות הבמה שלך.

אני רוצה לענות לך. תרשה לי, הסוגיה שהעלית היא סוגיה שיש עליה חקירה, ואינני רוצה להחסיר מן הציבור וממך פרטים שיש לנו על הנושא הזה. קודם כול, הסוגיה כבדה מאוד. הנושא של ילדים קטנים שנפגעים – וחלק מהם נפגעים ולא ברורות לנו הסיבות לכך, וחלק מן הילדים שנפגעים אנחנו יודעים שגם התנכלו להם – זו סוגיה מאוד מאוד רגישה, ואתה העלית אותה היום מעל במת הכנסת.

אכן, ב-1 בחודש, בסביבות השעה 14:10, התקבלה במשטרת קריית-שמונה הודעה, שילדה בת חודשיים נמצאה ללא רוח חיים בביתה בשדרות אשכול. על הגופה, לטענת הרופא, ד"ר יפים, נראו סימני חבלה. לפי גישתו, סימנים אלה מצביעים על חשד להתעללות בגופה. מפקד התחנה יצא למקום. על גופה של התינוקת, בצוואר ובפנים נראו סימני חבלה.

המשטרה פתחה מייד בחקירה, והובררו הדברים הבאים:

האם, מיכל ועקנין, יצאה בשעה 10:00 את ביתה לסידורים, ולקחה אתה את בנה בן הארבע ועוד בת, בת שנה וחצי. בבית הושארה התינוקת בת החודשיים, ליטל, עם חברה לחיים של האם, אבי התינוקת, דורון אלגרבל.

כשחזרה האם, בשעה 13:15, היא מצאה את התינוקת ללא רוח חיים. האב החשוד סיפר, כי ביקש לרחוץ את הפעוטה בכיור, והיא נפלה ומתה. הוא ניסה להחיותה, אך משלא הצליח המתין לבוא אשתו. האב לא הזעיק את מגן-דוד-אדום כי היה מבולבל ומפוחד, לטענתו. האב נעצר ומסר את גרסתו, כפי שהבאתי אותה כאן, והוא דבק בגרסה זו עד לרגע זה.

הגופה הועברה למכון לרפואה משפטית ב-2 בחודש. לאחר הנתיחה הוברר על-ידי ד"ר היס, כי אכן קיימים סימני חבלה על הצוואר והפנים, אך הם לא גרמו למות הילדה. לטענת ד"ר היס, הפעוטה נפטרה כתוצאה מחבלה בגולגולת, כנראה בעת שנפלה ונחבלה. אין ודאות שהחבורות נגרמו ממכה מכוונת, וייתכן מאוד כי התהוו כתוצאה מהנפילה והתאונה.

גם לסימני החבלה בצוואר ובפנים יש הסבר. ההסבר הוא, שהנאשם ניסה להחיות אותה, וזה מתיישב עם הגרסה שהוא מסר.

האב נמצא כרגע במעצר. תיק החקירה יועבר בתוך ימים ספורים לפרקליטות מחוז הצפון, ושם יקבלו את ההחלטה.

אני מודה לך על שהעלית את הנושא מעל במת הכנסת. אני לא רוצה להאשים איש שהדבר הזה נעשה בזדון. יכול להיות שאכן הילדה החליקה מידי. אנחנו צריכים לחכות, להמתין. יכול להיות שהנפילה היא זו שגרמה למותה. בכל אופן, אין לנו שום – – –

בנימין אלון (מולדת):

אז למה המשטרה מיהרה לפרסם את זה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

קודם כול אתה מאשים. אנחנו לא נוהגים להאשים, אנחנו נוהגים לשאול. אתה עכשיו מאשים את הממשלה. אם אתה רוצה שהיא תאשים מישהו אחר, נדאג בצורה כזאת שגם היא וגם אתה נשאל את השאלות.

המשטרה מסרה את הנתונים בדיוק כפי שהיא מצאה אותם. בעניין ההאשמה, שהוא הרג, לא היתה שום האשמה של המשטרה. היא נתנה את הנתונים. כל אחד עושה את הספקולציות שלו.

לכן, אלה הנתונים שהבאתי בדיוק כפי שהוגשו לי על-ידי המשטרה והמכון לרפואה משפטית. צריך לקבל אותם כלשונם.

אני מציע לכולנו, שהנושא הילדים יהיה חקוק על לוח לבנו. ניתן לזה המון תשומת לב. אני חושב שהנושא מאוד רגיש, הוא בנפשנו, ואני שמח שחבר הכנסת וקנין העלה את הסוגיה הזאת, כי הוא נותן לנו אפשרות להאיר באור נוסף את הפינה הזו של העוללים המסכנים, שקורה, קורה במדינת ישראל שמתעללים בהם, כל מיני סוגים של התעללויות, גם פגיעה נפשית, גם מכות, ולדעתי כבר יש גם הוכחות למעשים אפילו חמורים יותר – הריגה. את המקרה הזה צריך לקבל כרגע כלשונו ולהמתין. תודה רבה.

הי"ר נ' חזן:

ומה אתה מציע, אדוני השר?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני חושב שאפשר להסתפק כרגע בהודעתי. אני עניתי לחבר הכנסת. אנחנו רגישים לעניין הזה. הנושא עלה, התקבלה תשובה, ואני חושב שאפשר להסתפק בהודעתי.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת וקנין, האם אתה מסכים להצעתו של השר?

יצחק וקנין (ש"ס):

לא מסכים. כשאני העליתי את הנושא לא התייחסתי כמעט למקרה הספציפי. התייחסתי בגדול למקרים שקרו במדינה בשנתיים האחרונות.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אפשר לקיים דיון במליאה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חבר הכנסת אבי יחזקאל, אני יכול לענות לך. אני צריך להיות כן עם חבר הכנסת החדש. אנחנו יכולים לראות בערך כמה מאות סוגיות שבכנסת הקודמת אמרו שהן יידונו במליאה, ואנחנו צריכים לעבוד יותר שעות כדי לעמוד בזה, ועד לרגע זה לא דנו בהן. אני יכול לומר את זה, זה יהיה נחמד ופופולרי, ואני ארצה את השומעים. אני חושב שבעצם תשובתי היום עניתי על הסוגיה שהעלית, ואני מציע שתקבל את תשובתי. אם אתה מתעקש, אין לי שום בעיה, אבל תזכור דבר אחד: יש מאות סוגיות עוד מלפני כמה כנסות שאנחנו צריכים לדון בהן.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לשר קהלני. חבר הכנסת עמנואל זיסמן מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת וקנין, שלא הסכים להסתפק בדברי השר.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

גברתי היושבת-ראש, שמעתי את חבר הכנסת וקנין. אם באמת המגמה היא שזה לא מקרה פלילי, זה כן יכול להיות מקרה חינוכי-חברתי, וזה היה תוכן ההצעה. לכן אני מציע, אם חבר הכנסת וקנין מתעקש, להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות, שבה ידונו בשאלה, איך הורים בישראל, על מגוון העדות ורמות ההכנסה והכלכלה השונות, צריכים לטפל בילדיהם. כי המקרה איננו פלילי. הוא הובא כמקרה פלילי, אבל מסתבר – עדיין אין לנו מסקנה סופית, כפי שהבינונו, אבל כן יש בעיה חברתית, כן יש בעיה חינוכית.

היו"ר נ' חזן:

למען הסדר הטוב תבקש להסיר את ההצעה מסדר-היום, משום שנרשמת לבקש להסיר.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

למען הסדר הטוב, אני מציע להסיר את ההצעה מסדר-היום ולהעביר אותה לוועדה.

היו"ר נ' חזן:

תודה רבה. חבר הכנסת נסים דהן מבקש להעביר את הצעתו של חבר הכנסת וקנין לוועדה. בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, הדברים שהועלו כאן על-ידי חברי חבר הכנסת וקנין אינם מתייחסים דווקא למקרה הספציפי הזה. כבר שמענו וקראנו בכלי התקשורת, שלא ברור אם היה במקרה הזה מעשה פלילי. בהחלט יכול להיות שהאדם חף מפשע.

אבל, כיוון שחברי חבר הכנסת וקנין העלה את הנושא כבעיה חברתית, לא נוכל להתעלם ממנו ולהסירו מסדר-היום, ואני מבקש, גברתי היושבת-ראש, להעביר את הנושא לוועדה, כדי שהמקרים שקרו בעבר ועלולים, חס ושלום, לקרות, יקבלו את הביטוי הנכון.

אני רוצה רק להזכיר נקודה אחת. בזמן האחרון יש מין "עליהום" כזה גם בפרקליטות, גם בכלי התקשורת, כאילו ההורים במדינת ישראל מתעללים בילדיהם. כל מקרה שקורה – כבר יש

הרגשה שיש התעללות בילדים. מקרים רבים לא היו נכונים כלל. כדאי שהכנסת, במסגרת הוועדות, תיתן דעתה על הנושא הזה. תודה.

היו"ר ב' חזן:

אדוני השר, האם אתה מוכן שהנושא יועבר לוועדה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

הרעיון שלו הוא רעיון טוב. זו באמת בעיה חברתית, ומן הראוי שידונו בה בוועדת החינוך והתרבות.

היו"ר ב' חזן:

אם כן, רבותי וגבירותי חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה להעביר את הצעתו של חבר הכנסת יצחק וקנין לוועדת החינוך והתרבות. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 10

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות נתקבלה.

היו"ר ב' חזן:

רוב של עשרה, ללא מתנגדים וללא נמנעים – אני קובעת, שהצעתו של חבר הכנסת יצחק וקנין בנושא "סיבת מותה של ילדה בת חודשיים" יידון בוועדת החינוך והתרבות של הכנסת.

הצעה לסדר-היום **סגירת ה"אוריינט האוס"**

היו"ר נ' חזן:

אני מזמינה את חבר הכנסת אבי יחזקאל להעלות את הצעתו לסדר-היום, מס' 32, בנושא: סגירת ה"אוריינט האוס". מדובר בהצעה רגילה. חבר הכנסת יחזקאל, עשר דקות בבקשה. אחריו – הצעה דומה אך לא זהה של חבר הכנסת פלד.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אדוני השר, גברתי היושבת-ראש, בהצלחה בתפקידך. כבר פעם שנייה אני מברך אותך בהצלחה. את מייצגת, אני אומר את זה בצער, את המיעוט הנשי שקיים בכנסת, לצערי, בכבוד ובאהדה.

אדוני השר, גם אותך אני מברך. ראשית, כמו שאמרתי בדיון הקודם: אל תיקח את הדברים אישית. אני חושב שאתה עוד מייצג את החלק האוריינטלי בסוגיית ה"אוריינט האוס".

חמש דקות ממאה-שערים ממוקם ה"אוריינט האוס". חמש דקות ממאה-שערים – ירושלים, משרד החוץ של הרשות הפלשתינית קם ועומד. חמש דקות ממאה-שערים – משרד לעניינים מוניציפליים, רשות הרדיו והטלוויזיה של רדואן אבו-עיאש. המועצה הפלשתינית העליונה לפיתוח ושיכון – תיבת הדואר הזמנית שלה, כאילו, היא 20479, וזאת תיבת הדואר של ה"אוריינט האוס". ואנחנו, אדוני, נמצאים עם ממשלה שראש הממשלה שלה הופך מיום להיות ראש ממשלה שהוא נמר של נייר. זה אותו אדם שבאמצע הקדנציה של ממשלת העבודה אמר – ההישג הפרלמנטרי הגדול של הליכוד, שהעביר בקריאה ראשונה את סגירת ה"אוריינט האוס". חברי, חבר הכנסת פלד, זוכר את זה: ההישג של הליכוד היה ההעברה בקריאה ראשונה של סגירת ה"אוריינט האוס". באו אנשי הליכוד ואמרו: זה ההישג שלנו. והנה אתם, כ-30 יום לאחר הקמת הממשלה ולאחר המהפך, עדיין מגמגמים.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

הממשלה בת שבועיים בלבד.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני לא רוצה לעקוף אתכם מימין – – –

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

הממשלה בת שבועיים בלבד.

אברהם יחזקאל (העבודה):

ראש הממשלה בנימין נתניהו הנחה את בכירי שריו: תמשיכו להטיל ערפל.

דליה איציק (העבודה):

שאלו יהלום, מה עם ה"אוריינט האוס"?

אברהם יחזקאל (העבודה):

הוא נוסע לביל קלינטון, אולי הוא מפחד מביל קלינטון. בוא תסביר לי למה אתה, שביקרת ב"אוריינט האוס", לא נתת תשובה חד-משמעית: ייסגר ה"אוריינט האוס" – כן או לא? אני יודע שאתה איש ציבור הגון וישר, גיבור ישראל. ממך אני מצפה, לאחר ביקור אמיתי ב"אוריינט האוס", לאחר שלמדת את הסוגיה, לבוא ולומר את האמת, ש"האוריינט האוס" הוא בית שלא ניתן לסגור אותו. כי אם ניתן לסגור אותו, הרי ממשלת הליכוד, ממשלת נתניהו, מפגרת בעניין הזה, מפחדת, חוששת.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

מה אתה ממליץ?

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני ממליץ, רבותי, להעמיד – – –

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אתה רוצה להיות יותר ימני מהם, חבר הכנסת יחזקאל?

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני קורא תיגר על השקר. תסביר לו. אני קורא תיגר על השקר ועל אחיזת העיניים.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

בזה אתה צודק.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני קורא תיגר על הפחד שאוחז לכאורה בביבי נתניהו, בנימין נתניהו.

דליה איציק (העבודה):

— — —

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני קורא תיגר על השונות. השר לביטחון פנים אביגדור קהלני, שאותו אני מעריץ, אמר את האמת:
אנחנו נבקר את הפעילות, אבל לא בטוח שנסגור אותו. על זה אני קורא תיגר. מי שרוצה לאחז
את עיני הציבור — — —

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

לא נוותר. הוא אמר: נעצור את הפעילות.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת פלד, קצת סבלנות.

אברהם יחזקאל (העבודה):

מה זה "הוא אמר: נעצור"? יש לו 32,000 שוטרים. חמישה הוא צריך בשביל לסגור ולהחליף את
המנעולים.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אחד.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אחד בשביל להחליף את המנעולים, לא צריך יותר. הוא צריך מסגר אחד בשביל לרתך את השער, שוטר אחד בשביל לפקח על המסגר, ואין "אוריינט האוס". מה קרה? מי מפחד?

דליה איציק (העבודה):

נכון, יש "אוריינט האוס".

אברהם יחזקאל (העבודה):

חבר הכנסת ביבי נתניהו, שהיום הוא ראש הממשלה בנימין נתניהו, רציני, הוא מבין שאי-אפשר לגמגם בסוגיה הזאת. הוא ראש ממשלה שרוצה כנראה להישאר ראש ממשלה, והוא מבין שהוא צריך לפתור את הסוגיה הפלשתינית. יש לי הרגשה, שראש הממשלה שיחלק את ירושלים יהיה לא שמעון פרס. ראש הממשלה בנימין נתניהו יחלק את ירושלים, ובעוד ארבע שנים סממת הבחירות שלנו תהיה עם היונה שמקרטעת עם החוט: בנימין נתניהו חילק את ירושלים. זה מה שיהיה.

אגב, לאנשי הדרך השלישית אני אומר, שבנימין נתניהו יחזיר את הגולן. האיש הזה חף מכל אידיאולוגיה. דבר אחד מעניין אותו. לזכותו ייאמר: הוא מוכשר מאוד, יש לו יצרים עזים, הוא רוצה להיות ראש הממשלה ולהישאר ראש ממשלה. ראש הממשלה הראשון שיפתור את הסוגיה הפלשתינית במונחים של שחור ולבן, לא יישאר יותר ראש ממשלה. לכן הגמגום של הממשלה המגומגמת הזאת ולכן חוסר הבהירות.

אני חושב, שהתפיסה של אביגדור קהלני, השר לביטחון פנים, היא התפיסה הנכונה. היא אומרת את מה שאמרה תנועת העבודה, וזאת לא היתה דרכה של הדרך השלישית, זו היתה הדרך שלנו: ה"אוריינט האוס" הוא מקום שהפלשתינים מקיימים בו פעילות. מן הראוי שיעמדו בהסכם אוסלו ומן הראוי שיכבדו אותו, אבל בהסכם אוסלו לא נאמר שנסגור את ה"אוריינט האוס". לכן, אל תגמגמו, תגידו את האמת לציבור. אחרי 30 יום, או שבועיים של ממשלה, רגע האמת שלכם מגיע. בוא תעמוד כאן מעל הבמה ותאמר: רבותי, אנחנו רוצים שהפלשתינים יעמדו בהסכם אוסלו, אבל לא נסגור את ה"אוריינט האוס". תודה רבה לכם.

היו"ר ב' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת אבי יחזקאל.

דליה איציק (העבודה):

ממש לא נעים, לא נעים.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אבל לא נורא.

הצעה לסדר-היום מדיניות הממשלה לגבי פעילות ה"אוריינט האוס"

היו"ר נ' חזן:

אני מזמינה את חבר הכנסת משה פלד לדון בהצעה לסדר-היום בנושא דומה: מדיניות הממשלה לגבי פעילות ה"אוריינט האוס"; הצעה לסדר-היום מס' 75. השר לביטחון פנים ישיב על שתי ההצעות יחדיו. חבר הכנסת פלד, בבקשה – עשר דקות לרשותך.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

כבוד היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, בתחילת דברי אני רוצה לברך אותך, השר לביטחון פנים, על האמירה המאוד-ברורה שלך בתחילת השבוע בסיור שלך, שהקדשת אותה לפעילות של הרשות הפלשתינית בירושלים. אם האמירה אכן תתממש וכל הפעילות הפוליטית שמתקיימת ב"אוריינט האוס" תיעצר, אין לי שום בעיה שה"אוריינט האוס" ימשיך להיות בית פרטי; שום בעיה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

שמאלני שכמוך.

בנימין אלון (מולדת):

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת אבי יחזקאל, אפילו לא ניצלת את כל הזמן שעמד לרשותך.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אני מציע לך לא לדבר על יושרו של ראש הממשלה. לפחות אתה אל תדבר על יושרו של ראש הממשלה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

חבר הכנסת פלד, ברוך הבא למחנה השמאל.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אני מציע לך לא לדבר על יושרו של ראש הממשלה.

נעמי חזן (מרצ):

חבר הכנסת פלד – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

תגן על רפול, תגן על השר שלך.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אני לא רוצה להגיד למה אני מציע לך את ההצעה הזאת.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת פלד, אני מבקשת שתמשיך בנאומך.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אחד שנאשם בהפרת אמונים – חבר כנסת שנאשם בהפרת אמונים לציבור, והוא מדבר על יושרו של ראש הממשלה? בושה וחרפה.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת פלד.

אברהם יחזקאל (העבודה):

דבר על השר שלך, על ראש המפלגה שלך.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

שב ושתוק.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת פלד.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני מבקש שיתנצל.

דליה איציק (העבודה):

מה זה?

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

שב ושתוק.

דליה איציק (העבודה):

שיחזור בו.

אברהם יחזקאל (העבודה):

תתבייש לך.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת פלד, לא נהוג להתבטא בצורה הזאת. אני מבקשת ממך להמשיך – – –

דליה איציק (העבודה):

שיחזור בו, גברתי. בריון.

היו"ר נ' חזן:

תחשוב על האפשרות לחזור בך מהדברים שאמרת עכשיו מעל דוכן הכנסת.

אברהם יחזקאל (העבודה):

מה הבריונות הזאת?

היו"ר נ' חזן:

אני מבקשת ממך בכל לשון של בקשה לשקול – – –

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

לא אמרתי את זה סתם, חשבתי על מה שאמרתי, ואני חושב, שמי שנאשם לא יכול לדבר על יושרו של ראש הממשלה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

שר שמייצג – – – תתבייש לך.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת אבי יחזקאל, מותר לי להציע – – –

דליה איציק (העבודה):

אתה מייצג מפלגה שהשר שלה עומד בפני דין. אתה לא מתבייש?

היו"ר נ' חזן:

חברת הכנסת דליה איציק. חבר הכנסת אבי יחזקאל, שמורה לך הזכות להודעה אישית.

דליה איציק (העבודה):

הוא מדבר על תביעות? תתבייש. מה עם רפול?

אברהם יחזקאל (העבודה):

צבוע.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

הוא דיבר. אני הערתי לו הערה חברית, ואת "מתבריינת" עלי.

דליה איציק (העבודה):

חברית? בריון.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

את מי את מבהילה בכלל, תגידי? שבי בשקט.

דליה איציק (העבודה):

תתנצל, בריון.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

שבי בשקט.

היו"ר נ' חזן:

חברת הכנסת דליה איציק, אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה.

דליה איציק (העבודה):

הוא צריך להתנצל.

אברהם יחזקאל (העבודה):

שיתנצל.

היו"ר נ' חזן:

אני ביקשתי מחבר הכנסת לחזור בו.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

לא ביקשת ממני לחזור בי, ביקשת ממני לחשוב על כך שאחזור בי מדברי.

היו"ר נ' חזן:

בהתחשב בדברים שנאמרו עכשיו גם על-ידך, חבר הכנסת פלד, אני מבקשת שתשקול לחזור בך מהדברים שאמרת ולהתייחס לנושא.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

טוב, אני אשקול.

היו"ר נ' חזן:

אם לא, אני אאשר לחבר הכנסת אבי יחזקאל הודעה אישית בנושא הזה.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

בסוף הדיון.

היו"ר נ' חזן:

אני אחליט.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אני רוצה לחזור על תחילת דברי ולברך אותך, השר לביטחון פנים, על ההודעה שלך, שמדברת על עצירת כל פעילות פוליטית ב"אוריינט האוס" ובכל אחד מהמוסדות שמקיימת הרשות הפלשתינית במזרח-ירושלים. חבר הכנסת אבי יחזקאל מנה פה לפחות ארבעה או חמישה מוסדות שפועלים בירושלים, שמפירים באופן בוטה את הסכמי אוסלו, פוגעים בריבונות ישראל בירושלים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה מכיר בהסכמי אוסלו, חבר הכנסת פלד?

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אני מקווה שזו תהיה מדיניות הממשלה. אני חושב, שכל פעילות של הרשות הפלשתינית בירושלים היא פגיעה חמורה בריבונות ישראל על העיר כולה והפרה בוטה של הסכמי אוסלו, גם אם אינני מקבל אותם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אז אתה צבוע. מצד אחד אתה לא מקבל אותם, ומצד שני אתה רוצה שהם יכבדו אותם.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

טוב, אז אני צבוע, התנגדתי להסכמים האלה, אבל לפחות אתה, אם קיבלת אותם, תעמוד על קיומם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני בעדם. אתה מקבל אותם? אני הצבעתי בעדם.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

תראה שהחברים שלך יקיימו את כל הסעיפים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני רוצה לראות את ממשלת ישראל מכבדת אותם.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

ממשלת ישראל, אתה לא ממשלת ישראל.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני בעד זה שכולם יכבדו אותם. אני בעד כיבוד הסכמים משני הצדדים.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אני רוצה לומר, שבירושלים לא פועלים רק דרך ה"אוריינט האוס". במשרד לביטחון פנים יודעים היטב איך פועלים שם כוחות הביטחון המסכל של ג'יבריל רג'וב; איך הם עולים מיריחו וחוזרים ליריחו, איך הם פועלים שם ככנופיות מפחידות.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע):

הם פועלים בקרב העם שלהם.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אנשי ג'יבריל רג'וב פועלים בניגוד לחוק, ככנופיות טרור.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

שמעון פרס התחייב להוציא אותם. הוא אמר: נגרש אותם.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אני רוצה להזכיר לך, ידידי חבר הכנסת זיסמן, למלחמה על ירושלים בנושא הזה – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — —

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אני מבקש לשמור על זכותי לדבר.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת זיסמן, חבר הכנסת דראושה. חבר הכנסת דראושה, אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה. חבר הכנסת משה פלד, בבקשה.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אני רוצה להזכיר לך, ידידי חבר הכנסת זיסמן: למאבק הזה נגד הפעילות הפלשתינית בירושלים יש היסטוריה ארוכה. כאשר דרשנו לפני שנתיים ולפני שנה וחצי את הפסקת הפעילות בירושלים, אמר ראש הממשלה המנוח, יצחק רבין, זיכרונו לברכה: אני לא רוצה שיפילו אותי בבג"ץ. אלו מלותיו, אלה דבריו: אני רוצה לפעול במסגרת החוק. הוא הטיל על שר המשפטים, חבר הכנסת דוד ליבאי, להכין הצעת חוק. החוק הוכן, החוק התקבל בכנסת.

מה יש לומר היום? היום יש חוק, אבל הממשלה הקודמת לא קיימה את החוק, לא מימשה את החוק, לא מימשה את הסמכות שיש לה. לכן שמחתי על הודעת השר לביטחון פנים הנכנס, שזו תהיה אחת הפעולות הראשונות שלו. הפגיעה הזאת בריבונות ישראל בירושלים היא פגיעה אנושה. זהו מסר לעולם כולו. הפעילות שלך לעצירת הפעילות הפלשתינית תהיה מסר לעולם כולו במעגל הרחב, תהיה מסר לערבים במעגל הבינוני ומסר ברור למדינת ישראל, לאזרחיה, שממשלת ישראל אכן מתכוונת לשמור על ירושלים כבירת הנצח של העם היהודי, ולממש את ההסכמים האלה בצורה הדדית. לא יכול להיות כמו שהיה עם הממשלה הקודמת, שרק נתנה ורק מסרה, ולא דאגה שאנשי הרשות הפלשתינית ימלאו את כל התחייבויותיהם בהסכמי אוסלו.

אני מחזק את ידיך, אדוני השר. תודה רבה.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת פלד, לפני שאתה יורד מהדוכן, אנא, נאמרו על-ידיך דברים בעלי אופי אישי על חבר הכנסת אבי יחזקאל. כדי ליצור תקדים חשוב, שחברי הכנסת לא יעלו נושאים אישיים מעל דוכן הכנסת, זה כלפי זה – – –

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

קיבלתי את הצעתך, אני חוזר בי מדברי.

היו"ר נ' חזן:

תודה. אני מודה לך, חבר הכנסת פלד. אני מזמינה את השר לביטחון פנים אביגדור קהלני להשיב על ההצעות לסדר-היום של חבר הכנסת אבי יחזקאל וחבר הכנסת משה פלד.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, קודם כול אני מצטער על התלהטות הרוחות, ואני מניח ששני חברי כנסת יכולים למצוא דרך שלישית, שבה הם ישמרו על תרבות הדיבור.

אלי גולדשמידט (העבודה):

לא בכל תחום יש דרך שלישית. כאן יש דרך שלישית.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

ההוכחה לכך שיש דרך שלישית היא שאני נמצא כאן על הבמה. זאת אומרת שיש דרך שלישית.

שאול יהלום (מפד"ל):

שרק לא תאמר לנו לאכול לחם בפיתה.

היו"ר נ' חזן:

תלוי מה שמים בפיתה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בגלל הלחם בפיתה קיבלנו כל כך הרבה קולות, תודה על האמת.

רבותי, חברי, הסוגיה שהעליתם כאן נמצאת על שולחן הממשלה. בנושא ה"אוריינט האוס" אין ספק שיש מאבק בין הרשות הפלשתינית, בין הפלשתינים ביהודה ובשומרון, לבין העם היהודי היושב בציון. יש פה מאבק קשה מאוד, יש פה מאבק על ירושלים כבירת העם היהודי, כבירת מדינת ישראל. יש הסכם בינינו לבין הרשות, ובו נאמר בצורה חד-משמעית, שלא תהיה שום פעולה של הרשות הפלשתינית בירושלים. את ההסכם הזה יש לקיים כפי שנכתב, בדיוק כפי שנאמר וכפי שהיתה הכוונה כאשר ישבו וכתבו את הדברים. יש מציאות בשטח, שיש כמה מוסדות בירושלים שבהם הרשות הפלשתינית יוצרת עובדות תחת מעטה שלה, לפעילות כזו או אחרת. הדברים האלה נעשים בשטח.

מדינת ישראל לא תיתן לפעולות האלה להיעשות. ה"אוריינט האוס" הינו סמל של מקום, ה"אוריינט האוס" הוא מקום שהפך למוקד של עלייה לרגל לאנשים מהשטחים, במעטה כזה או אחר. ה"אוריינט האוס" הפך להיות מקום שאליו רוצים להגיע אנשים מן העולם, כדי להראות איזו הזדהות עם העם הפלשתיני או עם הכיוון שבו הוא הולך.

אנחנו בממשלה החלטנו לטפל בסוגיה הזאת. ראשית, הוקם צוות היגוי בראשותי, שיתכנס היום ב-17:00, כדי לדון בסוגיית ה"אוריינט האוס" על כל היבטיה. דבר שני, צוות ההיגוי הזה יביא לדיון

בפני הממשלה, ועוד קודם בפני ועדת השרים לירושלים בראשותו של ראש הממשלה, ביום שישי הקרוב, את סוגיית ה"אוריינט האוס".

אני יכול לומר לכם מהו הכיוון שבו אנחנו חושבים שצריך ללכת: נעמוד על כך שלא תהיה שום פעולה של הרשות הפלשתינית בתוך הבית. והיה ותהיה פעולה שכזו, בניגוד להסכמים הכתובים ובניגוד לשיחות שהיו בינינו לבינם, וינסו לקבוע עובדות בניגוד לכל ההבנות שהיו – לא נהסס לסגור את הבניין. והיה וינסו לבחון אותנו בסוגיה הזו, ימצאו אותנו נחושים בהחלטתנו שירושלים תהיה מאוחדת. לא יהיה בירושלים מצב שבו המציאות בשטח היא שהעיר מחולקת. אם ה"אוריינט האוס" צריך להיות המודל הראשון שבו נצטרך להפגין את כוחנו, נעשה את זה.

אני פונה לשכנינו ואומר: יימשך תהליך השלום, ואנחנו נמשיך את תהליך השלום.

טלב אלסאנע (מד"ע):

במחיר של קריסת תהליך השלום? יש לך 150,000 פלשתינים במזרח-ירושלים. אתה רוצה להתעלם מהם? אולי גם את מסגד אל-אקצה אתה רוצה לסגור?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני אומר לשכנינו, לעם הפלשתיני ולרשות: אל תתגרו בנו ואל תכניסו מתח שאין בו צורך כרגע. אנחנו בתהליכים של משא-ומתן. אין שום ספק שאנחנו מחפשים שלום, רוצים שלום ונמצא את הדרך לשלום וגם נמשיך את התהליכים שהתחילו.

כרגע הממשלה נמצאת שבועיים אחרי הקמתה, היא מקיימת דיונים עם עצמה, אבל נתתי בהחלט את הכיוון שבו נלך. תודה.

היו"ר נ' חזן:

מה אתה מציע, אדוני השר?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יש לי שאלה, ברשות היושבת-ראש.

היו"ר נ' חזן:

אדוני השר, קודם כול שאלה לחבר הכנסת דראושה, בהסכמתך. האם הוא יכול לשאול?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בבקשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני השר, אם תתקיים פעילות חברתית, קבלת פנים חברתית בתוך ה"אוריינט האוס", מה רע בזה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

ה"אוריינט האוס", אם הוא מהווה מתנ"ס כזה או אחר, אין לנו בעיה עם זה. הבעיה היא, שיש פעילות פוליטית, ויש פעילות פוליטית כאשר מסווים את השם.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

יש לי שאלה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אנחנו נגדיר במדויק את הדברים. יש לי הצעה מוגדרת. הכיוון שאני הולך אליו הוא – אני אומר את זה מעל הבמה – שתפסק הפעילות הפוליטית בבניין. עם פעילות חברתית, מפגשים חברתיים כאלה או אחרים, אין לנו בעיה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

פעילות חברתית שישתתפו בה גם פוליטיקאים.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אין לנו בעיה עם הדבר הזה, אלא שלפעמים יש פעילות פוליטית בהסוואה כזאת או אחרת, ואת הדבר הזה אנחנו צריכים לבדוק.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

שאלה קצרה.

היו"ר נ' חזן:

האם אתה מוכן לענות על שאלה של חבר הכנסת משה פלד? בבקשה, חבר הכנסת פלד.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

כבוד השר, אתה דיברת על הפסקת הפעילות הפוליטית ב"אוריינט האוס". האם אותה מדיניות תנקטו גם לגבי המוסדות הנוספים ונגד כוחות הביטחון של ג'יבריל רג'וב וכו'?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

יש עוד שלושה מוסדות בירושלים שיש בהם פעילות כזו או אחרת ואנחנו מתכוונים לנהוג כלפיהם בדיוק כמו לגבי ה"אוריינט האוס".

לגבי הפעילות של ג'יבריל רג'וב, אנחנו יודעים שהוא כבר לא פועל. אנחנו בדקנו את הדבר הזה. יש סימנים שיש ניצני פעילות של אנשים בשטח. גם בנושא הזה נטפל ביד תקיפה. תודה.

היו"ר נ' חזן:

מה אתה מציע, אדוני השר?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מציע להמתין להחלטת הממשלה. יש דיון, יתקיים דיון.

היו"ר נ' חזן:

אבל מה אתה מציע?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

להסתפק בתשובה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מציע להסתפק בתשובה שלי. אמרתי אותה במלוא הכנות. להסתפק בתשובת השר.

היו"ר נ' חזן:

תודה רבה, אדוני השר.

חבר הכנסת אבי יחזקאל, האם אתה מסתפק?

אברהם יחזקאל (העבודה):

דיון בוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר נ' חזן:

אם כן, אתה לא מסתפק. מספיק להגיד רק כן או לא.

חבר הכנסת פלד, האם אתה מסתפק בתשובתו של השר?

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

מסתפק ומברך.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת יחזקאל גם הוא מסתפק. אני מודה לכם.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני מבקש.

היו"ר נ' חזן:

כן, חבר הכנסת אבי יחזקאל, בבקשה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

לא הייתי מבקש את ההודעה האישית לולא חזרו הדברים פעמיים בכנסת הקודמת – – –

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת יחזקאל, ביקשתי מחבר הכנסת פלד לחזור בו – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

כן, אבל זכותי לבקש הודעה אישית ולקבל את רשות הדיבור למרות זאת.

היו"ר נ' חזן:

אם כך, אני חייבת לעבוד לפי התקנון. אני מבקשת לקבל את ההודעה האישית בכתב כדי שאוכל
לאשר אותה, ותוכל למסור את ההודעה האישית בסוף הישיבה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

את זה לא כתבת לי, עם כל הכבוד. כתבת לי שאני יכול למסור את ההודעה האישית בסוף הדיון.

היו"ר נ' חזן:

אבל אני חושבת שבמקרה הזה, משום שחבר הכנסת פלד חזר בו והדבר לא יופיע, אתה רשאי,
כמובן, על-פי התקנון למסור הודעה אישית, אבל אם כך, אני חייבת לעבוד לפי התקנון ואבקש
לקבל את הטקסט בכתב.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אפשר להגיד משפט?

היו"ר נ' חזן:

משפט אחד, בבקשה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

ההצעה שלי לכל חברי הכנסת ולשרים בממשלת ישראל היא לא להתייחס לסוגיות אישיות שקשורות
בהאשמות כאלה או אחרות. זה לא מכובד. היום זה אני, מחר זה חלק מהשרים בממשלת
ישראל ומחברתיים אפילו זה שתקף אותי. אני מקבל את ההתנצלות שלו, אבל אני מציע לא לרדת
מתחת לחגורה, ולא, אנחנו פותחים פה פתח בלתי אפשרי בעניין הזה. אני טוען על כבודי, אבל
זה לא כבודי, זה כבודה של הכנסת.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

היו"ר נ' חזן:

תודה רבה, חבר הכנסת יחזקאל. זו הסיבה לכך שביקשתי מחבר הכנסת פלד לחזור בו. אני שמחה שאנחנו יצרנו פה תקדים. אני מקווה שנוכל לשמור על התקדים הזה בארבע השנים הקרובות ושנחנו לא נעלה סוגיות כאלה אפילו בלהט הדיון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא בדרכ כלל מתלהם יותר מדי, חבר הכנסת פלד.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

נותן הציונים הלאומי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

תלמד קצת היגיון.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אולי מג'בריל רג'וב אני אלמד.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אולי מג'בריל רג'וב.

הצעה לסדר-היום

אתיקה מקצועית רפואית

היו"ר נ' חזן:

רבותי חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעה לסדר-היום מס' 60, של חבר הכנסת שאול יהלום, בנושא: אתיקה מקצועית רפואית.

אני מבקשת להזעיק למליאה את שר הבריאות, או שאני אכריז על הפסקה. כעיקרון, לא יתנהלו, לפחות כשאני יושבת-ראש, דיונים בהצעות לסדר-היום בלא נוכחות השרים הרלבנטיים. אני מקווה שבתוך שניות ספורות ייכנס שר הבריאות.

אני מודה לשר לביטחון פנים.

אנחנו נעשה הפסקה קטנטונת.

קריאה:

אפשר לעבור לסעיף הבא בסדר-היום ואחר כך לחזור לסעיף הזה.

היו"ר ב' חזן:

חבר הכנסת שאול יהלום, אם תתחיל ללכת באטיות לכיוון הדוכן, אני מקווה שבמהרה יגיע גם שר הבריאות, שידוע כרץ למרחקים קצרים ובינוניים. בבקשה, חבר הכנסת יהלום.

שאול יהלום (מפד"ל):

הוא הגיע.

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, כנסת נכבדה, הארץ סערה בשבועיים האחרונים על פרשה מאוד מאוד קשה, של נערה בת 19, דסי רבינוביץ', ועל טיפול בית-החולים "הדסה עין-כרם", והעניין ממוקד בפרט בראש המחלקה ההמטולוגית בבית-החולים, פרופסור אליעזר רחמילביץ', ובטיפולו באותה נערה.

אני רוצה לפתוח בשתי הערות מקדימות. הערה ראשונה: אני רוצה לשבח את העיתון "מעריב" ואת כתבו רונאל פישר, שהעלו את הנושא בתחקיר רציני. זו דוגמה לעיתונות חוקרת שכל כך דרושה לנו, כדי שגם אנו, כחברי כנסת – אפשר לומר, בענווה, גם חברי הממשלה – נוכל ללמוד בהחלט מתחקירים כאלה על דברים שנעשים במדינה.

ההערה השנייה כבר נוגעת למהות העניין. ברצוני לומר כמה מלים על אותה אוכלוסייה של ילדים ונערים חולי סרטן במדינת ישראל, וכמובן בעולם כולו, שהם אולי הגיבורים האמיתיים, ילדים ונערים שחלו פתאום בצעירותם במחלה הממארת. כמובן, מחלת הסרטן, כמו מחלות ממאירות אחרות, היא אסון לכל אדם באשר הוא אדם, אבל הנה ילד צעיר, שידוע בכלל רק על שמחה ועליזות, פתאום מגלים אצלו את המחלה הקשה כל כך, המחלה הממאירה, והוא נכנס לשנים של טיפול, טיפול כואב, טיפול מדכא, הקרנות, טיפולים כימותרפיים, טיפולים של השתלות מוח

עצמות, אשפוזים, אשפוזים יומיים, אשפוזים תקופתיים, כאבים, דיכאון, בחילות, מראה שמשנתנה, בעיקר בעקבות נשירת השערות. והנערים האלה מפסידיים, כמובן, לימודים, מפסידיים חברה. לפעמים הם צריכים להיות בבידוד, ואנחנו רואים את גבורתם, איך הם מחזיקים מעמד, וכמובן, גבורתם היא שמצילה אותם, כי הרי יש צורך לא רק בטיפול, אלא גם בנושא הזה של רצון ומוטיבציה להצליח ולהתמיד בטיפול עם כל הכוח הנפשי.

אנחנו מסירים את הכובע בפני גבורתם של הנערים האלה, חולי מחלות הסרטן, ובמקביל לכך, כמובן, שולחים את ברכותינו למלאכים בלבן – האחיות, הרופאים והחוקרים, כמובן, שעושים לילות כימים בטיפול באוכלוסייה הזאת, וברוך השם, גם מגיעים להישגים שהם, לפעמים, מדהימים. כיצד הם יכולים להוציא אחוזים מדהימים – היום מגיעים לאחוזים שכמעט לא ישוערו, של 70%, 80%-90% הצלה לנערים ולילדים אלה.

והנה הפרשה עוסקת בנערה בת 19, דסי רבינוביץ', שגרה בגוש-עציון, ולפני שנתיים נתגלה בגופה סרטן הלימפה והיא נכנסה לטיפול בבית-החולים בעין-כרם. היא מטופלת מאז, כפי שמסופר באותה כתבה מפי ההורים – והטיפול היה בדרך כלל טיפול נכון ומשביע רצון, אלא שנראה שהוא לא כל כך הצליח ולא בלם את המחלה. שלוש פעמים, על-פי הכתוב, פרצה המחלה וחזרה ופרצה. אז, כשנודע, וכשהרופאים המטפלים אמרו זאת לנערה, הם הציעו למשפחה לעבור להתייעצות ולטיפול אצל רופא אחר, אף הוא גדול בתחומו, פרופסור ראו בבית-החולים "רמב"ם" בחיפה. ואכן, הנערה התחילה לקבל שם טיפולים. כפי שהסברתי, הטיפולים קשים, דורשים אשפוז, דורשים נסיעות, ויש בעקבותיהם בחילות. מובן שהטיפולים הרבה יותר מתישים, כאשר מדובר במרחקים של מאות קילומטר מביתה. אז, בוקר אחד, בארבע-עשרה בחודש מאי, בבדיקת דם שהילדים והנערים האלה – – –

היו"ר נ' חזן:

ארבעה-עשר.

שאל יהלום (מפד"ל):

תודה. ארבעה-עשר בחודש מאי. הילדים האלה, הנערים, עוברים מפעם לפעם בדיקת דם – והנה התגלה שהיא במצב קשה מאוד מבחינת אותה ספירה של מה שנקרא: טרומבוציטים; לאדם רגיל, נורמלי, יש 250,000, וכל דבר שמתחת ל-20,000 מוגדר כפיקוח נפש וכסכנת חיים ודורש טיפול מיידי, בדרך כלל עירוי דם, לאותה נערה, באותו יום, התגלו 8,000 בלבד בדם. כדי לקבל את העירוי – היה מאוחר, ומתיש, לנסוע לבית-החולים "רמב"ם", – היא פנתה לבית-החולים בעין-כרם כדי לקבל את טיפול החירום. אבל שם, בבית-החולים, אמרו לה, אחרי שהיא התקשרה כדי להכין את העירוי: אין טעם שתבואי, משום שפרופסור רחמילביץ' הורה, שמאחר שעברת לטיפול בבית-החולים "רמב"ם", לא נטפל בך, ואין לך מה להופיע כאן במחלקתנו. לא

הועילו לה – אני מצטט את הדברים מהתחקיר בעיתון – תחינותיה, בקשותיה, פניית ההורים, הוראה, ואפילו דברי הרופאים בדרג יותר נמוך, שאמרו, כפי שנאמר בתחקיר: אנחנו התנגדנו להוראה, ודאי שאת צריכה לקבל את העירוי כאן – אמרו: אין בידינו מה לעשות, ההוראה של מנהל המחלקה מחייבת אותנו.

מובן שלא היה אפשר לטלטל את הנערה עד בית-החולים "רמב"ם". היא קיבלה את הטיפול בפעם הראשונה בבית-חולים אחר, כאן, בירושלים, בבית-החולים "שערי צדק". בגלל כל העניין של הזמנת מנת הדם ושל הטרטור בעניין הזה – היא קיבלה את העירוי באיחור של יום, וכיום היא, ברוך השם, בהמשך הטיפול בנושא הזה.

רבותי חברי הכנסת, מאחר שהנושא עלה, היו התגובות כפי שהיו מרופאים, ממנהלי בתי-חולים, מיושבי-ראש ועדות אתיקה, והתברר לא רק שהעניין זועק מבחינת אנושיותו, אלא שאין רופא שרואיין שמצדיק את פרופסור רחמילביץ'. כולם אמרו, שזה מנוגד לאתיקה הרפואית, מנוגד לשבועת הרופאים, מנוגד לשבועת היפוקרטס – לכל נושא שיש לו קשר לרפואה, מעבר למה שאנשים פשוטים כמונו מרגישים מבחינת זעקת האנושיות.

ההשערה היא, שכל העסק נעשה בשם מאבקי יוקרה בין פרופסור, ראש מחלקה בבית-החולים בעין-כרם, לבין פרופסור גדול בתחומו – – –

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת יהלום, אתה חותר לקראת סיום.

שאול יהלום (מפד"ל):

בוודאי. – – – לבין פרופסור, חבר בנושא הזה, באותו תחום – פרופסור ראו בבית-חולים "רמב"ם".

הדברים זועקים. לא יעלה על הדעת שפרופסור רחמילביץ' – אם כל מה שכתוב בעיתון נכון, כמובן, ואת זה בודקת עכשיו ועדת חקירה – ימשיך ויכהן בראש מחלקה המטולוגית בבית-החולים.

אני משבח את שר הבריאות, שתוך 24 שעות מפרסום העניין הקים ועדת חקירה, ואכן שני הרופאים בוועדת החקירה נראים בלתי תלויים, ובלתי תלויים בנושא – – –

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת יהלום – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

אני מסיים.

הי"ר נ' חזן:

משפט אחרון.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — — בנשוא המחקר.

אני פונה מכאן, קודם כול, בדברי שבח לשר הבריאות ומבקש – ובזה אני מסיים, גברתי היושבת-ראש: לקבל את כל מסקנות הוועדה, ואם יתברר שאכן הכול נכון, שפרופסור אליעזר רחמילביץ' לא יוכל לכהן כראש מחלקה. יעסוק במחקר, במעבדה, אם יש לו ראש לכך; הוא לא יוכל להיות שגריר של חברתנו בטיפול בחולים. זה דבר ראשון. דבר שני – —

הי"ר נ' חזן:

ואחרון.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — לשנן ולהוסיף ולדאוג לכך שהדברים האלה יובהרו מבחינה אתית, מבחינה מוסרית, על-ידי משרד הבריאות לכל רופא באשר הוא רופא: הטיפול בחולה – ודאי טיפול חירום, הוא חובתו המיידית, ללא כל חשבונות של יוקרה, של כסף וכל שיקול אחר שאינו ממין העניין. תודה.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת שאול יהלום ומזמינה את שר הבריאות צחי הנגבי.

בהזדמנות זאת, תרשה לי לברך גם אותך, אדוני השר, על היבחרותך לתפקיד שהוא אחד מהתפקידים הקשים ביותר בממשלה, ולכן הברכות כפולות ומכופלות. אדוני השר, בבקשה.

שר הבריאות צ' הנגבי:

תודה רבה, גברתי היושבת-ראש. אני מבקש להצטרף ולהחזיר ברכה כנגד ברכה. כיהנו יחדיו בארבע השנים החולפות בוועדת הכלכלה של הכנסת ונתנו זה לזו דוגמה לכך שגם שני אנשים

שנמצאים משני עברי המתרס ותהום אידאולוגית מפרידה ביניהם מסוגלים לשתף פעולה בכל הסוגיות האחרות, שהן בסך הכול מרבית הנושאים שמטרידים את אזרחי ישראל; מסוגלים לקדם נושאים. ואני מברך אותך גם על כך שלמרות תוצאות הבחירות הנה התקדמת להיות סגנית יושב-ראש הכנסת, זאת תופעה שכולנו, ודאי – – –

היו"ר ב' חזן:

אם מותר לי להגיד: זאת נחמה פורתא.

שר הבריאות צ' הנגבי:

לך יש צרות של עניים, לי יש צרות של עשירים. אחת הצרות הגדולות היא, באמת, הבעיות והדילמות האתיות שמלוות מערכת כל כך מורכבת ורגישה כמו משרד הבריאות, מערכת הבריאות. אכן, סוגיה כזאת, הנוגעת גם לתחום הרפואי וגם לתחום האתי, עולה לדיון בכנסת – ואני, ראשית, רוצה לברך את חבר הכנסת שאול יהלום על כך שמצא לנכון להעלות נושא כזה לדיון במליאה; דיון שוודאי מן הראוי לקיים כאן ולא רק מעל דפי העיתונות.

חשוב באמת להוסיף ברכה לתקשורת, במקרה הזה – העיתון "מעריב" וכתבו רונאל פישר, במקרים אחרים – כלי תקשורת אחרים, האלקטרוניים והעיתונות הכתובה, שממלאים כיאות את תפקידם. אני לא כל כך אוהב את הביטוי "כלב השמירה של הדמוקרטיה", זה ביטוי קצת פוגע, אבל אפשר לומר: זרקור שחושף פינות אפלות בחיינו ויוצר מצב שבו אין תחום ואין מישור שאין בו חשיפה ציבורית לבעיות קשות. ודאי שגם הממשלה, גם הכנסת וגם הציבור צריכים להמשיך וליהנות מכך.

ולסוגיה שלפנינו, שהוגדרה באופן סטרילי בכותרת "אתיקה מקצועית רפואית". באופן מעשי מדובר בחיי אדם, בהצלת חיי אדם. משרד הבריאות באופן עקרוני, בלי להיכנס כבר בתחילת דברי לסוגיה הספציפית שבה מדובר, רואה בחומרה, חומרה יתירה, כל התחמקות וכל סירוב של רופא מלטפל ולהעניק טיפול חירום לכל פונה. זה דבר שאי-אפשר לסבול אותו, אי-אפשר להתיר אותו. אנחנו מביעים פה עמדה שאין יכולה להיות נוקבת ממנה. זה דבר שהמערכת אינה סובלת ולא תסבול.

חובתו של כל רופא, בלי קשר למעמדו, לזכויותיו, לאשראי הציבורי שלו, לפרסומיו עתירי המחמאות מן העבר, כל רופא באשר הוא מוטלת עליו החובה לטפל בכל חולה ללא אפליה, לא על רקע דת ולא על רקע גזע ולא על רקע מין. זו חובה מושרשת, יסודית, שאינה צריכה כלל להיות מעוגנת בשום חקיקה. זו חובה מוסרית עליונה.

גם בשבועת הרופא העברי נאמר במפורש: "ושמרתם עד מאוד חיי האדם מרחם אמו, והיה שלומו ראש חרדתכם כל הימים. ועזרתם לאדם החולה באשר הוא חולה, אם גר, אם נוכרי ואם אזרח, אם נקלה ואם נכבד".

אלה מסרים ערכיים, ציוויים מוסריים, שדורות של רופאים במדינה הזו מצווים עליהם, מחויבים לשומרם. בסך הכול, נדמה לי שניתן לומר, שהמערכת הרפואית ודורות של רופאים, שהקימו לנו מערכת בריאות שהיא מן המפוארות בעולם ומן המתקדמות בעולם, הן ביחס לחולה והן ברמת השירות, שמרו על הציוויים האלה כעל בבת עינם.

אנחנו עוסקים פה בנושא שעלה לסדר-היום הציבורי בעקבות התחקיר של רונאל פיישר בעיתון "מעריב". הוא זכה לתהודה ציבורית נרחבת, דווקא על רקע החומרה המאפיינת את ההאשמות העולות מן התחקיר הזה, ודווקא בשל העובדה, כך אני מאמין, חבר הכנסת יהלום, שאם אכן הוא התרחש, הוא משקף את היוצא מן הכלל ולא את הכלל.

אני פעלתי, כפי שציין כבר חבר הכנסת יהלום, על אתר, ללא שיהוי, ללא התעלמות מן ההיבט הציבורי הדרמטי כל כך של הפרשה – בהנחיית הקים מנכ"ל משרדי, ד"ר מאיר אורן, ועדת בדיקה, שהוסמכה לבדוק את כל מהלך השתלשלות העניינים, את כל סוגיית הטיפול שניתן או לא ניתן, לטענת משפחת רבינוביץ', לדסי, וכמובן את ההאשמה המהותית לגבי הסירוב ומניעיו של פרופסור רחמילביץ' לטפל בבתם דסי.

אני חושב, שיהיה זה חריג אם ארשה לעצמי כרגע, כל עוד ועדת הבדיקה מטפלת בכך, ולמעשה מוסמכת מטעמנו לבחון את פרטי האירוע, להתייחס באופן נקודתי לסוגיה. כולנו ממתנים לסיום תהליך הבדיקה. לוועדה הוקצו 14 יום לסיום עבודתה. נדמה לי, שכבר בימים הקרובים, ביום ראשון הקרוב, ייתם פרק הזמן של שבועיים, והוועדה תגיש המלצות.

אני לא יכול לדון בפרטי המקרה עד שיוגשו ההמלצות, אבל אני יכול להבטיחך נאמנה, חבר הכנסת יהלום, להבטיח לציבור כולו, שאם הוועדה תחליט על-פי סמכותה, המעוגנת בפקודת הרופאים, שיש מקום לנקיטת אמצעים משפטיים, האמצעים האלה ימוצו עד תום וללא כל פשרות, כמתחייב מחובתנו.

במקביל חובתי לומר, שאנחנו עוסקים בפרסום שיכול להיות נכון ויכול להיות שהוא לקוי, כטבעו של כל פרסום, ומן הראוי שנכבד את הכלל שאדם הוא בחזקת חף מפשע – פה לא מדובר אולי על פשע – חף מכל עוון ואשמה עד אשר יוכח אחרת; ואנחנו נמצאים במהלך בדיקה, שהיא בוודאי יסודית, בוודאי עניינית ובוודאי אובייקטיבית ונטולת כל פניות. נמתין ימים ספורים בלבד להגשת המסקנות.

אבל, אם אנחנו כבר עוסקים בסוגיה הזאת, באמת מן הראוי להרחיב קצת בממד הערכי והעקרוני, שגם חבר הכנסת יהלום ייחד לו נתח מדבריו. הזכות של החולה לקבל טיפול רפואי לא רק שהינה זכות יסוד מוסרית; הכנסת דאגה למעשה לעגן אותה במפורש בחוק ראשי, חוק מיוחד שנחקק כאן, בבית הזה, בנושא זכויות החולה. החוק אומנם אמור להיכנס לתוקף רק בעוד כחודש ימים, בחודש אוגוסט, אבל הוא בא למעשה לבטא את המחויבות של כלל מחוקקי ישראל, ללא הבחנה פוליטית, והכנסת כולה תמכה בו, כדי להבהיר איזו חשיבות אנחנו מייחדים לראיית זכויותיו של החולה כמי שעומד במרכז המערכת הרפואית. לא הרופא, לא האחות, לא עובד המינהל והמשק – כל אלה הם בסך הכול שרתי הלקוח, שרתי החולה. הם חייבים להתמסר כדי להציל את חייו ולהבטיח את איכותו.

בחוק נאמר במפורש, ואני מצטט, בסעיף 3: "כל הנזקק לטיפול רפואי זכאי לקבלו בהתאם לכל דין ובהתאם לתנאים ולהסדרים הנהוגים מעת לעת במערכת הבריאות בישראל. במצב חירום רפואי זכאי אדם לקבל טיפול רפואי דחוף, ללא התניה".

החוק הזה, שייכנס כאמור לתוקף בחודש אוגוסט, משקף את הנורמה הבסיסית, שחייבת להיות מקובלת, שחייבת לעמוד לנגד עיניו של כל איש צוות רפואי, בין רופא בין אחות בין כל גורם אחר.

לסיום אני רוצה להוסיף, חבר הכנסת יהלום, אדוני יושב-ראש הישיבה, חבר הכנסת מאיר שטרית – וגם אותך אני מברך עם עלייתך בסולם הדרגות הפרלמנטריות – שידוע לכולנו, שהמצוקה שבה מצוי חולה, כל חולה, איננה רק המצוקה הפיזית, לא רק המפגע הבריאותי שממנו הוא סובל. במקרים רבים מאוד מדובר גם במצוקה נפשית, בנעלמים גדולים, בחרדה, בחוסר ודאות, והדבר הזה מכפיל שבעתיים את חובתה של המערכת הרפואית לראות תמיד לנגד עיניה בראש ובראשונה, מעבר לחובתה האופרטיבית לתת את הטיפול המקצועי הנאות, את זכויותיו של החולה, את כבודו, את כל מה שנוגע גם להיבטים שהם קצת מעורפלים, קצת מטושטשים, קצת אמורפיים; לא רק לתת את התרופה במינון וברגע הנאות, אלא את היחס, את תחושת החום, הכנות, האהבה, שחייבת להיות לעמוד עיניו של כל המטפל בחולה כזה.

אני רוצה לשלוח מעל במת הכנסת, אני משוכנע שבשם כל הממשלה ובשם כל חברי כאן לכנסת, איחולי החלמה מהירה לדסי רבינוביץ', שדמותה ממקדת את הבעיה, אבל בסך הכול, בראש ובראשונה מה שחשוב לכולנו הוא ההתפתחויות שתלוונה אותה והיכולת שלה בעזרת המערכת הרפואית להתמודד עם הנורא מכול, עם המאבק נגד מחלה כל כך קשה.

אנחנו במשרד הבריאות, ואני כשר הבריאות, יכולים להתחייב, שמקרים מעין אלה, אם אכן ניווכח כולנו שהתרחשו, לא יחזרו במערכת הבריאות בשום אתר, בשום בית-חולים. כולנו מחזיקים אצבעות לדסי. תודה.

היו"ר מ' שטרית:

אדוני השר, מה אתה מציע בקשר להצעה?

שר הבריאות צ' הנגבי:

אני מעוניין לדעת מה רוצה חבר הכנסת. מבחינתי, אם חבר הכנסת יהלום מוכן להסתפק בדברי, נראה לי שזו החלטה הולמת.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת יהלום, אתה מסכים?

שאול יהלום (מפד"ל):

מאחר שהשר אמר שהוא מקבל על עצמו את מסקנות הוועדה, אני בהחלט מסתפק.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה. אשר על כן, ההצעות האחרות אינן תקפות – לא להסיר ולא להעביר לוועדה. אני מודה לחבר הכנסת יהלום על הסכמתו. בכך חסכנו עוד זמן מה. אני מודה לשר על דבריו, ואני שמח לברכו כשר הבריאות. זו הפעם הראשונה שאני רואה אותו נואם כשר הבריאות, ואני מאחל לו הצלחה רבה בתפקיד.

הצעות לסדר-היום קבורת ספק-יהודים בבתי-עלמין

היו"ר מ' שטרית:

אם כן, רבותי, אנו עוברים להצעות הבאות על סדר-היום, מס' 66 ו-92. ההצעה הבאה היא: קבורת ספק-יהודים בבתי-העלמין. אני מזמין את חברת הכנסת ענת מאור להעלות את הצעתה לסדר-היום, ואחריה – חבר הכנסת יצחק כהן. חברי הכנסת, מסגרת הזמן בהצעות הדחופות הללו היא שלוש דקות. כסגנית היושב-ראש לשעבר, תדגימי לנו זאת.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית, הרשה לי לברך אותך על מינויך לתפקיד סגן היושב-ראש. מהיכרותנו את נועם הליכותיך ואת תבונתך – אני בטוחה שתיטיב לנווט את דיוני הבית. ברכות ובהצלחה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה.

ענת מאור (מרצ):

ברשותך, אני רוצה לפתוח במלה על הסעיף הקודם, שכן בגלל הפרוצדורה – הייתי בין שני המציעים הצעה אחרת. אני רוצה לאחל, מעל במה זו, איחולי החלמה לדסי. אני רק רוצה לציין, שלפי הדברים ששמעתי מהאמא בטלוויזיה, לא השתכנעתי שהיו פה דברים שלא – – – על-ידי פרופסור רחמילביץ'. אני רוצה להזכיר לכנסת – – –

היו"ר מ' שטרית:

חברת הכנסת מאור, אני מציע – – –

ענת מאור (מרצ):

אני רוצה לומר במלה אחת, ברשותך. אני רוצה להזכיר לבית – – –

היו"ר מ' שטרית:

לא. אני מבקש. אני יכול להגיב על דברים אחרים. אני מציע לא להיכנס לכך ולפתוח דיון.

ענת מאור (מרצ):

אני רוצה להזכיר לבית, שכאשר דנו על חוק זכויות החולה, ועשינו עבודה יסודית מאוד בוועדת העבודה והרווחה במשך חודשים – וזה אחד החוקים האחרונים שעברו בכנסת – כל העת אמרנו, שעל-יד הבטחה של זכויות החולה, חשוב מאוד גם לשמור על יכולת העבודה של הרופאים ולמנוע את המצב המביש, המבין והקטסטרופלי שקיים בארצות-הברית, שבו כל מערכת הרפואה עוסקת בתביעות משפטיות, ולכן גם הרפואה כל כך יקרה ופחות יעילה מאשר אצלנו. תודה.

היו"ר מ' שטרית:

יש לך עוד שתי דקות.

ענת מאור (מרצ):

ברשותך, אני רוצה – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

אני לא מבין. את מצדיקה את פרופסור רחמילביץ'? אני רוצה להבין.

ענת מאור (מרצ):

אני מצדיקה – – –

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת יהלום, אני מבקש.

ענת מאור (מרצ):

ברשותך, אני רוצה לעבור לנושא החשוב.

שאול יהלום (מפד"ל):

אני ממש נדהם.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת יהלום.

ענת מאור (מרצ):

ממה אתה נדהם?

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת יהלום, אנחנו לא – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

היא באה לקבל טיפול – – –

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת יהלום.

ענת מאור (מרצ):

זה לא נכון. העובדות שאתה מציין לא מספיק מדויקות. גם לעובדות יש שתי פרשנויות.

היו"ר מ' שטרית:

חברת הכנסת מאור. חבר הכנסת יהלום.

שאול יהלום (מפד"ל):

אלה העובדות. זו שטות.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת יהלום, היא כבר עברה שתי דקות. אני מבקש להפסיק עם העניין הזה.

ענת מאור (מרצ):

אבל, קריאות הביניים. חבר הכנסת יהלום, זכותך. אתה, בליל שבת, לא שמעת אותי. אני מבינה.

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת יהלום, היה לך זמן, והעלית את הצעתך.

ענת מאור (מרצ):

לא שמעת בליל שבת גם את הצד שלו.

היו"ר מ' שטרית:

חברת הכנסת ענת מאור, אני מבקש לעבור להצעה לסדר-היום.

ענת מאור (מרצ):

כן.

שאול יהלום (מפד"ל):

לא שמעת איך הוא דיבר?

ענת מאור (מרצ):

אני רוצה, ברשותכם – – –

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת יהלום, אתה עושה הצעה שנייה.

ענת מאור (מרצ):

תשאיר את קריאות הביניים לנושא הנוכחי. אני רוצה שהוועדה תבדוק זאת, ולא היה צריך להעלות זאת בכנסת, אם אתה שואל ברמה האישית.

היו"ר מ' שטרית:

חברת הכנסת ענת מאור, כבר עברו שתי דקות מזמן.

ענת מאור (מרצ):

לא. אלה קריאות הביניים, וזה על חשבון חבר הכנסת יהלום.

היו"ר מ' שטרית:

לא. אז, עברה דקה מזמן. אני מבקש.

ענת מאור (מרצ):

חברי הכנסת, הנושא שאני מבקשת להעלות, בעקבות הפגישה שהיתה לרבנות הראשית עם סיעת ישראל בעלייה, כפי שפורסם בתקשורת, וגם באתי בדברים עם אנשי הסיעה, הוא לגבי הקצאת חלקה מיוחדת בבתי-הקברות לספק-יהודים.

אני רוצה להדגיש, שאני מעלה את הנושא מתוך הערכה וכבוד לדת, למסורת ולתרבות. יש איזו סטיגמה לא מדויקת על אנשי מרצ. נראה שחלק מהטעות היא שלנו. אנו, בהחלט, לא נגד התרבות – הכבוד וההערכה.

היו"ר מ' שטרית:

אני מוסיף לך עוד דקה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אתם נגד.

ענת מאור (מרצ):

אבל, הגיעו להישג אדיר בממשלה הקודמת, של קבורה חילונית שמקנה לכל אזרח את הזכות לבחור – לא לחייב – וזה נעשה בהסכמה של הרבה מאוד רבנים, שגם הם אינם מעוניינים בפתרון של קבורת חמור. אני מברכת על ההתקדמות, שלפחות חלקת הקבר לספק-יהודים תהיה בתוך בית-הקברות ולא מחוץ לגדר, ואני מברכת את הרב הראשי בקשי-דורון על תמיכתו בעניין. אבל, מדוע עכשיו הממשלה החדשה רוצה לקבור את הקבורה החילונית? מדוע עכשיו ליצור מצב אבסורדי עבור חלק מאותם 140,000 עולים מברית-המועצות שאינם יהודים, שחלקת הקבר לספק-יהודים אינה נותנת להם מענה?

אנו יודעים את בעיית המונופול. הממשלה הזו מדברת על הפרטה. אני מתנגדת מאוד להפרטה גורפת בהמון דברים. שוכחים את זכויות העובדים. מצמצמים. אבל, אם מדברים על הפרטה, מדוע לא תהיה תחרות גם בנוגע להגשת שירותי הקבורה, שהם חיוניים ורגישים ביותר לכל משפחה?

מאחר שזמני תם, ואני לא רוצה, מייד בדברים הראשונים – – –

היו"ר מ' שטרית:

נתתי לך שתי דקות נוספות.

ענת מאור (מרצ):

כן. אני רוצה לסיים ולומר, שאני מברכת על ההצעה החדשה להקצות חלקת קבר בתוך כל בית-קברות למי שהם ספק-יהודים. אני פונה ותובעת מהממשלה שלא לקבור את ההחלטה החשובה והנבונה, שנעשתה גם בהסכמת רבנים, אם כי גם היא במחלוקת, שתהיה אפשרות של בחירה ויהיו חלקות קבר לקבורה החילונית רק למי שיבחרו בכך, וכל מי שיהיה מעוניין בשירותי הקבורה בבתי-הקברות הכלליים אכן יוכל להמשיך לקבל זאת. תודה רבה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה לחברת הכנסת ענת מאור. אני מזמין את חבר הכנסת יצחק כהן להעלות הצעה באותו נושא, במסגרת זמן של שלוש דקות.

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, ברשותך, מחוץ למסגרת שלוש הדקות, ברצוני לומר מלה אחת.

היו"ר מ' שטרית:

בבקשה.

יצחק כהן (ש"ס):

לדעתי, בדיון הציבורי שפרץ בנושא דסי רבינוביץ', והשם ישלח לה רפואה שלמה, שופכים את התינוק עם המים, ופוגעים, בלי משים, במרכז הרפואי הגדול, שהביא הרבה כבוד והרבה ישועה, המרכז הרפואי "הדסה עין-כרם". אני מבקש מחברי הבית, מהוועדות הבודקות, מהעיתונים, שכאשר הם בודקים נושא, שיבדקו אותו ויבודדו אותו, ולא יפגעו תוך כדי כך באחד המרכזים הרפואיים הגדולים כבית-החולים "הדסה עין-כרם".

היו"ר מ' שטרית:

אני מודה לך על דבריך. אני, בהחלט, מצטרף אליהם וגם מצטרף לדברי הקודמים, וכולנו מאחלים רפואה שלמה לדסי רבינוביץ'.

יצחק כהן (ש"ס):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, בודאי תתמהו מה לכוון בבית-הקברות, ומדוע ניצב אני בפני הבית בהצעה לסדר-היום בנושא קבורה ובתי-קברות. שמעתי, בשבועות האחרונים, את הקולות

העולים מתוך המחנה אשר שמחים בו בכל הזדמנות לתקוף את הדת היהודית בלבד, וחבל מאוד. וזאת, מתוך בורות וחוסר ידיעה מינימלית של ערכי עם ישראל לדורותיו.

ענת מאור (מרצ):

— — —

יצחק כהן (ש"ס):

כמו תמיד, פוגעים דווקא באותם ערכים שבהם הם דוגלים.

היו"ר מ' שטרית:

חברת הכנסת מאור, הוא לא הפריע לך.

יצחק כהן (ש"ס):

אחד הביטויים השגורים ביותר בפי חברי הכנסת — — —

היו"ר מ' שטרית:

סליחה, חבר הכנסת כהן. אנו צריכים להיות סובלניים.

ענת מאור (מרצ):

אנו סובלניים.

היו"ר מ' שטרית:

חברת הכנסת מאור, הבה נהיה סובלניים ונשמע את דברי האחר, גם אם אנחנו מתנגדים להם התנגדות נחרצת.

יצחק כהן (ש"ס):

גברתי, עם העובדות אי-אפשר להתווכח. אפשר להוציא את הסטנוגרמות.

ענת מאור (מרצ):

אפשר להפריע לך בנאומך?

היו"ר מ' שטרית:

אני מבקש. היתה לך הזדמנות להגיד מה שרצית, והוא לא הפריע לך. תני לו להשמיע את דבריו באותו שקט.

יצחק כהן (ש"ס):

חבל, שזה בא מתוך בורות וחוסר ידיעה מינימלית בערכי עם ישראל לדורותיו. כמו תמיד, אתם דווקא פוגעים באותם ערכים שאתם דוגלים בהם.

אחד הביטויים היותר-שגורים בפי חברי הכנסת, האנטי-יהדות בכוח ובפועל, הוא: "איש באמונתו יחיה". הביטוי, כפילוסופיה של כל אחד והאמת שלו, הינו הבנה מוטעית לחלוטין של דברי הנביא חבקוק, שאמר רעיון אחר לחלוטין, ואסביר. אתם, שמרבים להשתמש בביטוי "איש באמונתו יחיה" כפראזה המבטאת את הפילוסופיה דלעיל, זאת אומרת כל אחד והאמת שלו, כל רעיון שייאמר על-ידי מאן-דהוא וכל השקפה תהיה אשר תהיה הינם לגיטימיים, אתם טועים ומטעים, שכן כל כוונתו של הנביא חבקוק באומרו, ואני מדייק, "צדיק באמונתו יחיה", לא היתה אלא לומר, שהאמונה באלוקים בצורתה היהודית היא הבסיס לכל התורה כולה ולכל חיי האדם, וכי היא עץ החיים למחזיקים בה.

אדרבה, מתוך גישתם של אלה המעוותים את הפסוק של הנביא חבקוק ומאמצים את "איש באמונתו יחיה", מדוע לא תאמצו גם את – איש באמונתו ימות וייקבר? מדוע אתם מקבלים כמובן מאליו וכרצוי את עמדת הווקף, שבבית-קברות מוסלמי לא ייטמן נוצרי? מדוע אתם לא יוצאים נגד האפליה של הכנסייה הארמנית, שלא יעלה ולא יבוא בחלקה שום נפטר יווני? מדוע זה טבעי שבבית-קברות בכפרי הדרוזים לא ייטמנו החיילים הצ'רקסים? אך רק כאשר מדובר בבית-קברות יהודי, שטמונים שם מי שהוגדרו כיהודים בחוק וחיו במדינת היהודים מתוך הכרה מלאה ומרצון, היום, לאחר שנים רבות באים אנשים, שתמיד רוממות החופש וזכויות האדם בפיהם ורוצים בכפייה חילונית להחריד את מנוחתם של שוכני עפר ולהביא בגבולם אנשים שגם לפי אמונתם אין להם להיקבר לצד מי שאינו מבני דתם.

האם, להבדיל, משרד הביטחון הסכים לקבור בהר-הרצל אם שכולה ליד בנה שנפל בקרב? האם המחלקה להנצחת החייל הסכימה להיעתר לבקשת הורים שכולים שביקשו להוריד את התאריך הלוועזי מעל מצבת בנם? לא שמענו אז לא את חברת הכנסת מאור ולא את חבריה לסיעה מציעים הצעת חוק "איש באמונתו יונצח".

אחד מסימני ההיכר של כל קהילה יהודית בעבר ובהווה, בכל הגלויות ובכל הזמנים, היה בית-העלמין. גם רבים שלא זכו לחיות כיהודים לפי כל פרטי ההלכה היהודית, ביקשו והתחננו בצוואתם להיטמן כיהודים, ביקשו לנהוג בהם אחר אריכות ימיהם כיהודים, לומר קדיש, להנציח את זכרם כבני העם היהודי, חשוב היה להם להיטמן לעולמים בקרב בני דתם ועמם.

קשה להבין אותם אנשים בקרבנו, אשר אולי מתוך שנאה עצמית וזלזול בעברם ובמורשת עמם חוזרים ונלחמים בדברים אשר יש עליהם הסכמה כללית בכל חלקי העם לתפוצותיו.

בית-העלמין והקבורה היהודית מאחדים את העם גם כשיש בו מחלוקות שונות ומשונות. המוני בית ישראל מעדיפים מרצון וללא כפייה לבטא את אבלם וכאבם כמסורת ישראל, בדיוק כפי שלהבדיל – הם עושים כן בשמחותיהם, בברית המילה, הבר-מצווה והחתונה.

הדת היהודית דואגת ביותר לכבוד המת, וזה לא משנה אם זה ילד קטן, שלצערנו נהרג בתאונה מחרידה בשדרות, או זקן חולה שנפח את נשמתו על שולחן הניתוחים. מאז ומעולם טופלו בכבוד ובמסירות כל חללי ישראל על-ידי הרבנות הצבאית הראשית, ללא הבדל מוצא ועדה, מתוך חירוף נפש וגבורה. כל מקרה לפי מנהגיו ולפי דתו.

כבוד היושב-ראש, זה זמן קיימות בארץ כמה וכמה חברות קדישא שנתנו פתרונות הולמים לבעיות הקבורה המתעוררות. בבתי-קברות רבים יש חלקות נפרדות, מכובדות ומטופחות, לחסרי לאום ומסופקים. הם מובאים לקבורה בכבוד, קבריהם מטופחים ונשמרים, והם נחים בשלום על משכבם. חבל שעוד הפעם קמים אנשים המנצלים מצוקה של אזרחים וטרגדיות המרגשות כל אחד מאתנו כדי לשרת מטרות פוליטיות ואחרות. אדרבה, נשמח אם חברי הכנסת, אבירי השמאל והדמוקרטיה, ישתפו פעולה עם הרבנות הראשית, עם מועצת הרבנות, עם נשיא בית-הדין הרבני הגדול, עם הראשון לציון והרב הראשי לישראל הרב אליהו בקשי-דורון שליט"א, שעודד ודחף את נושא הקמת החלקות המיוחדות והנפרדות, העונות על צרכי האוכלוסייה חסרת הלאום, ויחד נתקדם בפתרון בעיית קבורתם בכבוד ראוי וללא כפייה חילונית.

אני מבקש מחברי הכנסת שיתייצבו כאחד בדאגה כנה לאחדות העם. תודה רבה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה. אני מזמין את כבוד שר הקליטה לענות על ההצעות לסדר-היום.

זו גם הזדמנות בשבילי לברך את השר לקליטת עלייה עם בחירתו לתפקיד הנכבד הזה. כמי שהכיר אותו בעבר כעולה חדש בארץ, אני בטוח שכמזוהה עם נושא העולים, כאדם שהכיר היטב על בשרו את הנושאים, הוא יצליח להביא לקידום רציני מאוד של פתרון בעיות העולים בישראל.

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

אדוני היושב-ראש, קודם כול תודה רבה על הברכות. אני בוודאי משיב באותו מטבע – ברכות להיבחר לסגן יושב-ראש הכנסת. כולם כבר איחלו לך, ואני מצטרף, שגם אחרי שינוי שיטת הבחירות יימשך או אפילו ישתפר שיתוף הפעולה בין הממשלה לבין הכנסת.

אשר להצעות לסדר-היום, אני אפנה קודם, ברשותכם, לחברת הכנסת ענת מאור. כפי שכבר צוין כאן, התקיימה פגישה בשבוע שעבר – בעצם לא פגישה ראשונה, פגישה ראשונה של ישראל בעלייה כסיעה, לדעתי סיעה גדולה ומשמעותית בכנסת – עם הרבנים הראשיים, והנושא היה בעצם המשך אותה הידברות שהחלה עוד הרבה לפני כן בנושאים שלדעתנו אכן דורשים פתרון בתחומים שקשורים, בין היתר, לנושא של ההצעה לסדר-היום, לנושא של קבורת אנשים שאינם יהודים או שהם ספק-יהודים.

אני שמח לבשר שהיתה התקדמות בנושא הזה, וכפי שכבר נודע לכולנו, הרבנים הראשיים היו בהחלט קשובים למצוקות של אותן משפחות, גם מקרב עולים חדשים, אבל לא רק מקרב עולים חדשים, שמתיהן לא יכולים לבוא לקבר ישראל, וסוכם, בעקבות המקרים הלא-נעימים – כולנו גם מודעים בוודאי לכך שהיו מקרים כאלה – שבעצם העדר פתרונות מסודרים גרם לפעמים גם לאותם דברים שהתייחס אליהם חבר הכנסת כהן בהצעה שלו. הסכמנו שבישיבות הקרובות של מועצת הרבנות הראשית יובא הנושא הזה לדיון.

הישיבה הראשונה בסדרה אכן התקיימה ביום שני, כשהכיוון הוא שתצא הנחיה ברורה מן הרבנים הראשיים למועצות הדתיות, לחברה קדישא, להקים חלקות נפרדות בצורה מכובדת, חלקות מטופחות, כך שלא תרגיש, חס ושלום, שום משפחה שיש זלזול במתה.

ודאי שהממשלה הזאת, בניגוד למה שנאמר כאן, לא רוצה לקבור שום דבר, בוודאי ובוודאי לא רוצה לקבור אף אחד. היא מאחלת עד מאה-ועשרים לכל אזרחי המדינה. אבל אם יש מקרה טרגי במשפחה זו או אחרת, גם כשמדובר בלא-יהודי, גם כשמדובר בספק-יהודי, חובה, גם חובה הלכתית חלה בעצם על הרבנות הראשית לקבור את המתים האלה בצורה מכובדת.

למען האמת, אני הופתעתי מן ההבחנה שנעשתה כאן בדברי חברת הכנסת מאור בנושא הזה בין ספק-יהודים ללא-יהודים. הפתרון הזה מתאים לכולם, על-פי דברי הרבנים הראשיים, כל אלה שלא יכולים לבוא לקבר ישראל. ולכן אני מאוד מקווה, שכבר בימים הקרובים נוכל לראות התקדמות אמיתית בשטח, ולא רק בצורה של הנחיות של הרבנות.

ענת מאור (מרצ):

אפשר לשאול שאלה?

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

אני רק אסיים. אני לא יושב-ראש של הישיבה הזאת.

היו"ר מ' שטרית:

כשיסיים.

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

אני בוודאי רוצה לומר, שהקו המנחה אותנו לאורך כל הדרך בתחומים האלה הוא לתת פתרונות לאותם אנשים, לאותן משפחות שאכן נפגעות מסיבוכים אלה או אחרים במצב. מלכתחילה אמרנו, שלהפגין מול הרבנות הראשית עם שלטים יפים – זה לא קו שמביא תועלת. כולנו השתכנענו. בחרנו בדרך ההידברות, ואני מאוד מקווה שנמשיך ונתמיד באותה דרך וגם נביא פתרונות.

זאת גם בעצם תשובתי לידידי חבר הכנסת יצחק כהן. למען האמת, לא הבנתי מה הדחיפות שבהצעה. יש בעצם שני נושאים חשובים שמעלה חבר הכנסת כהן. נושא אחד, של "עליהם" תקשורתי. כולי תקווה, שאם נביא פתרונות אמיתיים, חבר הכנסת כהן, לדברים האלה, פשוט לא יהיה שום צורך לעשות סביבם "עליהם". אז החלק הראשון של ההצעה שלך ירד מעצמו.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני השר, אפילו אם יהיה פתרון אמיתי, יימשך ה"עליהם" התקשורתי.

שר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

אני הבעתי תקווה מסוימת, ואני קורא באותה הזדמנות גם לחברת הכנסת מאור וגם לחבר הכנסת כהן, איש איש מזוויתו, לבוא יחד אתנו לקו הזה של הידברות ולהגיע להישגים לא על-ידי, כפי שאמרנו, מלחמות יהודים.

הנושא השני, האמיתי, שמעלה חבר הכנסת כהן, זה צורך, או בעצם חוסר רצון, אני מניח של כולנו, של כל הצדדים, לערב כאן דתות, תחומים וכן הלאה. ברור שגם במקרה שמובא כאן, של אותו ילד משדרות שסביב פרשת קבורתו עלו הדברים שהוזכרו כאן, באותו מקרה אנחנו יודעים, שגם אמו של הילד, שהינה נוצרייה, היא בעצם היתה הראשונה שהתנגדה, או בעצם קיבלה בהבנה את החלטת הרבנים שלא לקבור אותו באותו בית-קברות.

אבל אני חוזר ואומר: "עליהם", "עליהם", אבל כל עוד לא יהיו פתרונות אמיתיים, ואנחנו חותרים לכך – ושוב אני קורא לך להצטרף אלינו בחיפוש הפתרונות, באיתור הפתרונות, אני מקווה שנוכל להביא אותם ולא יחזרו על עצמם מקרים מהסוג שראינו.

אדוני היושב-ראש, אני לא יודע מה רצונם של חברי הכנסת לגבי ההצעות האלה. מכיוון שאני מאמין שאנחנו נמצאים בדרך לפתרון אמיתי בדברים האלה, אני אקבל כל בקשה של חברי הכנסת. אם יסתפקו בדברי, מה טוב. אם לא יסתפקו וירצו להמשיך בדיונים האלה בוועדה זו או אחרת, גם זאת נקבל, לפי החלטת היושב-ראש.

היו"ר מ' שטרית:

נברר זאת.

חברת הכנסת מאור, את מוכנה להסתפק בדברי השר?

ענת מאור (מרצ):

אני רוצה לשאול שאלה.

היו"ר מ' שטרית:

לפני כן – את מוכנה להסתפק בדברי השר כתשובה?

ענת מאור (מרצ):

אני מוכנה להצעתו להעביר לוועדה.

היו"ר מ' שטרית:

להעביר לוועדה. מה עם חבר הכנסת יצחק כהן?

יצחק כהן (ש"ס):

אני שמח להסתפק בדברי השר.

היו"ר מ' שטרית:

אתה מסתפק בדברי השר. זאת אומרת, העניין עומד על ענת מאור. אני מבין שגם תשובה על השאלה שלך עכשיו לא תעזור.

ענת מאור (מרצ):

יכול להיות שתעזור.

היו"ר מ' שטרית:

יכול להיות שתעזור.

אם אתה מסכים, אני אאפשר לה לשאול אותך שאלה ותענה לה, אולי נפתור את העניין. בבקשה.

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

בסדר גמור.

ענת מאור (מרצ):

אדוני השר, קודם כול, תודה על תשובתך המקיפה.

כפי שצינתי, סיעתי, סיעת מרצ, איננה נגד הדת. היא מכבדת את הדת. אבל אנחנו נגד מונופול ונגד כפייה דתית.

אני גם מברכת מאוד על ההסדר של חלקת קבר בתוך בתי-הקברות.

שאלתי: האם העליתם בפני הרבנות הראשית את עניין המשך התהליך של קבורה חילונית כחלופה למעוניינים בה, או למי שחלקת הקבר לא עונה על בעייתם? תודה.

השר לקליטת עלייה י' אדלשטיין:

למען האמת, אני לא רואה כאן שום אוכלוסייה שחלקת קבר נפרדת לא יכולה לענות על צרכיה. חברת הכנסת מאור, לעניות דעתי, אם אנחנו כבר מדברים על פגיעה בכבוד המת – את רשאית שלא להסכים אתי, כמובן – נראה לי, שאם מדברים על קבורה בבית-קברות נפרד לעומת קבורה באותו בית-קברות, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בהסדר עם רבנים, כאשר מדובר בחלקה מכובדת ולא באיזה קטע נידח באותו בית-קברות, הפתרון השני הוא גם יותר מכובד, ולדעתי הוא גם חותר יותר לקראת מתן כבוד למת של אותן משפחות, שהוא ספק יהודי ספק לא-יהודי.

אם הדרך שהציעו הרבנים אכן תוביל לפתרון מקיף – וכשאני מדבר על פתרון מקיף, אני מתכוון לחלקה כזאת בכל בית-קברות, ודאי וודאי במקומות של ריכוזי אוכלוסיית עולים, וכפי שאנחנו יודעים יש, לצערנו, הרבה עולים הזקוקים לפתרון מהסוג הזה – לא אראה צורך להמשיך במאבקים האלה.

ואולם, אני גם לא רואה פגם בהצעה שלך. אם ברצונך להמשיך – אז עם כל הכבוד. אבל אני חושב, שהקו המנחה אותנו הוא לא להשיג הישג, אלא לתת פתרונות אמיתיים למשפחות שנפגעות בנושא זה.

היו"ר מ' שטרית:

אני מודה לשר. אני חוזר עכשיו אל חברת הכנסת ענת מאור. האם את מסתפקת בדברי התשובה של השר?

ענת מאור (מרצ):

אני מבקשת להעביר את הנושא לוועדה להמשך הדיון.

יצחק כהן (ש"ס):

כיוון שכך, גם אני מבקש להעביר את הצעתי לוועדה.

היו"ר מ' שטרית:

אתה צודק, אין שום סיבה שהצעתך לא תעבור גם היא לוועדה.

יש לנו גם הצעות להסיר את הנושא מסדר-היום. אני מזמין את חבר הכנסת נסים דהן, המבקש להסיר את ההצעה לסדר-היום של חברת הכנסת ענת מאור. דקה אחת מן המקום, בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, דבריה של הגברת ענת מאור הזכירו לי פסוק מן התורה. בלעם הרשע אמר: "תמת נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמהו". בלעם, שבחיינו חי כבלעם ורצה להכחיד את עם ישראל, הבין שכדאי למות ולהיקבר כמו יהודי. אפילו בלעם הרשע ידע שיש איזו מעלה בקבורה יהודית.

לכן, ידידי חברי הכנסת, ההלכות היהודיות לא נובעות מרשעות או מהתנשאות, וכל יהודי שחי כיהודי רוצה גם להיקבר כיהודי, ויש גם הלכות בעניין זה. רק לפי ההלכה נקברים כיהודים. ומי שלא

מתאים להלכה הזאת, עם כל הצער, יכול להיקבר במקום אחר, עם כל הכבוד הראוי לו, כפי ששמענו מפי השר. לכן אני מבקש להסיר את ההצעה מסדר-היום.

היו"ר מ' שטרית:

אני מודה לחבר הכנסת נסים דהן. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת יצחק כהן. דקה – בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, ההצעות מדברות על אופן קבורתם של אנשים שעוד לא מתו. אנחנו נרים עכשיו את קול זעקתם של אנשים שלא נותנים להם מנוח בקברם.

רק לפני חצי שעה קיבלתי הודעה, שבבית-קברות מוסלמי במודיעין, שמקימים בו עכשיו את העיר מודיעין, עוסקים בולדוזרים זה שלושה ימים בהפיכת קברותיהם של המוסלמים שם – – –

משה גפני (יהדות התורה):

תעשו כמונו, כשהקמנו את "אתרא קדישא" – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע):

נעשה זאת, אבל צריך שיהיה ברור במדינה הזאת אחת ולתמיד, שצריך לתת כבוד גם למתים. כאשר את החיים אין מכבדים, אני עוד יכול לסבול זאת, כי החיים יכולים להיאבק על מנוחתם. ומה עם בתי-הקברות? יש במדינת ישראל חוק האומר שבתי-הקברות הם מקום קדוש. אם כן, למה הופכים את בית-הקברות הזה? האם יושם קץ להפיכת בית-הקברות הזה, לחרישה בו ולביצוע כל מיני עבודות? אני מבקש תשובה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה. עכשיו לא הזמן לבקש תשובות. אני מבין שאתה מבקש להסיר את ההצעה של חבר הכנסת יצחק כהן.

הצעתו של השר יולי אדלשטיין להעביר את הנושא לדיון בוועדה מוסכמת על שני המציעים. עלינו רק להחליט על הוועדה, והשאלה היא באיזו ועדה "לקבור" אותו. אני חושב שהוועדה הרלבנטית היא ועדת הפנים של הכנסת.

אם אין התנגדות לחברים, אני מציע להצביע על כך בהצבעה אלקטרונית. נא להצביע בעד העברת הנושא לוועדת הפנים.

הצבעה מס' 4

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 16

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר מ' שטרית:

התוצאות, כפי שאתם רואים: 16 בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים. אני מצרף את קולי ל"בעד", כי לא הספקתי להצביע. ובכן, שתי ההצעות – זו של חברת הכנסת ענת מאור וזו של חבר הכנסת יצחק כהן – עוברות לדיון בוועדת הפנים של הכנסת לכשתקום.

הצעה לסדר-היום

מצוקת הדיור באתרי הקרוונים

היו"ר מ' שטרית:

אנחנו עוברים להצעה הבאה בסדר-היום: הצעה לסדר-היום מס' 51, של חבר הכנסת אדיסו מאסלה. אני מזמין אותו להעלות את הצעתו.

אני מנצל את ההזדמנות הזאת, מאחר שזה נאומו הראשון בכנסת, נאום בכורה שלו, כדי לבקש חברי הכנסת שלא להפריע לו, ואני רוצה לברך אותו עם כניסתו לכנסת. כניסתו לכנסת מעוררת

תקווה גדולה בקרב בני העדה האתיופית בישראל, שחיים בארץ וקשרו את גורלם עם ישראל לכל חייהם. אני מקווה שתצליח להעלות את הבעיות שלהם בכנסת ולטפל בהן.

אדיסו מאסלה (העבודה):

תודה. תרשו לי, אדוני יושב-ראש הכנסת וחברי הכנסת וכבוד השר לקליטת העלייה, לברך את השר לקליטת העלייה, שיצליח במשימה הזאת, שהיא משימה חשובה, משימה לאומית. אני מצפה ממך שתגלה רגישות רבה לנושא, כי אתה עצמך עברת את החוויה הזאת של קליטת עלייה.

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אני גאה לעמוד היום בפעם הראשונה על דוכן הכנסת כחבר הכנסת הראשון מבני העדה האתיופית ולדבר על אחד הנושאים החשובים: מצוקת הדיור באתרי הקרוונים.

ברצוני להיות היום לפה לאוכלוסייה המתגוררת באתרי הקרוונים – עולים מאתיופיה, מחבר המדינות ומחוסרי דיור ישראלים ותיקים, החיים בשולי החברה הישראלית, שם בפינות הנידחות בארץ, שרוב תושבי הארץ הוותיקים לא שמעו כלל על קיומן.

בעבר צפינו בטלוויזיה, דקות מספר, בתמונות מאתרי הקרוונים בשעת אסון או בעת הפגנה. אנחנו עדיין זוכרים את השרפות שהתרחשו בחורף אשתקד והצביעו על הסכנות החמורות הצפויות לחיי אדם באתרי קרוונים.

אדוני השר לקליטת העלייה, ממשלת הליכוד הקימה את אתרי הקרוונים בסכומי עתק, ומיקמה אותם במקומות נידחים ברחבי הארץ. ממשלת העבודה, ובפרט שר הקליטה דאז, מר יאיר צבן, עשו מאמצים עילאיים על מנת להוציא את העולים מן הקרוונים ולהביא את הגטאות לידי חיסול.

כיום קיימים 54 אתרי קרוונים ברחבי המדינה. מקרב עולי אתיופיה נותרו עדיין כ-383 משפחות וכ-479 יחידים ללא פתרון דיור קבע. מקרב אוכלוסיית עולי חבר העמים נותרו 441 בתי-אב, ומקרב אוכלוסיית הישראלים – 376 בתי-אב.

דיירי הקרוונים חיים בבדידות, בעוני, בעזובה, מנותקים מן החברה הישראלית. הם מתגוררים במבנים עלובים, נגועים במזיקים, ובצפיפות רבה. בקיץ – בחום הנורא, ובחורף – בקור בלתי נסבל. הלכלוך והפסולת נערמים, ולעתים עפים לכל עבר עם הרוח. התחבורה למקומות הללו –

— —

היו"ר מ' שטרית:

חבר הכנסת מאסלה, מאחר שאתה מדבר בנושא שאתה בקיא בו, יותר לי לשאול אותך. אני יודע שהממשלה שעברה, ממשלת העבודה, אפשרה לכל מי שרוצה בכך לקבל משכנתה של 95% מערך הדירה בתנאים שהם כמעט מענק. מדוע לא קנו משפחות אלה דירות?

אדיסו מאסלה (העבודה):

אני שמח לענות על השאלה הזאת, אדוני היושב-ראש. נכון שיש מדיניות של העדפה מתקנת לפחות לגבי עולי אתיופיה. ממשלת העבודה – וזאת ההזדמנות לברך את הממשלה שנתנה משכנתה מועדפת לעולי אתיופיה – – –

יוסי שריד (מרצ):

– – – שר הקליטה היה ממרצ.

אדיסו מאסלה (העבודה):

אני ציינתי את שמו של מר יאיר צבן. אני מברך ומשבח אותו.

– – – נתנה משכנתה מועדפת לעולי אתיופיה – 5,000 משפחות רכשו דירות בכל רחבי הארץ באמצעות המשכנתה הזאת. על כך אני מברך את הממשלה היוצאת. אותן משפחות שנמצאות היום באתרי קרוונים הן משפחות חלשות, כמו משפחות קשישים, משפחות ברוכות ילדים, חולים, נכים, בודדים. בכלל, לבודדים אין פתרונות דיור במדינת ישראל היום.

היו"ר מ' שטרית:

אני מדבר על 350 המשפחות, לא על בודדים.

אדיסו מאסלה (העבודה):

אלו חלשים שלא יכולים להרשות לעצמם גם לקחת את המשכנתה הטובה הזאת, אלא מחכים לדיור ציבורי מן הממשלה.

היו"ר מ' שטרית:

זאת אומרת, בשכירות.

אדיסו מאסלה (העבודה):

בשכירות סוציאלית.

דיירי הקרוונים חיים בבדידות, בעוני ובעזובה ומנותקים מן החברה הישראלית. הם מתגוררים במבנים עלובים, נגועים במזיקים ובצפיפות רבה, בקיץ בחום הנורא ובחורף בקור בלתי נסבל. הלכלוך והפסולת נערמים, ולעתים עפים לכל עבר עם הרוח. התחבורה למקומות הללו כמעט שאיננה קיימת, ואפשרויות העבודה והתעסוקה בקרבתם מוגבלות ביותר.

אדוני היושב-ראש, אדוני שר הקליטה, בעבר עבדו באתרים נציגי משרד הקליטה, הסוכנות היהודית ומשרדים אחרים, אולם בשל קיצוצי תקציב ובשל מספרם הקטן יחסית של הנשאים באתרים, כמעט שלא נותרו שירותים לתושבים.

השפות השולטות במקום הן האמהרית והרוסית, וכמעט שאין שומעים עברית. באתרים אין בנמצא בתי-כנסת או מתקני שעשועים ולא מתנהלת פעילות ציבורית. הילדים המוסעים לבתי-הספר ביישובים השונים מנהלים את יומם ללא מגע מינימלי עם הצברים. בשעות אחר הצהריים והערב מתרוצצים הילדים באפס מעשה בכל מקום, ללא פיקוח וללא פעילות קונסטרוקטיבית, ומשחקים רק בחולות ובאבנים. ילדים אלה, אם יישארו שם, במקום הנידח, הם דור אבוד ותועה.

דווקא בימים האחרונים נכנסו לכותרות שני אתרים כאלה. המועצה האזורית גזר – הדבר פורסם בכלי התקשורת אתמול – שבאחריותה אתר הקרוונים חולדה, הפסיקה את השירותים המוניציפליים ואת שירותי הרווחה, בטענה כי משרד הקליטה קיצץ בתקציבה.

אדוני השר, באתר נווה-כרמל אירעה קטטה אלימה בין עולי אתיופיה לבין עולי חבר העמים. כולם שואלים, איך זה יכול להיות? מה קרה לאתיופים השקטים והמנומסים? אדוני השר, התשובה פשוטה: תנאי החיים של העולים, כפי שתיארתי, במהלך שש השנים האחרונות הביאו למתח, לתסכול ולכעס. המרירות, חוסר התקווה, השעמום והזעם הם חומר נפץ המצטבר אצל כל אחד מן האנשים. הוא התפרץ פעם ועלול להתפרץ פעם נוספת.

אני דורש, אדוני השר, שחפזון קיצוצי התקציב לא יישכחו תושבי אתרי הקרוונים. צריך למצוא להם פתרון דיור מייד, בין שהם עולים מאתיופיה בין שהם מחבר העמים ובין שהם תושבים ותיקים מחוסרי דיור. ברצוני לדעת את לוח הזמנים המתוכנן של הממשלה לחיסול אתרי הקרוונים.

אדוני השר, האלטרנטיבות הקיימות כיום לא יפתרו את הבעיות של העולים ושל הוותיקים, שאין ידם משגת לרכוש דירה, ולכן יש לסייע למעוטי היכולת במתן דיור ציבורי בשכירות סוציאלית ובמשכנתאות בתנאים מועדפים. אם אין דירות ציבוריות, צריך לבנות אותן.

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אתרי הקרוונים של שנות האלפיים הם המעברות של שנות ה-50, עם כל המשתמע מכך. על ממשלה זו מוטלת האחריות למחוק מייד את חרפת הקרוונים ולעשות הכול כדי שהעולים ישתלבו בחיי המדינה ויהיו סוף סוף חלק אינטגרלי ממנה.

אני דורש ממועצת גזר להחזיר לאלתר את העובדים שיעניקו שירותים מוניציפליים ושירותי רווחה לאתר חולדה. אל לראש המועצה, מר פטר וייס, לנהל מלחמה נגד הממסד על גבם של העולים.

אדוני השר, אני קורא לשר השיכון ושר הקליטה להפנות את בני הפלאשמורה לאתר הקרוונים חצרות-יסף ולא להפנות אותם לאתר בת-חצור כמתוכנן. אדוני השר, אני דיברתי אתך אישית. יש תוכנית להעביר את העולים מבני הפלאשמורה, שמתגוררים היום באתר נווה-כרמל, לאתר בת-חצור. אם זה יקרה, זה יהיה פשוט מאוד אסון. באתר הזה התגלו בעבר תופעות לא נעימות, כגון זנות, עבריינות וסמים. לכן, אני פונה ודורש להעביר את העולים מבני הפלאשמורה, המתגוררים באתר הקרוונים נווה-כרמל, וגם את הבאים היום לחצרות-יסף. תודה רבה.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה לחבר הכנסת אדיסו מאסלה. אני מזמין את השר לקליטת עלייה, השר יולי אדלשטיין, להשיב על ההצעה.

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הבית, קודם כול, אני רוצה לברך את חבר הכנסת החדש, כמוני, חבר הכנסת אדיסו מאסלה, על נאומו הראשון. לא שאני מופתע, אבל אני במיוחד שמח שהנאום הראשון הוקדש כולו לנושא קליטת העלייה, ואני מאמין שאנחנו, בבית הזה, ניפגש הרבה לא רק באולם המליאה, אלא גם בחדרים ובישיבות על מנת למצוא פתרונות אמיתיים למצוקות של עולים מכל ארץ וארץ.

אולי מיותר לציין שאני ער, כפי שצינת, חבר הכנסת מאסלה, למצוקות העולים, גם מכיוון שלא מזמן גם אני עצמי הייתי עולה חדש, וגם מכיוון שכל השנים שלפני בחירתי לבית הזה עסקתי בנושא קליטת העלייה, ונפגשנו לא אחת בישיבות ועדת העלייה והקליטה, עוד לפני ששינינו נהיינו חברי כנסת.

אשר להצעה לסדר-היום, בראשית דברי אני מוצא חובה לא נעימה להזכיר, שבכל זאת התקיימו גם קודם לכן, בקדנציה הקודמת, דיונים בנושא של אתרי הקרוונים, ומכיוון שהייתי מעורב והתעניינתי בנושא, אני רוצה להזכיר לחברי הבית, ששר השיכון דאז, בנימין בן-אליעזר, דיווח בדיון על תקציב 1996, כי המצב באתרי הקרוונים מצוין; אני מצטט.

סופה לנדבר (העבודה):

למעלה מ-80% מהיושבים בהם – הוציאו מהקרוונים.

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

אני חושב שבהחלט היו הישגים נאים בפינוי אתרי הקרוונים. אבל, עם זאת קשה לי, מכיוון שיש במליאה מספר לא קטן של חברי כנסת שבאמת מתמצאים בנושא, קשה לי להמשיך ולהצהיר הצהרות, כי הרי זכור לנו שאותו שר שיכון הצהיר, שעד סוף 1995 לא יישאר אף אתר קרוונים אחד בארץ הזאת, ולצערי הרב אני צריך לקבל על עצמי את המשך אותה פעילות חשובה וברוכה לפינוי אתרי הקרוונים.

סופה לנדבר (העבודה):

רפאל אלול (העבודה):

אל תזלזל בזה.

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

אני לא שמעתי שזלזלתי במישהו. אני רק מזכיר עובדות.

היו"ר מ' שטרית:

רבותי, הוא לא מזלזל. הוא רק מציין עובדות.

אורי אור (העבודה):

הוא יתגעגע לממשלה שלנו.

רפאל אלול (העבודה):

הוא יהיה מוכן להיות שותף לממשלה שלנו.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אין כאן נציג הממשלה?

היו"ר מ' שטרית:

הוא השר. השר פה, הוא מדבר.

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

באמת קשה לקבל את זה, אבל מה לעשות?

דליה איציק (העבודה):

אתה יודע מה? קשה. כשאנחנו רואים אתכם, עוד יותר קשה.

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

תרשה לי, אדוני היושב-ראש, להביע תקווה, שהנושא של קליטת העלייה, לפחות בבית הזה, לא יהפוך להתנצחות בין קואליציה לאופוזיציה ובין סיעות שונות. אני גם קורא באותה הזדמנות לחבר הכנסת מאסלה, אף שהצעתו היא בהחלט עניינית וחשובה, לבוא בדברים עם שר הקליטה, לא רק באולם המליאה, ולפתור את הבעיות ביחד.

אני רוצה לציין כמה עובדות, ובזאת לסיים את תשובתי. קודם כול, קודמי בתפקיד, השר צבן – ואני אתן כאן דוגמה אישית להעדר התנצחות סיעתית או קואליציונית – התחיל בפעילות חשובה במה שהוא קרא "העדפה מתקנת" לגבי עולים שנמצאים באתרי קרוונים, ועולים מאתיופיה בפרט, ואני מודיע, שברצוני להמשיך במדיניות זו כי אני רואה בה מדיניות צודקת ונכונה.

סופה לנדבר (העבודה):

לגבי כל עולה שמגיע למדינת ישראל?

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

אני גם חושב, כפי שכבר ציינתי, חבר הכנסת מאסלה, שלא אני יצרתי את מצוקת הדיור ולא אוכל לפתור אותן בשבוע הבא. מה שכן – ביקשתי לוח זמנים, ואני מודיע שקבעתי לעצמי את הסיור הראשון במועצה האזורית גזר, על מנת לראות שני אתרי קרוונים – חולדה וחשמונאים, ובחולדה יש על-פי רוב עולים מאתיופיה, ובחשמונאים – על-פי רוב עולים מחבר העמים. לצערי

הרב, אני חייב לציין פה, שלמרות זעקות השבר של ראש המועצה, העובדות הן שונות: משרד הפנים, בתיאום עם מנכ"ל משרד הקליטה, מצא פתרונות כספיים ואפילו מענקים נוספים על מנת לעזור לעולים שנמצאים במצוקה באתר הקרוונים חולדה.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני השר, אתה יודע שכל העובדים הסוציאליים הקהילתיים שהיו שייכים לסוכנות פוטרו, והרשויות המקומיות צריכות לקחת על עצמן את העובדים.

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

לכן, בהנחייתי, מנכ"ל משרד הקליטה בא בדברים עם מנכ"ל משרד הפנים, והם מצאו פתרון מידי: העברת מענק כספי לאותו אתר קרוונים.

עם זאת אני צריך לומר, שהסיוע במועצה האזורית גזר לא התקיים, כי צעקות וזעקות היו, אבל כשתכננו את הסיוע והודענו שהסיוע מתקיים בגלל דחיפות הנושא בשבוע הבא, התברר שראש המועצה נוסע לחוץ-לארץ ולא יוכל לארח את שר הקליטה באתר הקרוונים. אני מקווה, שזו תהיה דחייה קצרת מועד, והסיוע אכן יצא לפועל.

אשר לנושא של קליטת עולי אתיופיה בתקופה הקרובה והוויכוח שקיים לגבי חצרות-יסף או בת-חצור: אני כבר נפגשתי עם מנהלי האתר בחצרות-יסף. בשבוע הבא, ביום שלישי, יתקיים סיור בעיר רמלה – אותו סיור שבוטל בגזר – באתר הקרוונים בת-חצור. מייד אחר כך נצא עם בכירי המשרד לנווה-כרמל ולחצרות-יסף – ואני כבר אומר לחבר הכנסת מאסלה, ששמעתי דברים מאוד חיוביים לגבי קליטת העולים בחצרות-יסף. אני מאוד אשמח אם אחרי הסיורים, שיצאו לפועל בתוך שבוע, עשרה ימים, נוכל לבוא בדברים ולקבוע ביחד מדיניות. זה לא יהיה פשוט, כי הממשלה הקודמת, הממשלה שיצאה, קיבלה החלטה לגבי קליטת כל העולים בבית-חצור. יכול להיות שנבוא בדברים ונשנה את ההחלטה הזאת, אם אכן יהיה צורך אמיתי שנובע ממצב העולים וממצב אתרי הקרוונים.

אשר לפתרונות: כידוע, בימים אלה מתגבש תקציב, וכולנו יודעים שמדובר בקיצוצים. אני מאוד מקווה, והתקווה הזאת לא מובעת רק בבית הזה אלא גם בישיבות הממשלה, שהנושאים החברתיים לא ייפגעו. העליתי אני והעלו עוד מחברי לממשלה את הדברים האלה בפני ראש הממשלה, בישיבת הממשלה בנושא התקציב שהתקיימה אתמול, ואני מקווה שהנושא של בנייה ציבורית ושל דיור סוציאלי לכלל האוכלוסייה הנזקקת לסיוע בתחום הזה, ולעולים חדשים בפרט, יבוא על פתרונם בשנים הקרובות, ושנוכל גם להודיע, בלי הצהרות מוקדמות ובלי תאריכי יעד שנקבע כאן, על סיום פינויים של אתרי הקרוונים. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

סופה לנדבר (העבודה):

אדוני השר, אפשר לשאול שאלה?

רפאל אלול (העבודה):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ד' תיכון:

שאלה קצרה. חבר הכנסת אלול.

רפאל אלול (העבודה):

כבוד השר, אני מאחל לך הצלחה בתפקיד.

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

תודה רבה.

רפאל אלול (העבודה):

צינת קודם, שאתה חושב שהנושאים החברתיים לא ייפגעו. מאחר שאתה שר שקשור בנושא החברתי, קליטת העלייה, אני מאוד מקווה שאתה לא מאמין שקיצוץ של 5 מיליארדי שקלים לא יפגע בנושאים החברתיים. לי ברור מעל לכל ספק, ש-80% מהקיצוץ יהיו דווקא בנושאים החברתיים. כדאי שתהיה עם היד על הדופק, ושלא יפתיעו אותך כמו שהפתיעו את שר העבודה והרווחה הבוקר.

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

חבר הכנסת אלול, אין בכוונתי להבטיח הבטחות, ואני חושב שאמרתי את זה כאן.

היו"ר ד' תיכון:

אדוני השר, יש עוד שאלה, ברשותך, ואתה תענה במקובץ.

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

בבקשה, כבוד היושב-ראש.

סופה לנדבר (העבודה):

אני מצטרפת לברכות, ואני מאחלת לך הצלחה.

יש לי שאלה בקשר למשכנתה מועדפת. אמרת שתמשיך במדיניות של השר הקודם. אתה תמשיך דווקא בהעדפה רק לעלייה מאתיופיה, או תעשה השוואה על בסיס סוציו-אקונומי לכל עולה שיגיע לארץ?

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה, אדוני השר.

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

חבר הכנסת אלול, קודם כול, תודה על הברכות.

לא שמעתי את עצמי מבטיח הבטחות כאן, ההיפך הוא הנכון. אני מאוד מקווה שלאור מצב המשק הלא-פשוט, שאתה ודאי מודע לו לא פחות ממני, הקיצוץ הזה שמתחייב עדיין לא יפגע בשכבות החלשות בכלל ובעולים החדשים בפרט. אני בהחלט מתכוון להיות עם היד על הדופק על-פי עצתך, וגם לפני ששמעתי את עצתך, אני מודה, הייתי עם היד על הדופק.

חברת הכנסת לנדבר, אילו היה בידי לסייע לכל עולה בכל מה שהוא צריך, הייתי עושה זאת בשמחה. בשלב זה מדובר במדיניות שפתח בה השר צבן, ואני מתכוון להמשיך באותה העדפה מתקנת, כפי שכבר הזכרנו אותה. אם אכן ישתנו הדברים ואם אכן יוגבלו התקציבים, אבוא לעיין בכל מקרה. הלוואי שלא יהיו מקרים סוציאליים בקרב העולים, אבל אם יהיו, נחפש ביחד דרכים לעזור לכל מקרה ומקרה, ללא החלטות גורפות בתחום הזה, שלא נוכל לעמוד בהן תקציבית.

סופה לנדבר (העבודה):

אני רוצה להזכיר לך שבעניין הזה יש בג"ץ.

היו"ר ד' תיכון:

מה אדוני מציע?

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

אני מציע לשאול את חבר הכנסת מאסלה מה בקשתו בתחום הזה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מאסלה מציע לקיים דיון במליאה.

האם אתה מסתפק בדברי השר, או שאתה רוצה להעביר את הנושא לוועדה?

אדיסו מאסלה (העבודה):

אני מסתפק בחלק מהתשובות של שר הקליטה, אבל עוד לא שמעתי תשובה שיכולה לשכנע אותי לגבי לוח הזמנים לחיסול אתרי הקרוונים ולמציאת פתרונות לדיור של קבע.

היו"ר ד' תיכון:

תודה, זה כבר ארוך מדי.

אדיסו מאסלה (העבודה):

אני מציע להעביר את הנושא לוועדת העלייה והקליטה.

היו"ר ד' תיכון:

אדוני השר מציע להעביר את הנושא לוועדה?

השר לקליטת עלייה י"י אדלשטיין:

אם כבוד היושב-ראש יסכים אתי, אני מציע להעביר את הנושא להמשך דיון בוועדת העלייה והקליטה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. הצעה אחרת של חבר הכנסת דהאמשה: להסיר את הנושא מסדר-היום. בבקשה, דקה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע):

כבוד היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני רוצה לברך את חבר הכנסת מאסלה גם על ההזדמנות שהוא נתן לי לדבר ולהשמיע את זעקתם של אחרים, תושבים אזרחים במדינה הזאת, תושבים שעשרות שנים חיים במדינת ישראל ביישובים ובעיירות בלתי מוכרים. לא תשתית, לא בית, אפילו לא אוהל, וכשהם מעזים לבנות משהו, לעשות איזה דבר של קבע, מייד הולכים והורסים את זה.

אני חושב שמגיע לחבר הכנסת מאסלה שלא יחיה בקרוון, ומגיע לאנשים האלה שיחיו בבתיים – אלה שהם בני הארץ, עם הארץ, בני אבות אבותינו שיושבים בארץ הזאת ואין להם בית, ולא רק בעיירות בלתי מוכרות בדרום הארץ ובצפונה, אפילו בערים המעורבות. הייתי בעיר חיפה, שם חיים, לידיעת כולם, תושבים ערבים. לא מקבל שם אדם רשיון לבנות סככה או מרפסת, והבית הולך ונהרס עם הזמן.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רבותי, אנחנו מצביעים. כאמור, חבר הכנסת מאסלה מבקש להעביר את הנושא לוועדה לקליטת העלייה. מי בעד העברת הנושא לוועדה – ירים את ידו. מי נגד?

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – רוב

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת העלייה והקליטה נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

הנושא עובר לדיון בוועדה לקליטת עלייה.

הצעות לסדר-היום **הפרסומים על-אודות בנימין נתניהו**

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו עוברים לנושא הבא: הפרסומים על-אודות בנימין נתניהו – הצעות לסדר-היום מס' 109, 118 ו-119.

כידוע, הנושא הזה היה שנוי במחלוקת. סברתי ואני עדיין סבור שהשתמשתי בסעיף 78(א)(1) כהלכה ועל-פי דין, גם על סמך ניסיון דומה שהיה בעבר לקודמי. כך היה הסיפור: חבר הכנסת עוזי לנדאו הגיש בקשה להצעה לסדר-היום שעסקה במנהגי השתייה של ראש הממשלה דאז, יצחק רבין, זיכרונו לברכה. היושב-ראש החליט להשתמש בסעיף הזה, וההצעה לא אושרה; אני חוזר ואומר: לא אושרה. אני מאזכר את העניין הזה, כי נדמה לי שהשתמש בדוגמה הזאת שלא כהלכה.

אני גם רוצה לומר לך, שעל-פי התקנון, מאחר שאני חושב שיש ליושב-ראש סמכות שלא לאשר הצעה רגילה, את רשאית במקרה כזה לפנות לוועדת הכנסת ולבקש ממנה שתדון בנושא הזה. והיה והיא תאשר, הנושא מאושר; והיה ולא תאשר, הנושא לא יעלה לדיון.

אבל מאחר שהכנסת היא כנסת חדשה, והיה מי שאמר כי אני סותם פיות, והיה מי שראה בכך סגנון חדש בכנסת, ומאחר שאני לא כזה ובמשך שנים רבות שמרתי על זכויות האופוזיציה אולי יותר מכל חבר כנסת אחר, גם כאשר הייתי בקואליציה וגם כאשר הייתי באופוזיציה – החלטתי בסופו של דבר לאפשר להעלות את הנושא הזה, על אף העובדה שאני עדיין חושב שעל-פי התקנון נהגתי כהלכה. יכול להיות שבסופו של דיון אחשוב, ששגיתי פעם נוספת, כאשר אפשרתי לקיים את הדיון.

מאחר שהנושא רווי מתח, ומן הרגע שייאמרו כאן דברים לא אבקש למחוק אותם מהפרוטוקול, כי אין לי סמכות אלא לבקש, ואת יכולה לאפשר או לא לאפשר את המחיקה, וכך גם חברי הכנסת האחרים שייטלו חלק בדיון – אני מקווה שאנחנו לא פותחים כאן בעוד כמה דקות פתח להידרדרות ולרמה נמוכה יותר של ויכוח בכנסת, כי יהיו גם דוברים שאינם רשומים בסדר-היום על-פי התקנון.

רשות הדיבור לחברת הכנסת דליה איציק; בבקשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

כבוד היושב-ראש, אין כאן שום נציג של הממשלה.

היו"ר ד' תיכון:

לא נותר לנו אלא להמתין ולראות. יכול להיות שהממשלה לא תשיב, שהרי אין חובה להשיב.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מחכה לנציג של הממשלה. אני חושבת שהנושא מספיק חשוב, אתה יודע זאת כמוני. למדתי ממך, עקבתי אחריך במשך ארבע שנים. היית חבר כנסת ופרלמנטר מצוין, ואני בהחלט מנסה ללמוד ממך כמה דברים. אני זוכרת שאתה התעקשת שישב כאן נציג הממשלה.

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת דליה איציק, בנושא הזה אין חובה לממשלה להיות מיוצגת כאן. אם תרצה ותמצא לנכון, יבוא לכאן שר להשיב. אם לא תרצה הממשלה או לא תמצא לנכון, לא ישיב איש. ננהג על-פי התקנון. לצערי הרב, התקנון נוסח בצורה כזו, שהוא מאפשר לממשלה שלא להשיב.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, תרשה לי, אדוני היושב-ראש, לברך אותך. לא הזדמן לי לברך אותך – זו הפעם הראשונה שאני נואמת כאשר אתה מנהל את הישיבה. יש לי הערכה אליך. אגב, אני מקווה שאת דברי השבח האלה לא תחשיב לי על חשבון זמני. למדתי להכיר אותך, ואני משוכנעת שמה שהיה אתמול – זו רק תקלה. אני חושבת שקיבלת אתמול החלטה לא ראויה ולא נכונה. אני שמחה שחזרת בך היום, ואני רוצה לאחל לך הצלחה. אני בטוחה שתצליח בתפקיד.

אני מבקשת לומר כמה דברים בנימה אישית: לא באתי לעלוב בראש הממשלה, לא באתי לפגוע בראש הממשלה, לא באתי להכפיש אותו. היו בחירות במדינת ישראל, ואני מקבלת את ההכרעה. ראש ממשלת ישראל הוא גם ראש הממשלה שלי, ואני רגישה לכבודו לא פחות מכמה חברי ליכוד שמצויים בבית הזה, אולי אפילו יותר.

אבל, אדוני היושב-ראש, תיכף תראה שהסוגיה הזאת איננה סוגיה אישית. אני לא מתעסקת לא באשתי של ביבי נתניהו ולא בבנו ולא בשום דבר אחר. אני חושבת שאתה צודק – הבית הזה יכול להידרדר מהר מאוד לנושאים אישיים פוגעים ומעליבים, ולא זה הנושא.

בבתי-הספר מלמדים אותנו, שבדמוקרטיה העם בוחר בין תוכניות ואנשים; שלאחר שהם מוצגים בפניו הוא פוסק. בישראל של 1996 נולדה מוטציה של הדמוקרטיה, קרה כאן תהליך הפוך: קודם בחרו, ועכשיו שואלים במה ובעיקר במי.

בשבועות האחרונים, אדוני היושב-ראש, הולכת ומתחזקת ההרגשה, כי לא ברורים לנו כמה נושאים שלא נבדקו עד הסוף. אני רוצה להקדים ולומר, שעד היום היו התגובות מצד הצוות של ראש הממשלה על הפרשה שאדבר בה היום: שקרים, השמצות, דברים חסרי שחר וכיוצא באלה. אני, אגב, מאמינה לראש הממשלה, שאכן אלה הם פני הדברים, שהסיפור הזה הוא סיפור של השמצות. אבל על מנת להסיר עננה, על מנת שהדברים האלה יתבררו, אין טעם לטייח. אתם יודעים שמדברים על כך במזנון, שמדברים על כך בתקשורת האלקטרונית ובתקשורת הכתובה, וחלילה לנו שראש הממשלה שלנו יוכתם בכתם מן הסוג שהוא עלול לעמוד בפניו.

אני מבקשת לפתוח את דברי בסדרת עובדות פשוטה ויבשה: בשבוע שעבר ובשבועות הקודמים פורסמו על-ידי רשת שוקן עובדות הנוגעות לתיק הביטוח הלאומי האמריקני של ראש הממשלה מר בנימין נתניהו. ראשית מופיעים בתיק הזה ארבעה שמות: בנימין נתניהו, בנג'מין ניתאי, ג'ון ג'יי סאליבן וג'ון ג'יי סאליבן ג'וניור. שנית, כתובתם של שני הסאליבנים האלה פשוט נמחקה, הם אינם קיימים במציאות. שלישית, הממשל האמריקני הטיל חיסיון על התיק, כמו גם על תיקים אחרים של מר נתניהו.

הכתובות, בירנית גורן ועינת ברקוביץ, טוענות, שהסמכות להטיל חיסיון נתונה לשלוש רשויות פדרליות: ל-CIA ול-FBI ולשלטונות המס. שתיים מהן ודאי לא נוגעות לביבי נתניהו, הוא לא היה עובד ממשל והוא לא היה עובד של אחת משלוש הרשויות.

אדוני היושב-ראש, תראה, אולי יש מי שחושב שהדברים הללו ייסחפו במבול של מוזרויות ששוטף אותנו עם הרכבת הממשלה החדשה, ובכלל זה תהליך ההרכבה עצמו, אבל באמת יש פה הרבה מאוד דברים סתומים, ואני באמת חושבת שיש פה שאלה קשה מאוד על ראש ממשלת ישראל: מי הוא ראש הממשלה שלנו? מי שבחר בשיטה דמוקרטית, מי שאימץ לחיקו שיטה אמריקנית – צריך גם לדעת שהוא נפגע מן השיטה הזאת.

אני חושבת שזה ידע חיוני לקיום הדמוקרטיה הישראלית ולביטחונה של מדינת ישראל בזמנים כתיקונם; זה ודאי נכון בשיטה החדשה, שהיא אישית כל כך. אין שאלה יותר לגיטימית מן השאלה הזאת, ואני שואלת את ראש הממשלה, שרוצה הכול כמו באמריקה: אז תקבל גם את החלקים הלא-נוחים בשיטה הזאת. מי שמשחק ללא הרף משחקי אמריקה – שלא יתלונן על פגיעותיה של השיטה.

ראש הממשלה אמר: כל חיי כספר פתוח. באמת אמירה יפה. אני מבקשת לבצע את מה שראש הממשלה רוצה – שהספר הזה יהיה פתוח. אבל מה לעשות שיש שם דפים עמומים, לא בהירים, בעיקר מטושטשים?

על ראש הממשלה להבין, שהצוות שלו והוא כבר חדלו להיות אנשים פרטיים. אני בטוחה, שמר נתניהו, שמאמין באמת בנוסחה אמריקנית של שלטון, מבין את זה יותר טוב מכולנו. מי שמנהל מסע בחירות אמריקני כל כך לא יכול להימנע משאלות נוסח העיתונות החופשית של אמריקה.

אני חושבת, אדוני היושב-ראש, שאסור, חלילה, שראש הממשלה יסתבך בפרשת "ביבי גייט". צריך לחסל את הפרשה הזאת באיבה. ולכן, אם הכול כמו באמריקה, פתוח, חשוף וגלוי, הרי כולנו זכאים לדעת: מי הוא בנימין נתניהו?

מדוע בתיק הביטוח הלאומי של בנימין נתניהו בארצות-הברית מופיע השם שלו בשתי גרסאות? מדוע התיק הזה חסוי? האם הוא עבד אי-פעם בשירות ממשלת ארצות-הברית? יגיד לנו שלא, אדרבה. האם הוא שימש כמודיע של איזו רשות שלטונית בארצות-הברית?

אני אומרת לך, אדוני היושב-ראש, שאין דבר יותר אישי לאדם מאשר שמו. תחשוב אילו היו לוקחים את התיק שלך והיית מגלה מחר שאתה מופיע בשם אחר – מה יש לו לאדם יותר מאשר שמו? מה יש לו דבר יותר קרוב לו יותר מאשר שמו? לא מעניין את ראש הממשלה לשאול מה קרה שהדביקו לו שמות כאלה? איך זה שהוא לא מבקש את ההסברים? למה, בכלל, הוטל החיסיון הזה? אני שואלת אתכם, חברים, הרי אתם חברי כנסת, הרי, באמת, העניין הוא לא פוליטי – –

סאלח טריף (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת סאלח טריף. תודה.

דליה איציק (העבודה):

העניין הזה הוא, באמת, לא פוליטי, זאת באמת שאלה, ואני הבטחתי לך שאני לא אדבר על דברים שהם, חס וחלילה, רכילות ולא אשאל שאלות. אבל נשאלת פה שאלה, ויש פה סימן שאלה גדול. ותאמינו לי, כי הרי אתם לא מנותקים מן העם הזה, אתם יושבים בתוכו – מדברים על זה בכל מקום: בכל בית ספקולציות מחרידות. תסירו את הכתם הזה מעליו – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

איזה כתם?

דליה איציק (העבודה):

אני מבקשת ממך, אדוני ראש הממשלה, בשם הבית הזה, בשם תושבי מדינת ישראל, למענך, למעננו, כדי שתסתלק העננה הזאת מעלינו וכדי שכולנו נוכל להשתיק את השואלים בתשובות ראויים: בוא לכאן, תגיד לנו מי אתה, בנימין נתניהו.

סאלח טריף (העבודה):

יש לי שאלה אלייך – – –

היו"ר ד' תיכון:

לא, אני לא מאשר. תודה. באותו נושא – הצעה נוספת לחבר הכנסת יוסי שריד.

יוסי שריד (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, גם אני, בראשית דברי, רוצה להרגיע את היושב-ראש. שמעתי את דאגתך, היא באמת דאגה מוצדקת, שמא בנושא זה או בנושאים אחרים, אנחנו נידרדר, חס וחלילה, לא עלינו, לשפל המדרגה, ואני יכול להבטיחך שזה לא המקרה. לא תצטער.

אני רוצה לפתוח את דברי בקריאת שיר מפורסם, שבדרך כלל אנחנו קוראים את שורותיו הראשונות, אבל אנחנו לא כל כך מכירים את שורותיו המתקדמות והאחרונות. השיר הוא שירה המופלא, הנדיר, של זלדה – "לכל איש יש שם".

"לכל איש יש שם / שנתן לו אלוהים / ונתנו לו אביו ואמו / לכל איש יש שם / שנתנו לו קומתו ואופן חיכוך / ונתן לו האריג / לכל איש יש שם / שנתנו לו ההרים / ונתנו לו כתליו / לכל איש יש שם / שנתנו לו המזלות / ונתנו לו שכניו / לכל איש יש שם / שנתנו לו חטאיו / ונתנה לו כמיהתו / לכל איש יש שם / שנתנו לו שונאיו / ונתנה לו אהבתו / לכל איש יש שם / שנתנו לו חגיו / ונתנה לו מלאכתו / לכל איש יש שם / שנתנו לו תקופות השנה / ונתן לו עיוורונו / לכל איש יש שם / שנתן לו הים / ונתן לו / מותו." לא עלינו.

בראשית הדברים אני רוצה לומר, שאני בטוח ששמו של ראש הממשלה שלנו, שהוא ראש הממשלה של כולנו, הוא השם שנתנו לו אביו ואמו, ואני בטוח שהוא לא השם, או זה לא השם, שנתנו לו חטאיו.

ההצעה הזאת שלי היא בכלל הצעה מקרית, והיא ודאי הצעה יוצאת דופן, משום שאני, במשך כל שנותי בכנסת, לא העליתי ולו הצעה אחת שנושאת אופי אישי או מעין אישי. התנזרתי מהצעות כאלה, התרחקתי מהן, ברחתי מהן כמפני אש, והפעם אני חורג ממנהגי משלוש סיבות.

נקלעתי לכאן כמעט במקרה, כפי שכמה מחברי הכנסת יודעים; חרגתי ממנהגי, קודם כול, משום שרציתי למחות על פסילתה של ההצעה של חברת הכנסת דליה איציק. ראיתי בפסילה הזאת תקדים חמור ואות מבשר רעה לבאות, ואני משבח את היושב-ראש על כך שבסופו של דבר הוא חזר בו ואישר את ההצעות האלה.

הסיבה השנייה: מדובר בכל זאת בראש ממשלה, וראש ממשלה, משום שהוא ראש ממשלה והוא ראשון – ראש וראשון, ראשון בין שווים – הוא מחויב יותר, ביותר תשובות וביותר הסברים מכל אדם אחר בארץ, ואפילו מן האנשים היושבים כאן, שהם, כולם, נציגי ציבור מכובדים.

הסיבה השלישית: מדובר, אחרי ככלות הכול – חברת הכנסת דליה איציק הסבה את תשומת הלב לכך – בראש ממשלה שמוציא את חייו הפרטיים מרשות היחיד לרשות הרבים, ומי שמוציא את המשפחה הראשונה לעמוד הראשון, ימצא בסופו של דבר את שם המשפחה, או במקרה הזה שלפנינו אפשר לומר – את שמות המשפחה, באותו עמוד.

לכן, במקרה המיוחד הזה, אני חושב שזה בהחלט לגיטימי, אדוני היושב-ראש, לברר את פשר ריבוי השמות של מר נתניהו.

אני לא חושב – דרך אגב, חברת הכנסת דליה איציק – שמדובר בכתם; לא ברור אם מדובר בכתם. אולי כלל וכלל לא כתם. ואני גם לא בטוח שמדובר בעננה, אבל בלי שום ספק מדובר בתעלומה, ואני חושב שתעלומה אחת כבר נפתרה, וטוב שלפחות תעלומה אחת נפתרה – שם אחד נפתר: בנג'מין ניתאי, זה נפתר. אני מקבל את הסבריו של ראש הממשלה. ראש הממשלה אמר, ששמו המקורי הקשה מאוד על האמריקנים, גרם להם לשבור את שיניהם, ואני חושב שכל מחווה מן הסוג הזה כלפי האמריקנים צריכה להתקבל על-ידינו, לפי דעתי, בשביעות רצון.

לכן, תעלומה אחת נפתרה. אני חושב שהיא נפתרה להנחה דעתנו הגמורה, לאיש מאתנו אין עניין או איזו גחמה לשבור לאמריקנים את השיניים, והלוואי שהתופעה הזאת של ההתחשבות באמריקנים – שהם ידידי ישראל מובהקים – תבוא לידי ביטוי לא רק במקרה הזה, אלא גם במקרים אחרים.

לאחר בנג'מין ניתאי נשאר עוד שני שמות על תיק הביטוח הלאומי של מר נתניהו, כבר הוזכר: ג'ון ג'יי סאליבן וג'ון ג'יי סאליבן ג'וניור, וראוי שגם שתי התעלומות האלה – לא עננה ולא כתם – יתפענחו בכל ההקדם האפשרי.

אני אומר לך, אדוני היושב-ראש, למה אני חושב שחשוב שזה יתפענח. אתה יודע שגם כאשר מדובר בשם אחד, לכל אחד מאתנו – כמה שמות יש לך, אדוני היושב-ראש?

היו"ר ד' תיכון:

נחש.

יוסי שריד (מרצ):

כמה שמות יש לי? אני אומר: בקושי יש לנו שם אחד, ואנחנו עושים מאמץ אדיר כדי לשמור – במקרה הזה, משום שיש לנו שם אחד – על שמנו הטוב, וכולנו כאנשי ציבור יודעים שזה לגמרי לא פשוט לשמור על שם טוב, גם כאשר הוא אחד. אדוני היושב-ראש, כאשר יש לך ארבעה שמות, ואני יוצא מתוך הנחה שמדובר בארבעה שמות טובים, אתה יודע איזו משימה קשה זו? קשה במיוחד.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, נא להירגע.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דיין, אין צורך לעזור לו.

יוסי שריד (מרצ):

כאשר מדובר בארבעה שמות, אדוני היושב-ראש – כולם טובים, אני בטוח – זה כבר הרבה יותר מסובך וזו משימה כמעט בלתי אפשרית.

עכשיו אני רוצה להסביר במשפט אחד למה זה חשוב לפענח את כל השמות. אני אסביר את זה. אני אתן דוגמה. אדוני היושב-ראש, אני בטוח שאתה תבין דווקא לדוגמתי. נניח שאני רוצה לקבל עוזר לעבודה, ומסתבר לי במהלך הליכי הקבלה שלעוזר הזה יש יותר משם אחד; שניים, נניח; לא שניים, שלושה; למרבה ההפתעה, ארבעה שמות. אני, כמי שמעוניין לקבל את האיש הזה כעוזר, אבל מתברר לי שיש לו ארבעה שמות, אני שואל להסבר, והאיש שנושא ארבעה שמות בוודאי יכול להמציא הסבר מספק, להנחת דעתי הגמורה, ואם הכישורים שלו מתאימים, אני מקבל אותו לעבודה. אם האיש נותן הסבר וההסבר איננו מספק ובכל זאת יש ארבעה שמות, שזה דבר יוצא דופן, לא מקובל בדרך כלל – שני שמות, שלושה שמות, ארבעה שמות – אני לא מקבל אותו לעבודה.

במקרה הזה מדובר לא בעוזר שלי, אלא מדובר בראש הממשלה שלי, ולכן ניתן לומר שלפנינו מקרה של קל וחומר. אם כך אנחנו נוהגים באדם שאנחנו רוצים לקבל כעוזר, לא כל שכן, קל וחומר, על אחת כמה וכמה שמתחייבת כאן תשובה של ראש הממשלה.

אני לא חשדן מטבעי ואני לא חושב שמאחורי השמות השונים של מר נתניהו מסתתר מי יודע מה. זאת אני אומר לחברת הכנסת דליה איציק. אני למדתי מן העיתונים – אני לא בקי בזה – שבחמישה מקרים מטילים בארצות-הברית חיסיון על מידע מן הסוג הזה, ואני רוצה ללכת, אולי בניגוד לך, בדרך האלימינציה.

מר נתניהו לא היה טרוריסט, חד וחלק – מקרה ראשון. מר נתניהו לא היה פושע מבוקש, חד וחלק – מקרה שני. מר נתניהו לא היה מודיע סמוי של ה-CIA או ה-FBI – אני לא מאמין. מישהו אחר יכול להאמין. אני לא מאמין. זה מקרה שלישי. מקרה רביעי – נתניהו לא היה עובד ממשל או עובד של ה-CIA או ה-FBI – הוא לא היה, בעליל הוא לא היה, ואני גם לא מאמין. ומר נתניהו גם לא היה עד בתוכנית הגנה ממשלתית כלשהי של ארצות-הברית – זה המקרה החמישי. אני בטוח שהוא לא היה, וגם אם מישהו יאמר לי שכן, אני לא מאמין.

לכן, כאשר אני הולך בדרך האלימינציה, אני בא לכלל מסקנה, שלמר נתניהו אין מה להסתיר ואין למר נתניהו סיבה כלשהי ליצור רושם שהוא מסתיר דבר וחצי דבר.

לכן המסקנה: כל מה שמר נתניהו צריך לעשות זה דבר מאוד מאוד פשוט, ואין דבר יותר פשוט ממנו, ואגב, אני בטוח שהוא יעשה את זה; כל מה שמר נתניהו צריך לעשות זה לבקש משלטונות ארצות-הברית להסיר את החיסיון מהתיקים.

למה הוא לא עשה את זה עד עכשיו? קודם כול, אני חושב שזו טעות שהוא לא עשה את זה עד עכשיו, אבל גם בעניין הזה, חברת הכנסת דליה איציק, לא צריך להיות קצר רוח ולא צריך להיות חשדן. ראש הממשלה נכנס אך זה עתה לתפקידו, ידיו מלאות עבודה, הוא עסוק עד למעלה ראש; עניינים לאומיים דחופים ומכריעים רובצים על כתפיו, אבל אני בטוח שלא היה לו זמן,

כלומר, אני בטוח שלא היה לו זמן להתפנות לעניין הזה, תהיה חשיבותו אשר תהיה, ואני חושב שהוא חשוב, העניין. לכן אני משוכנע שמר נתניהו כבר היה פועל על-פי העצה שניתנת לו כאן במעמד זה, ולכן יש לי סבלנות – –

היו"ר ד' תיכון:

סיים.

יוסי שריד (מרצ):

– – ואני בטוח שהוא יעשה את זה בזמן הקרוב ביותר, וייתכן מאוד שהוא יעשה את זה כבר בשבוע הבא, כאשר הוא ישהה בווינגטון ויפענח את התעלומה.

אני רק רוצה לומר בסיום, אדוני היושב-ראש – ותודה על אורך הרוח – שאני סמוך ובטוח בדברים האלה, אבל אם בכל זאת יעבור זמן רב ומר נתניהו, מטעם זה או אחר, לא ינהג על-פי העצה הזאת, שאני יודע שהיא ניתנת לו גם על-ידי רבים מידידיו, רק אז, אני אומר: רק אז, ולא קודם, ובוודאי לא עכשיו, תהיה הצדקה לחשד, וחשד סופו להתברר במוקדם או במאוחר.

ולכן אני מציע לחברי הבית שנמתין בסבלנות ובאורך רוח, וראש הממשלה יתפנה ובקרוב ייתן לנו תשובה, ואני משוכנע שהתשובה תניח את דעתנו. תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. באותו נושא חבר הכנסת רפי אלול. בבקשה.

רפאל אלול (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי, קודם כול הרשה לי לברך אותך על בחירתך.

אני אשתדל, כמו חברי, להביא את דברי בצורה שלא תפגע באיש, אבל אומר אולי לידידי יוסי שריד – בדרכי לכאן התקשר אלי אדם שאמר לי: אני יוצא המערכת הצבאית; אני שומע ברדיו היום כל כך הרבה דיבורים על עברו של ראש הממשלה, ואני לא יודע אם יש חיסיון או אין חיסיון. והוא אמר לי: אני אנדב לך פרט קטן של אינפורמציה, אולי זה יעזור לך במשך היום. הוא אמר לי, שראש הממשלה בנימין נתניהו עבד בחברת ייעוץ אסטרטגי ששמה BOSTON CONSULTING GROUP בארצות-הברית. החברה הזו, כל הבעלים שלה – – –

יוסי שריד (מרצ):

היו"ר ד' תיכון:

זה פורסם ב"כל העיר". זה בסדר.

רפאל אלול (העבודה):

אבל הפרט הזה נעלם מעיני. הבעלים שלה היו יוצאי ה-CIA ואני מניח שיהיו לנו, כמו שיוסי שריד אמר, תשובות בשבוע הבא.

ברשותכם, אני רוצה להוסיף קטע. אני מודה שלפני שבועיים, או שבוע וחצי, דובר רבות על המשטר החדש במדינת ישראל ועל האמריקניזציה שנכנסת אלינו כאן ועל כך שאסור לנו כחברי כנסת שתובות של "מקדונלד" תגיע למשרד ראש הממשלה.

דוד בן-גוריון ידע להסתפק בבית במדבר, אך לא חסך בחזון ובשאר רוח. המדינה מתפתחת וגדלה, ואני מרגיש כי מאז התחלף השלטון נעלמה הדוגמה האישית, שהיא הדרך לישראליות שלנו והדרך של הצבריות, שידועה בצנעתה ומתרכזת לא בשררה אלא במעשה.

אודה ולא אבוש, גם אני, כחבר הלובי החברתי, כאחד שנלחם לא מעט על זכויות, רוצה שיהיה כבוד לאדם, כבוד לעובד, והנה כולנו שומעים שמטפלת שנדרשת לעבוד בבית ראש הממשלה, עולה חדשה, מפוטרת ולא נותנים לה פיצויים, אלא מבקשים ממנה – זו הפעם הראשונה שאני שומע זאת – לשלם פיצויים על כך שהיא פוטרה. כולנו פה נאבקים על נקודות זיכוי למטפלות, והעלינו עניין זה לא אחת. אדוני היושב-ראש, אתה זוכר כמה נאבקנו בוועדת הכספים? לצערי הרב, פנינו הושבו ריקם. וכאן אנחנו שומעים איך מתייחסים לעובדת, עולה חדשה שנקלטה לא מזמן בארץ.

ואני שואל אותם נציגי עולים שחברים בממשלה: קיבלתם עשרות אלפי קולות, אבל אתם לא יכולים לתת קול אחד למען אותה אחת שבאה אומנם להיקלט בארץ ונקלעה למצוקה קשה, להשמצות אישיות? יותר מכך, גם הוציאו עליה שם רע, ויהיה לה קשה מאוד להישאר בארץ ולהיקלט בחברה הישראלית.

יותר מכך, בהתחלה נאמר שהיא הורחקה מבית ראש הממשלה מסיבות ביטחוניות. ידוע לנו – ואני מקווה לפחות שזה המשטר שלנו – שאנשי הביטחון של ראש הממשלה לא נמצאים באיזו מדינה אפריקנית. אדם שנכנס לעבוד עובר בדיקות. אם מוצאים שאינו מתאים, מוציאים אותו.

עובדי משרד ראש הממשלה נאלצו היום לחזור מהדברים שאמר דובר ראש הממשלה, ולפחות לא להטיל כתם לכל החיים בטניה שאו.

אני רוצה לבקש בכל לשון של בקשה, ואני אמרתי לך, אדוני היושב-ראש, אני רוצה להיות מאוד עדין ולכן אני מבטל חלק גדול מהנאום – אולי כצעד יוצא דופן תבקש אשת ראש הממשלה סליחה מהגברת; לא תחזיר אותה לעבודה, אבל שיוחזר לה אותו כבוד אבוד. אותו כבוד של אדם שבא להיקלט בארץ – אנחנו ארץ מסבירת פנים – כדי שאותה טניה שאו תוכל להסתדר במקום העבודה.

אין מקום במדינת ישראל למשוא פנים, אין בה מקום ליהירות, אין בה מקום לסוג של שרתות המעלה אסוציאציות של חיים בארמון. אנו לא צריכים בית לבן בישראל, גם לא בית צבוע. אנו מבקשים דרך, אותה דרך שידע להראות בן-גוריון, אותו חזון צנוע ואפשרי שמגיש לנו שמעון פרס. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רבותי חברי הכנסת, על-פי סעיף 88(ז) לתקנון, ידבר חבר הכנסת מיכאל איתן בנושא זה. אני מציע לפתוח את התקנון. זה סעיף מאוד מעניין, שממעטים להשתמש בו, אבל היו כמה חברי כנסת, בין השאר מסיעת העבודה חבר הכנסת אהרן נחמיאס.

אני קורא סעיף 88(ז): "בהצעה שנושאה הוא פעולתה של סיעה שאינה סיעתו של המציע או פעולתו של חבר הכנסת הנמנה עם סיעה אחרת, תהיה לחבר אותה סיעה המדבר בשמה או לחבר הכנסת האמור, זכות תשובה בשיעור זמן שלא יעלה על 10 דקות. התשובה תינתן מייד לאחר הנמקת ההצעה לסדר-היום ולפני הצעת חבר הממשלה המדבר בשמה".

רשות הדיבור לחבר הכנסת מיכאל איתן. עשר דקות, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, צריך לברך על כך שהכנסת שלנו זכתה סוף כל סוף לשובו של יוסי שריד אל מקומו הטבעי באופוזיציה. הוא פשט את החליפות. דרך אגב, כבר לפני שנתיים שמת לב, שבתחילת הקדנציה הוא העטה על עצמו חליפות ותפקד כשר עם חליפה. לקראת הסוף הוא כנראה מדי פעם הרגיש והפסיק. אמרתי לו במזנון: יוסי, מה עם החליפה, אתה כבר מתכוון לאופוזיציה? החלפנו בדיחות.

והנה, אני רואה שיוסי שריד חזר, פשט את החליפה, לבש את הבגדים האהובים עליו, ישב במקום האהוב עליו ונשא את סוג הנאומים האהובים עליו. אני מברך על כך.

סופה לנדבר (העבודה):

אם חבר הממשלה הולך בלי חליפה – – –

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת לנדבר, לא יהיו קריאות ביניים.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

דרך אגב, אני רוצה לברך אותו גם על יוזמתו להביא לכנסת יועץ לשוני. רבים מאתנו, גם אני, זקוקים ליועץ כזה. אני לא חושב שיוסי שריד זקוק לו. אני חושב שהוא עצמו יכול להיות היועץ הלשוני. צר לי רק על דבר אחד. אני הייתי רגיל לנאומים על רמה הרבה יותר גבוהה. אני מניח שבמשך הזמן, כשהוא יחבוש קצת יותר את ספסלי האופוזיציה הוא יחזור לימיו הטובים משכבר, וניהנה כולנו לשמוע את נאומיו הנהדרים.

ענת מאור (מרצ):

מה, אתה מחלק ציונים?

היו"ר ד' תיכון:

הוא לא זקוק להגנתך, תאמיני לי.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אני שמעתי פה דברים מאוד מאוד ביקורתיים של חברת הכנסת דליה איציק. לא כל כך כעסת על זה, חברת הכנסת ענת מאור. לא שמעתי אותך מעירה שום הערה על הדברים של חברת הכנסת דליה איציק. מאוד נעים לשמוע את מי ששותף לדעתך, וקצת קשה לפעמים לקבל את חופש הדיבור – כשהוא מופנה אל עמיתך. מה קרה? הציניות, הגלגול של הדברים? גם לנו יש חופש דיבור, גם אנחנו יודעים לדבר.

צר לי על דבר אחד, שאני באמת לא מבין אותו. יוצא ראש הממשלה ביום שני הקרוב לארצות-הברית בנושא שיש לו חשיבות לאומית ממדרגה ראשונה – דרך אגב, אני לא שותף לעניין הזה שהוא אשם במפלה של מפלגת העבודה. כל הזמן מאשימים אותו ואומרים: זה לא אנחנו, זה שריד ומרצ, שהתעמרו בדתיים. לא הוא. לא כדאי להטיל עליו את האשמה.

השר שריד, שהיה אחד השרים הבכירים, ומטבע הדברים היה מצוי בנושאים המדיניים, אני הייתי מצפה, שלקראת צאתו של ראש הממשלה לארצות-הברית בשליחות מדינית, שאין לי ספק שהוא ואני רוצים בהצלחתה כמו כל עם ישראל, היה עולה לדוכן ומנצל את זכות הדיבור שיש לו על מנת לתת לו עצות טובות לדרך, על-פי השקפת עולמו, על מנת שאפשר יהיה לשמוע – –

דוד צוקר (מרצ):

כמו שאתם עשיתם.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת צוקר, לא היום. היום אני לא מרשה קריאות ביניים בנושא הזה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

— מהי השקפת עולמו, על מנת שאפשר יהיה להסתייע בניסיונו.

אבל, מסתבר שבנושאים המדיניים, בנושא רמת-הגולן, בנושא חברון, בנושא הכלכלי שאנחנו עוסקים בו, חבר הכנסת השר לשעבר יוסי שריד, אין לו מה להגיד. שלא לדבר על חברת הכנסת דליה איציק, שגילתה לכולנו עד כמה היא מוכנה להסתמך על מאמרים וכתבות שפורסמו בכל מיני מקומות, והיא כבר בונה על זה תלי-תלים של פרשנות.

דליה איציק (העבודה):

סליחה, אני שאלתי.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אני, למשל, לא הייתי מציע לחברת הכנסת דליה איציק להתייחס ברצינות רבה כזאת למה שכתבו עליה באותם טורי רכילות. אני לא הייתי מתייחס לזה. לא הייתי בשום פנים מביא את זה כעובדה ואומר: האם זה נכון שבמדור "מחפשים קרובים" או "מדעי החברה" או "מלחשים ש..." נאמר כך וכך; ולכן אני מבקש מפלוני או אלמוני, ממפלגה יריבה שתעמוד כאן ותכחיש.

לאיזו רמה אנחנו מגיעים? זאת הצורה? כך אתם רוצים לנהל את האופוזיציה? זה מה שיש לכם לומר?

דליה איציק (העבודה):

לא יאומן.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

חברת הכנסת דליה איציק, כבר היית פעם בסרט הזה. הרי את פעם אחת כבר הופעת בתור המכפישה של אהוד אולמרט בטלוויזיה. ומה יצא? טדי קולק, שבשליחותו הופעת, נשלח הביתה, ואהוד אולמרט, שהשמצת אותו השמצות מתחת לחגורה בכל דרך, זכה באמון הציבור. אולי זאת היתה אחת הסיבות לכך.

דליה איציק (העבודה):

זאת התשובה שלך – – –

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת דליה איציק, חברת הכנסת דליה איציק, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אני מבין שעושים פעם טעות. כל אדם עושה טעות. אבל לא ללמוד מהטעויות?

דליה איציק (העבודה):

אני לומדת ממך לאט לאט. בשביל זה – – –

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת דליה איציק, תירגעי.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אני מציע לך ללמוד מהטעויות שלך וקצת לעלות כיתה. בסופו של דבר, הרי את שרת החינוך של ממשלת הצללים – שרת החינוך.

דליה איציק (העבודה):

אתה גם זה לא.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

האם חינוך כזה התכוונתם לתת לציבור, להביא רכילויות ולהגיד: צריך להסיר את הכתם.

חברת הכנסת דליה איציק, שמעתי את אחד מראשי מפלגתך אומר, שאחד מחבריו למפלגה וחבריו של אותו חבר מפיצים עליו שמועה איומה ונוראה, שהוא עשה מעשה שאני בוש מלומר אותו כאן ולחזור עליו כאן. בהתאם לצורה שבה את מציגה את הדברים, גם אני הייתי יכול לעטוף אותם בכל מיני צורות של הצטדקות וצדקנות. הייתי אומר כך: תראו רבותי, אני מאוד לא רוצה להיכנס לרכילות ולהכפשות ולחזור על מה אמר אחד על חברו, אבל חשוב כאן, למען הדמוקרטיה, שבאופוזיציה הראשית, שני מועמדים לראשות הממשלה, האחד אומר שחברו עושה כך וכך, והאחר אומר כך וכך. והייתי אומר כאן: למען הדמוקרטיה אני רוצה לברר את הדברים. אדרבה, יעמדו כאן ויחשפו בפנינו. זו לא רמה, זו לא דרך, זאת לא צורה.

על מנת שנסיים ברוח קצת יותר טובה, אני מציע לכם: האמינו לי, מול כל ממשלה יש אופוזיציה וצריכה להיות אופוזיציה. תמיד ממשלות עושות טעויות ותמיד תמצאו נושאים שיהיה צדק כאשר תתקפו בהם את הממשלה; אבל הם יהיו עניינים, ברמה לאומית. אני אומר לכם, מהיום הראשון שאני נמצא בכנסת הנוכחית, אני אהיה שותף שלכם לשמור על זכותכם להעביר ביקורת עניינית, נוקבת, כי זה, בסופו של דבר, תמצית הדמוקרטיה.

רענן כהן (העבודה):

זה רשום בפרוטוקול.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רענן כהן.

רענן כהן (העבודה):

שלום, אדוני היושב-ראש.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אבל לקחת שלושה חברי כנסת ולעלות הנה ולבזבז את מכסת ההצעות שלכם לסדר-היום במקום לעסוק באמת בנושאים כבדים – מה יגיד הציבור? על יסוד זה אתם רוצים לעלות לשלטון? אני מציע לכם להתעשת ולחזור בכם מהר.

רענן כהן (העבודה):

אתה מאמין במה שאתה אומר עכשיו?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רענן כהן, הגעת זה עתה, תתאזר בסבלנות.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת רענן כהן, אתה כבר נבחרת להיות יושב-ראש הסיעה. תירגע. תהיה ממלכתי. עכשיו אתה יכול להיות ממלכתי.

התלבטנו רבות בשאלה הרצינית, מה עושים עם ההצעות הלא-רציניות הללו. לצערי הרב, קיבלנו החלטה שאנחנו לא יכולים פשוט להרשות לעצמנו לייחס להן כל כך הרבה רצינות ולהביא הנה את שרי הממשלה ואת חברי הקואליציה כדי שיתייחסו להצעה בהצבעה.

לכן, ההצעה שלי היא, אם אתם רוצים, אפשר לעסוק בזה מעכשיו עד הבחירות הבאות. ככל שתרבו – ייטב. ולכן, אנחנו מציעים לכם להמשיך ולקיים בנושא הזה עוד ועוד דיונים במליאה ובוועדות – כמה שאתם רוצים. תמשיכו כך בדרך בטוחה לאופוזיציה לא לארבע שנים, אלא לשמונה, ל-12, עד שתשתנו. תודה רבה.

סופה לנדבר (העבודה):

אתה כבר מגזים.

אורי אור (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אור, הגענו אל סוף הדיון.

דליה איציק (העבודה):

אז מי הוא בנימין נתניהו?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

ביבי נתניהו הוא זה שעשה צחוק מכולכם, הביס אתכם בבחירות ושלח אתכם לאופוזיציה.

דליה איציק (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

תירגעי, חברת הכנסת איציק. תאמיני לי, שכשאת צועקת, לא שומעים אותך.

דליה איציק (העבודה):

אתה מעיר גם לו?

היו"ר ד' תיכון:

את רוצה לעלות עוד פעם, בבקשה.

דליה איציק (העבודה):

כן, אתה מרשה לי?

היו"ר ד' תיכון:

לא, גמרנו. את יכולה לדבר בשבוע הבא, יש לך הצעה אחרת. אם את רוצה להגיש הצעה להסיר מסדר-היום את הצעתו של רפי אלול – את יכולה. רק רגע, יכול להיות שתפסו את עמדתך. סליחה, לא ראיתי.

יהושע מצא (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אמרת; נתת לה זכות דיבור. אני חושב שאתה לא יכול לחזור בך.

דליה איציק (העבודה):

אני מבקשת לעמוד על זכותו של — — —

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, חברת הכנסת דליה איציק. תשמעו, רבותי, הרי אני ידעתי לאן נגיע, ואני מציע להסתפק במה שהיה כאן.

לפני שאני נותן את רשות הדיבור לחברי הכנסת להציע להסיר או להעביר לוועדה – ויש כאן הזדמנויות ללא סוף – אשאל את המציעים. חברת הכנסת דליה איציק, את מסתפקת במה שהיה כאן?

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מאוד מבקשת שתאפשר לי להגיד משפט אחד.

היו"ר ד' תיכון:

אני לא יכול, לצערי. אני שואל אותך, ועני לי ב"כן" או ב"לא".

דליה איציק (העבודה):

אני מבקשת שתאפשר לי להגיד משפט אחד.

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת דליה איציק, אני שואל שאלה, את מסתפקת? אם לא, אני נותן להם להמשיך.

דליה איציק (העבודה):

אני מעדיפה לא להתייחס.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת יוסי שריד, אתה מסתפק במה שהיה כאן עד כה?

יוסי שריד (מרצ):

אני מסתפק בדברי.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אבל אנחנו לא הסתפקנו.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אלול, אתה מסתפק? זה הספיק לכנסת היום, נכון?

רפאל אלול (העבודה):

כן.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת הירשזון מציע להסיר את הצעת חברת הכנסת איציק. רבותי, אין לי אלא מה שיש לי.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, היא הסתפקה.

היו"ר ד' תיכון:

היא הסתפקה. תודה רבה. רבותי, הנושא ירד מסדר-היום.

קריאות:

לא, לא.

יוסי שריד (מרצ):

אני אמרתי שאני מסתפק בדברי, אבל מכיוון שלא ניתנה תשובה, אין במה להסתפק. אפשר להוריד

את זה – – –

היו"ר ד' תיכון:

בסדר, בסדר.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אולי בכל זאת תאפשר לי? רק תשמע אותי.

תראה, מיקי כאן – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת איתן.

דליה איציק (העבודה):

סליחה. חבר הכנסת איתן התייחס פה לכמה דברים, ואני בכל זאת מבקשת שתאפשר לי להגיד משפט אחד.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שריד, ניסיתי לנהוג שלא על-פי התקנון אלא על-פי המנהג, בהנחה שדי היה לנו מן הדיון הזה. אבל אם אתה עומד על דעתך, הצעתי נופלת.

חבר הכנסת הירשזון מציע להסיר את הצעת חברת הכנסת איציק.

יוסי שריד (מרצ):

לפי דעתי, היה דיון מוצלח ביותר. אני לא רואה מה הבעיה.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר אז אנחנו ממשיכים.

אני חוזר, חבר הכנסת הירשזון מציע להסיר את הצעת חברת הכנסת דליה איציק. שימו לב, יש כאן שש עמדות. דקה, בבקשה.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, מאחר שחבר הכנסת יוסי שריד אמר שהוא מסתפק בדבריו, אני רוצה לומר רק מלה אחת. חבר הכנסת שריד, לרישא של דבריו – יש לי הסתייגות מכך שהבאת אותם פה, ואתה ואני יודעים מדוע. משום שזה נאמר במקום אחר, במעמד אחר.

אדוני היושב-ראש, אני חושב שנהגת בתבונה, ואני מאוד מעריך את העובדה שאפשרת להעלות את ההצעות האלה לסדר-היום, משום שחברי הקואליציה צריכים להתייחס בהבנה ובסולחנות לתופעות מהסוג הזה. הן ילוו אותנו עכשיו ארבע שנים. אתם יודעים מה זה לתפור חליפות, לרצות להיות שרים, לראות שהכול מוכן והכול מסודר, ודליה איציק כבר היתה בטוחה שהיא

עומדת להיות שרה בממשלת ישראל, גם אתה, חבר הכנסת רענן כהן – והנה פתאום שוד
ושבר, הכול נשבר, הכול מתמוגג לפני העיניים. בא בנימין נתניהו וטרף את הקלפים.

לולא הכושר הרטורי של חברת הכנסת דליה איציק וכושר המשחק שלה, מה שנאמר פה היה הופך
להיות פתטי. חברת הכנסת דליה איציק, הרי את יודעת שצריך גם גבול של רצינות לנושא. את
יודע שחבר הכנסת לשעבר בנימין נתניהו, ראש הממשלה היום, היה שגריר ישראל באו"ם כמה
שנים. מדוע לא שאלת אז מי הוא בנימין נתניהו, ראש הממשלה היום?

דליה איציק (העבודה):

לא ידעתי שקוראים לו בנג'מין – – –

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

חברת הכנסת דליה איציק, ראש הממשלה בנימין נתניהו היה סגן שר החוץ בממשלת ישראל. מדוע
לא שאלת אז מי הוא, מדוע לא שאלת?

דליה איציק (העבודה):

אז לא ידעתי שקוראים לו ג'ון.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

השאלה שלך היא לא לשם השאלה – – –

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת דליה איציק, אמרת פעם אחת שלא ידעת.

דליה איציק (העבודה):

— — —

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

— — — השאלה שלך — — —

רענן כהן (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רענן כהן, אני רואה שאתה אוהב לחזור למקום הזה, שהקואליציה יושבת בו.

רענן כהן (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

אתה צודק. חבר הכנסת הירשזון, אתה חייב לסיים.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

למדתי מחבר הכנסת רענן כהן, שהדקה שלו בקדנציה הקודמת התארכה באופן בלתי רגיל.

היו"ר ד' תיכון:

נא לסיים.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני מבין שאני צריך לסיים. חברת הכנסת דליה איציק, אני מבין את זה, אני מבין את הכאב, אני מבין את השבר שבנושא הזה, ואני רק מאחל לך, ששנים רבות עוד תשאלו את השאלות, ואנחנו נמשיך לנהל את המדינה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת אופיר פינס מציע להסיר את הצעתו של חבר הכנסת יוסי שריד.

אופיר פינס-פז (העבודה):

כבוד היושב-ראש, אם יורשה לי, אני אדבר מחצית מהזמן שדיבר חבר הכנסת הירשזון. אני רוצה לשבח את היושב-ראש על שבסופו של דבר החליט כן לקיים את הדיון הזה.

הבעיה של הקואליציה במצב העדין שאליו היא נקלעה היא, שראש הממשלה, שצריך להשיב על ההצעה הזאת לסדר-היום, פשוט לא נמצא ולא יכול להשיב ולא רוצה להשיב; וכל חבר כנסת אחר מטעם הקואליציה שינסה לתת תשובות הרי שלא יצליח, וזה ברור מאליו.

לכן, אחרי ששמענו את נאום הארוך של חבר הכנסת איתן ואת דבריו של חבר הכנסת הירשזון, הרי בסופו של דבר לא קיבלנו תשובות על מה שהשואלים והדוברים – גם חבר הכנסת שריד וגם חברת הכנסת דליה איציק – אמרו מעל הדוכן.

אני מצטער על הסגנון, על הטפת המוסר שמטיפים לנו, איך אופוזיציה צריכה לעבוד. זה לחלוטין לא לעניין. כי בסופו של דבר חשוב שהציבור ידע מה זה תיק ביטוח לאומי בארצות-הברית. אני רוצה שפשוט נבין זאת. מספר תיק ביטוח לאומי הוא כמו מספר תעודת זהות במדינת ישראל. זו לא רכילות, חבר הכנסת איתן. זו בעיה אמיתית: ארבעה שמות על אותו מספר תעודת זהות. מה זה חיסיון? לחבר הכנסת איתן יש חיסיון? האם יש חורים שחורים בעבר של חבר הכנסת איתן, או בעבר של כל חבר כנסת כאן?

היו"ר ד' תיכון:

נא לסיים.

אופיר פינס-פז (העבודה):

לכן חשוב שראש הממשלה עצמו יקבל את המלצתו של חבר הכנסת שריד ואכן יבהיר למדינת ישראל למה יש חיסיון; יבקש להסיר את החיסיון, ויפתור לכולנו את התעלומה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זאב בויס מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת רפי אלול. בבקשה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, הדאגה של חברת הכנסת דליה איציק לשמו טוב של ראש ממשלתנו ממש נגעה ללבי. זו היתה הופעה של התחסדות וצביעות. אזרחי מדינת ישראל אינם זקוקים לחטטנות הרכילאית הזאת, כפי שהופיעה במקומונים הצהובים. הם יודעים מי הוא ראש הממשלה ומכירים אותו היטב, והם בחרו בו. נראה שזאת הבעיה.

רענן כהן (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רענן כהן, אתה חוזר למקומך מייד.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

הוא רגיל לשבת על ספסלי הקואליציה.

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

נראה שכגודל הביוגרפיה המרשימה של ראש ממשלתנו כן גודל הרשעות. וטיבה של רשעות, שהיא יורדת לגובה דשא. אני לא מכיר הרבה אנשים מהדור של נתניהו שעברו מסלול חיים כה מרשים, כה חיובי. כמה מאתנו שירתו בסיירת מובחרת עם פעילות נועזת ואמיצה אל מול פני האויב ובעורף האויב?

היו"ר ד' תיכון:

נא לסיים.

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

יש בקרבנו הרבה אנשים מוכשרים, אבל לא הרבה מהם הם בוגרי מוסד כמו ה-M.I.T. – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

אנחנו מסתפקים בטכניון.

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

– – ובאמת רק מתי מספר מוכשרים עברו מסלול ציבורי בשירות המדינה, כפי שעשה מר נתניהו בווינגטון וכשגרירנו באו"ם.

אדוני היושב-ראש, קנאה, צרות עין, רשעות, מכאוב המפסידים – –

היו"ר ד' תיכון:

לסיים.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

— כל אלה חברו יחד בקרב אנשי אופוזיציה מתוסכלים וחבריהם בתקשורת הצהובה שהבחירות גרמו להם מפח נפש, וחרונם אינו יודע גבול ומבקש פורקן.

רן כהן (מרצ):

אולי באמת תוציאו לנו את העיניים ותגידו מה האמת. ואז נרגיש עוד יותר גרוע.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רן כהן, הוא כבר עמד לסיים.

רן כהן (מרצ):

— — — אז נרגיש עוד יותר זיפת. תגידו מה האמת.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

אני רוצה לסיים, אדוני היושב-ראש — — —

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע. חבר הכנסת רן כהן, מה קורה לך? מה אתה היית אומר לי אם הייתי עושה לך — — —

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני רק רוצה לדעת אם זו בבחינת המלצה לכל ישראלי שיעשה רבע מחייו בארצות-הברית — — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רן כהן, מה קורה לך? חבר הכנסת רן כהן, הגעת זה עתה — — —

רן כהן (מרצ):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רן כהן, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

בבקשה לסיים, חבר הכנסת בויים.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

אני מבקש לסיים בהערה אישית לחבר הכנסת יוסי שריד. אני חושב ששגית ועשית טעות כאשר הבאת את השיר של זלדה בהקשר זה. השיר הזה של זלדה – "לכל איש יש שם", הוא שיר שהפך להיות כמעט מקודש בעצרות – – –

רענן כהן (העבודה):

אין פה לוח זמנים – – –

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

– – – בעצרות בימי השואה – – –

רענן כהן (העבודה):

זו הצעה לסדר.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

ולהביא את השיר הזה בהקשר זה, היה – הייתי אומר – זילות המשוררת והשיר.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בויים הוא חבר כנסת חדש והוא נואם כאן בפעם הראשונה, כמדומני. תודה.

רבותי, חבר הכנסת מיכאל איתן רוצה להעביר לוועדה את הצעתה של חברת הכנסת דליה איציק.

רענן כהן (העבודה):

כבר דיברו על זה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רענן כהן – – –

רענן כהן (העבודה):

ברגע שהיתה הצעה אחרת לגבי הצעה לסדר-היום של חברת הכנסת דליה איציק, אי-אפשר להביא הצעה פעם נוספת.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

המומחה החדש לתקנון הכנסת, חבר הכנסת רענן כהן.

היו"ר ד' תיכון:

אל תעזור לי, חבר הכנסת איתן.

חבר הכנסת רענן כהן, אני מוכן להסביר לך שיש עוד שלוש עמדות פנויות. ראיתי היום שחברי כנסת חדשים ניצלו את האפשרויות הללו, ואתה מציג כאן קושיה לא חדשה, אבל ברורה. על-פי התקנון יש לך ולחבר הכנסת איתן זכות לדבר.

רענן כהן (העבודה):

אתה רוצה לתת לו לדבר?

היו"ר ד' תיכון:

לא, לא. זה לפי התקנון.

רענן כהן (העבודה):

אתה רוצה למשוך את זה כמה שעות – בבקשה. גם אני מבקש להעביר לוועדה.

היו"ר ד' תיכון:

תבוא ותירשם כאן. בבקשה. יש עוד שתי עמדות פנויות.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני לא מבין מדוע כבודו צריך לתת שיעורים פרטיים בתקנון לחבר הכנסת רענן כהן.

היו"ר ד' תיכון:

מה לעשות, אני לפעמים נותן.

רענן כהן (העבודה):

עוד אנשי תקנון.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רענן כהן, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

רענן כהן (העבודה):

אתה יכול לקרוא גם פעם שנייה וגם פעם שלישית.

היו"ר ד' תיכון:

פעם שנייה.

רענן כהן (העבודה):

גם פעם שלישית, אם תרצה.

היו"ר ד' תיכון:

אני מבקש ממך.

רענן כהן (העבודה):

אתה צריך להיות יושב-ראש הכנסת של כל הכנסת.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רענן כהן, אני לא יכול ללמד אותך את התקנון, מה לעשות, אבל תיגש למזכיר הכנסת והוא יסביר לך.

רענן כהן (העבודה):

תהיה יושב-ראש הכנסת של כל הכנסת. אתה לא יכול לתת רק לקואליציה – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רענן כהן, אני קורא אותך לסדר בפעם השלישית ומבקש ממך לעזוב את האולם.

רענן כהן (העבודה):

אני אעזוב את האולם. הוא חושב לתת לאנשי הקואליציה כל מה שהם רוצים.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רענן כהן.

רענן כהן (העבודה):

אני אומר את זה כהערה.

היו"ר ד' תיכון:

אני יודע.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת רענן כהן, אני מבקש – – –

רענן כהן (העבודה):

כך אתם רוצים להתחיל, אז גם אנחנו נתחיל.

היו"ר ד' תיכון:

סדרן.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת רענן כהן – – –

רענן כהן (העבודה):

אני לא רוצה לשמוע אותך.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת רענן כהן, אני מוכן באופן אישי להסביר לך את הסוגיה הזאת בתקנון. אני כיהנתי בתפקיד מקביל לך ארבע שנים ורכשתי ניסיון. אני מוכן להעמיד חלק ממנו לרשותך. התקנון קובע במפורש, שכאשר יש הצעה לדיון במליאה כפי שהוצעה כאן על-ידי שלושת המציעים, יש זכות לחברי כנסת להציע להסיר מסדר-היום ולאחרים להעביר לוועדה. אני ניגשתי וביקשתי לנצל את הזכות הזאת בתקנון, ולא עשו לי שום פרוטקציה, לא עשו לי שום דבר. קצת לדעת את התקנון, חבר כנסת ותיק, מנהיג את האופוזיציה היום.

ענת מאור (מרצ):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת ענת מאור.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

חברת הכנסת ענת מאור, כסגנית לשעבר של יושב-ראש הכנסת את יודעת שהצדק אתי מבחינה תקנונית.

ענת מאור (מרצ):

מבחינת התקנון אתה צודק, אבל – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

את צריכה להעיר לחבר הכנסת רענן כהן, שיבסס את דבריו על התקנון.

חברת הכנסת ענת מאור, אני רציתי לבקש מחברי לא לנצל את הרוב שיש לנו. חברים העלו את הנושא, אני כבר אמרתי, הרי אין לנו ממה לחשוש, ואם, לצערי, הם רוצים לעסוק בזה במקום בעניינים רציניים, אם הם רוצים לדון בזה במליאה – נקבל את הצעתם. אם הם רוצים בוועדה, לא היה מי שיציע, אני מציע להעביר את הנושא לוועדה, מה שהם רוצים, נכבד אותם, ניתן להם את האפשרות, זאת זכותם.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, מותר?

היו"ר ד' תיכון:

רק לסדר הדיון. בבקשה.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מבקשת לומר, שסהדי במרומים שמטרתי בדיון הזה היתה דיון. לדעתי, עננה מרחפת וצריך לפתור את העניין על-ידי אמירה ולא ניגוח מהסוג שחבר הכנסת מיכאל איתן עשה פה. אני באמת חושבת שזה יאפיל על הבית הזה.

אני רוצה באמצעותך לבקש מראש הממשלה, ראש ממשלת ישראל, לבוא לבית הזה, להסביר מה העניין. מעבר לזה, לפי דעתי לא קיבלנו שום הסבר, כצפוי, ועל כן לא יהיה פה דיון ואני מציעה שגם לא יהיה דיון במקום אחר. אני מציעה לקבל את הצעתו של חבר הכנסת יוסי שריד, שאמר שראש הממשלה יצא בשליחות מוצלחת לארצות-הברית – דרך אגב, אולי בארצות-הברית הוא יוכל לבקש הסרת החיסיון – ולכשיחזור משם יסביר לנו את הפרטים ונסתפק בדיון הזה. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אני עובר להצבעה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

מה הם רוצים?

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, מייד. חבר הכנסת רענן כהן, אני מבקש ממך לעזוב.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני מציע – – –

היו"ר ד' תיכון:

לא לעזור לי, רבותי.

אנחנו מצביעים. מי בעד ההצעה לכלול את הנושא הזה בסדר-היום של המליאה – ירים את ידו. מי נגד?

הצבעה

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – מיעוט

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – רוב

ההצעה שלא לכלול את הנושא שהעלו חברי הכנסת י' שריד ור' אלול

בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

הנושא הזה לא ייכלל בסדר-היום של המליאה.

קיימת הצעתו של חבר הכנסת מיכאל איתן להעביר את הצעתה של חברת הכנסת דליה איציק לדיון בוועדה. מי בעד העברת הנושא לוועדה? מי נגד?

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – מיעוט

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – רוב ההצעה שלא לכלול את הנושא שהעלתה חברת הכנסת ד' איציק בסדר-היום של

הכנסת נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

הנושא לא עובר לוועדה. בזאת תם הדיון הזה.

רבותי חברי הכנסת, אנחנו יוצאים להפסקה עד השעה 17:00, בתקווה שעד אז תסיים הוועדה המסדרת את דיוניה ותימסר כאן הודעה באשר להרכב הוועדות, לרבות הצבעה. אני חוזר ואומר, הכנסת תתכנס בשעה 17:00. מהוועדות מבקשים ממני שחברי הוועדות שייבחרו בשעה 17:00 יתקשרו לוועדות לברר מתי הוועדות מתכנסות לצורך בחירת היושב-ראש.

יוצאים להפסקה עד השעה 17:00. תודה רבה.

(הישיבה נפסקה בשעה 16:07 ונתחדשה בשעה 19:50).

הרכב ועדות הכנסת

היו"ר ח' דיין:

אני פותח את הישיבה.

אני רוצה לברך את חבר הכנסת מיכאל איתן, יושב-ראש הוועדה המסדרת מהקואליציה, ואת חבר הכנסת רענן כהן מהאופוזיציה, יושב-ראש האופוזיציה, שהגיעו להסכמה לגבי חברי הוועדות, ולאחר מכן גם ייגשו – לא היום אלא בשבוע הבא – לבחירת יושבי-ראש הוועדות, שיאושרו בהצבעה או בהסכמת המליאה.

אני רוצה גם לברך את חברי הכנסת זיסמן, קליינר ומאיר שטרית, שעשו מאמץ על מנת להגיע, תוך שיתוף פעולה בוועדה, לסידור מקומותיהם של חברי הכנסת, והכול ברוח טובה. אני מברך על כך.

אני רוצה להזמין את חבר הכנסת מיכאל איתן – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, תברך מישהו מהאופוזיציה.

היו"ר ח' דיין:

אני בירכתי את חבר הכנסת רענן כהן, ואני מצטער שלא שמעת.

חבר הכנסת מיכאל איתן, בבקשה.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, רציתי לפתוח ולומר, שלכל דבר טוב יש סוף, אבל מסתבר שהעניין הזה הוא כל כך טוב שאין לו גם סוף, וגם בעניין הרכבת הוועדות, כפי שאנחנו מביאים כרגע, את הסוף אנחנו מקווים לראות רק בשבוע הבא. זה נובע מהעובדה, שבמהלך העבודה המאומצת שבה שיבצנו את כל חברי הכנסת בוועדות הבית חלה איזו טעות חשבונית בתום לב. לאחר שהוועדה שיבצה את חברי הכנסת בוועדות, לכשהתבררה הטעות, כונסה הוועדה המסדרת פעם נוספת, ואז הסתבר שיש בסיס לטענה בדבר הטעות שנפלה. אלא שבינתיים חבר הכנסת רענן כהן, יושב-ראש סיעת העבודה ואולי יושב-ראש סיעות האופוזיציה, כבר לא היה במשכן, ועל מנת למנוע דחייה נוספת החלטנו, ששתי ועדות, שבהן תתוקן הטעות, תורכבנה רק בשבוע הבא. הוועדות הן: ועדת החוקה, חוק ומשפט וועדת העלייה והקליטה.

אשר על כן, אני מתכבד להביא בפני חברי הכנסת את שיבוץ חברי הכנסת בוועדות הקבועות, בתשע ועדות קבועות, על-פי ההרכב הבא: ועדת הכנסת – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע):

אפשר לקבל את הרשימה?

אלי גולדשמידט (העבודה):

היינו אמורים לקבל רשימה מודפסת, או שתאמר שטעות לעולם חוזר.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

אני מבקש שראשי הסיעות יקבלו כל אחד עותק אחד שהדפסנו דרך המחשב. פשוט רצינו לחסוך זמן, מאחר שהעבודה לא הושלמה ממילא, ולא רצינו לעכב את כולכם עד לשכפול כל ההצעות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני מודיע שלא קיבלתי שום דבר.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

ביקשתי שיהיה עותק אחד לכל סיעה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע):

גם את זה לא קיבלנו.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

אני מניח שזה בדרך.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני מבקש שלא תקרא את השמות לפני – – –

היו"ר ח' דיין:

יש בשכפול?

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

זה לא בשכפול. ביקשתי שיניחו עותק אחד שיצא ישר מהמחשב, לא מהשכפול.

היו"ר ח' דיין:

הייתי מציע להביא את זה לפחות ליושבי-ראש הסיעות שנמצאים פה.

רחבעם זאבי (מולדת):

איפה נקבל את הרשימות?

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

מייד תקבל.

אדוני מזכיר הכנסת, אני מבקש, אם אפשר, לשלוח שליח לוועדת הכנסת, משם אמורים להגיע 11 עותקים – כמספר סיעות הבית.

היו"ר ח' דיין:

רבותי חברי הכנסת, תסתפקו בינתיים בקריאה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

לא, אין במה להסתפק. אנחנו שומעים שמות. אם חבר הכנסת מיקי איתן יודיע שהעניין הוא בבחינת טעות לעולם חוזר, ואם תהיה אי-התאמה – – –

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

מסתבר שאכן טעות לעולם חוזר.

רפאל פנחסי (ש"ס):

יש לי עותק אחד, אני יכול להעביר לך.

היו"ר ח' דיין:

הנה כבר הגיעו העותקים. תעבירו אחד לחבר הכנסת גולדשמידט.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

יש שלוש ועדות, שמונות כל אחת 17 חברים: ועדת הכנסת, ועדת החוץ והביטחון ועדת הכספים. בשלוש הוועדות האלה שיבצה הקואליציה 10 חברים בכל ועדה, והאופוזיציה – 7.

אני מתחיל בוועדת הכנסת. קואליציה: 1. מקסים לוי – הליכוד-גשר-צומת; 2. אליעזר זנדברג – הליכוד-גשר-צומת; 3. מאיר שטרית – הליכוד-גשר-צומת; 4. מיכאל איתן – הליכוד-גשר-צומת; 5. רפאל פנחסי – ש"ס; 6. אברהם שטרן – מפד"ל; 7. רומן ברונפמן – ישראל בעלייה; 8. משה גפני – יהדות התורה; 9. יהודה הראל – הדרך השלישית; 10. רחבעם זאבי – מולדת.

אני רוצה להבהיר, שלצורך שיבוץ החברים בוועדות בלבד, רחבעם זאבי וסיעת מולדת שובצו יחד עם חברי הקואליציה.

לאופוזיציה בוועדת הכנסת 7 חברים: 1. שבח וייס – עבודה; 2. אלי גולדשמידט – עבודה; 3. אדיסו מאסלה – עבודה; 4. רענן כהן – עבודה; 5. חיים אורון – מרצ; 6. אחמד סעד – חד"ש-בל"ד; 7. עבד-אלמאלכ דהאמשה – מד"ע.

אני עובר לוועדה הבאה, ועדת הכספים. לקואליציה 10 חברים: 1. סילבן שלום – הליכוד-גשר-צומת; 2. אברהם הירשזון – הליכוד-גשר-צומת; 3. פני בדש – הליכוד-גשר-צומת; 4. מיכאל קליינר – הליכוד-גשר-צומת; 5. יצחק כהן – ש"ס; 6. נסים דהן – ש"ס; 7. צבי הנדל – מפד"ל; 8. מיכאל נודלמן – ישראל בעלייה; 9. יהודה הראל – הדרך השלישית; 10. אברהם רביץ – יהדות התורה.

אופוזיציה – 7 חברים: 1. אברהם בייגה שוחט – עבודה; 2. רפאל אדרי – עבודה; 3. אופיר פינס-פז – עבודה; 4. שלום שמחון – עבודה; 5. אבי יחזקאל – עבודה; 6. אחמד סעד – חד"ש-בל"ד; 7. אמנון רובינשטיין – מרצ.

ועדת החוץ והביטחון – 17 חברים; מטעם הקואליציה – 10: 1. עוזי לנדאו – הליכוד-גשר-צומת; 2. אריאל שרון – הליכוד-גשר-צומת; 3. פני בדש – הליכוד-גשר-צומת; 4. רחבעם זאבי – הליכוד-גשר-צומת; 5. יהודה לנקרי – הליכוד-גשר-צומת; 6. נציג שעדיין לא מונה בשמו, מטעם סיעת הליכוד-גשר-צומת; 7. שאול יהלום – מפד"ל; 8. חנן פורת – מפד"ל; 9. יורי שטרן – ישראל בעלייה; 10. אריה דרעי – ש"ס.

מטעם האופוזיציה – 7: שמעון פרס – עבודה; 2. אורי אור – עבודה; 3. אהוד ברק – עבודה; 4. עוזי ברעם – עבודה; 5. בנימין בן-אליעזר – עבודה; 6. חיים רמון – עבודה; 7. יוסי שריד – מרצ.

אשר לוועדת החוץ והביטחון, אני רוצה להוסיף דברי הסבר, שעליהם אנחנו לא מצביעים אבל הם נאמרו במסגרת הוועדה המסדרת, ואני רוצה להביאם לידיעת חברי הכנסת: על-פי הסכמה בין הקואליציה לאופוזיציה, יצורפו – אם אכן תתקבל ההצעה המשותפת של האופוזיציה והקואליציה בוועדת החוץ והביטחון באופן פורמלי – שני ממלאי מקום לסיעת האופוזיציה ושניים לסיעות הקואליציה. אם ההצעה הזאת תתקבל באופן פורמלי, יצורפו, כפי שנמסר לי מטעם סיעות הקואליציה, חבר הכנסת מאיר שטרית כממלא מקום, ונציג נוסף מטעם סיעות הקואליציה. כפי שנמסר לי מטעם סיעות האופוזיציה, יצורפו שלמה בן-עמי וחבר הכנסת דדי צוקר. אנחנו לא מצביעים ולא מאשרים את התוספת הזאת. היא נועדה לצורך הבאת מידע בלבד.

ועדת העבודה והרווחה – 15 חברים, 8 לקואליציה, 7 לאופוזיציה: 1. שאול עמור – הליכוד-גשר-צומת; 2. חיים דיין – הליכוד-גשר-צומת; 3. אברהם הירשזון – הליכוד-גשר-צומת; 4. מקסים לוי – הליכוד-גשר-צומת; 5. דוד טל – ש"ס; 6. יצחק כהן – ש"ס; 7. שמריהו בן-צור – מפד"ל; 8. יורי שטרן – ישראל בעלייה.

אופוזיציה – 7: 1. אפי אושעיה – עבודה; 2. נואף מסאלחה – עבודה; 3. סופה לנדבר – עבודה; 4. יוסי כץ – עבודה; 5. ענת מאור – מרצ; 6. תמר גוז'נסקי – חד"ש-בל"ד; 7. טלב אלסאנע – מד"ע.

ועדת החינוך והתרבות – 15 חברים.

יוסי שריד (מרצ):

בוועדת החינוך והתרבות נפלה טעות: במקום ענת מאור צריכה להיות נעמי חזן.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

בסדר. ועדת החינוך והתרבות – 15 חברים, 8 לקואליציה, 7 לאופוזיציה: 1. זאב בויס – הליכוד-גשר-צומת; 2. נעמי בלומנטל – הליכוד-גשר-צומת; 3. שמואל הלפרט – הליכוד-גשר-צומת.

משה גפני (יהדות התורה):

זה עשוי להשתנות.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

בשלב זה הוא רשום על מכסת הליכוד-גשר-צומת. אני יודע שליהדות התורה יש איזה ערעור בעניין, אך סיכמנו שאקרא את זה כך, ואם יהיה שינוי – נסדיר אותו. הרב גפני, אני מבין שאתה גם משגיח כשרות עלי.

משה גפני (יהדות התורה):

אני אומר זאת לצורך הפרוטוקול.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת)

אין שום בעיה. אני מקבל את זה ברצון.

4. יהודה לנקרי – הליכוד-גשר-צומת; 5. שמריהו בן-צור – מפד"ל; 6. דוד אזולאי – ש"ס; 7. צבי ויינברג – ישראל בעלייה; 8. עמנואל זיסמן – הדרך השלישית.

אופוזיציה – 7: 1. דליה איציק – עבודה; 2. מיכה גולדמן – עבודה; 3. שלמה בן-עמי – עבודה; 4. נעמי חזן – מרצ; 5. ואליד צאדק חאג'י-יחיא – מרצ; 6. האשם מחאמיד – חד"ש-בל"ד; 7. עבד-אלוהב דראושה – מד"ע.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה – 15 חברים, 8 לקואליציה, 7 לאופוזיציה: 1. זאב בויס – הליכוד-גשר-צומת; 2. דוד ראם – הליכוד-גשר-צומת; 3. חיים דיין – הליכוד-גשר-צומת; 4. נעמי בלומנטל – הליכוד-גשר-צומת; 5. דוד אזולאי – ש"ס; 6. עמנואל זיסמן – הדרך השלישית. אני רוצה לתקן כאן טעות שתוקנה בדרך לכאן: במקום חיים דיין יהיה בני אלון, ממולדת.

אקרא שוב את שמות חברי הוועדה הזו במהירות: 1. זאב בויס – הליכוד-גשר-צומת; 2. דוד ראם – הליכוד-גשר-צומת; 3. בני אלון – הליכוד-גשר-צומת; 4. נעמי בלומנטל – הליכוד-גשר-צומת; 5. דוד אזולאי – ש"ס; 6. עמנואל זיסמן – הדרך השלישית; 7. אברהם שטרן – מפד"ל; 8. מיכאל נודלמן – ישראל בעלייה.

אופוזיציה: 1. דליה איציק – עבודה; 2. רפאל אלול – עבודה; 3. מיכה גולדמן – עבודה; 4. סאלח טריף – עבודה; 5. אברהם פורז – מרצ; 6. סאלח סלים – חד"ש-בל"ד; 7. טופיק כטיב – מד"ע.

ועדת הכלכלה – 15 חברים, 9 לקואליציה, 6 לאופוזיציה. קואליציה: 1. אליעזר זנדברג – הליכוד-גשר-צומת; 2. נציג הליכוד-גשר-צומת – השם ייקבע בוועדה; 3. נציג הליכוד-גשר-צומת; 4. נציג הליכוד-גשר-צומת; 5. נציג הליכוד-גשר-צומת; 6. נסים דהן – ש"ס; 7. יצחק וקנין – ש"ס; 8. צבי הנדל – מפד"ל; 9. נציג הדרך השלישית.

אופוזיציה – 6: 1. אלי גולדשמידט – עבודה; 2. אברהם יחזקאל – עבודה; 3. שלום שמחון – עבודה;
4. אברהם פורז – מרצ; 5. עזמי בשארה – חד"ש-בל"ד; 6. עבד-אלמאלכ דהאמשה – מד"ע.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע):

עבד-אלמאלכ דהאמשה. אתה צריך להוסיף את האות אל"ף אחרי האות מ"ם. החסירו את האות
אל"ף.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

עבד-אלמאלכ דהאמשה. אתם עוד תחזיקו אותי פה, עד שאני אדע.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע):

— — —

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

מאה אחוז. אתה מופיע בעוד כמה רשימות או שגמרתי עם זה?

אלי גולדשמידט (העבודה):

את זה אתה צריך לדעת.

שאול יהלום (מפד"ל):

תאמין לי שזה טוב, כי — — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע):

— — —

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

הוועדה לענייני ביקורת המדינה – 15 חברים, 8 לקואליציה, 7 לאופוזיציה. קואליציה: 1. שאול עמור
– הליכוד-גשר-צומת; 2. אברהם הירשזון – הליכוד-גשר-צומת; 3. סילבן שלום – הליכוד-גשר-
צומת; 4. נציג הליכוד-גשר-צומת; 5. משה גפני – יהדות התורה; 6. אבנר חי שאקי – מפד"ל;
7. דוד טל – ש"ס; 8. רומן ברונופמן – ישראל בעלייה.

אופוזיציה: 1. רענן כהן – עבודה; 2. יוסי כץ – עבודה; 3. אפרים סנה – עבודה; 4. משה שחל – עבודה; 5. נסים זוילי – עבודה; 6. רן כהן – מרצ; 7. טלב אלסאנע – עבודה.

הוועדה לקידום מעמד האשה – – –

קריאות:

– – –

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אתה מחפש עבודה?

טלב אלסאנע (מד"ע):

– – –

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

או שאתה עובד עלינו?

טלב אלסאנע (מד"ע):

כרגיל.

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת בדש וחבר הכנסת טלב אלסאנע. בבקשה, חבר הכנסת מיכאל איתן.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

הוועדה לקידום מעמד האשה – 15 חברים, 9 לקואליציה, 6 לאופוזיציה. קואליציה: 1. נעמי בלומנטל – הליכוד-גשר-צומת; 2. אלכס לובוצקי – הליכוד-גשר-צומת; 3. נציג הליכוד-גשר-צומת; 4. נציג הליכוד-גשר-צומת; 5. נעמי חזן – על חשבון הליכוד-גשר-צומת – –

טלב אלסאנע (מד"ע):

איזה הישג.

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אי-אפשר. תשים לב כמה פעמים מעירים לך בישיבה.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

מי אמר שבפוליטיקה יש דברים שהם בלתי אפשריים. אין דבר שהוא בלתי אפשרי. אפילו אפשרי שנעמי חזן תשב מטעם הליכוד בוועדה לקידום מעמד האשה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

מזמן חשדתי בנעמי חזן.

נעמי חזן (מרצ):

— — —

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

עשינו את זה מתוך רצון טוב.

קריאה:

הגיעו הימים.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

פשוט כל הנשים של הליכוד — — —

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

— — 6. בני אלון — הליכוד-גשר-צומת; 7. יצחק וקנין — ש"ס; 8. נציג מפד"ל; 9. מרינה סולודקין — ישראל בעלייה.

אופוזיציה — שישה חברים — — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

שש. הרוב פה נשים.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

1. יעל דיין – עבודה; 2. יוסי ביילין – עבודה; 3. ענת מאור – מרצ; 4. תמר גוז'נסקי – חד"ש-בל"ד;
5. עבד-אלוהב דראושה – מד"ע.

רפאל פנחסי (ש"ס):

דליה איציק – עבודה.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

דליה איציק – עבודה.

קריאה:

תשתחרר מהדיון של הבוקר.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

אני מבקש לקבל את אישור המליאה להרכבים כפי שהוצגו.

היו"ר ח' דיין:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על מכלול ההצעות. לפני כן, אני גם רוצה לעשות הצבעת ניסיון כדי שכל חבר כנסת יודא שאכן הנורית שלו פועלת.

רפאל פנחסי (ש"ס):

לא, בוא תעשה מייד הצבעה ידנית.

היו"ר ח' דיין:

א.ו.ק.י., נעשה הצבעה ידנית, בבקשה. אנחנו עוברים להצבעה על העברת מכלול ההצעות של שיבוץ חברי הכנסת לוועדות, כפי שקרא כאן יושב-ראש הוועדה המסדרת, חבר הכנסת מיכאל איתן. מי בעד ההצעה? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

בעד הצעת הוועדה המסדרת להרכב הוועדות – רוב

נגד –

נמנעים –

הצעת הוועדה המסדרת להרכב ועדות הכנסת נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

התקבלה ההצעה. הכנסת אישרה את הרכב הוועדות.

בחירת סגנים ליושב-ראש הכנסת

היו"ר ח' דיין:

אנחנו עוברים לנושא הבא: בחירת סגני היושב-ראש. בבקשה, חבר הכנסת מיכאל איתן. הוא גם יקבע את מספרם וגם את שמותיהם, ואנחנו נעבור להצבעה.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

בעת הדיון בסוגיה של מספר הסגנים שעלינו לבחור לנשיאות הכנסת, סגני יושב-ראש הכנסת, היתה הצבעה בוועדה המסדרת. היתה דעת רוב, שביקשה להביא לאישור שבעה סגנים, כלומר, להוסיף על הארבעה הקיימים, נכון לרגע זה, עוד שלושה, והיתה דעת מיעוט, שגרסה שצריך

להסתפק בחמישה סגנים. לכן אני חושב, שאולי קודם כול נקבע את מספר הסגנים. לאחר מכן נגיש את ההצעה השמית.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש – – –

הי"ר ח' דיין:

בבקשה, חבר הכנסת זאבי.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לנמק נגד גישתו של חבר הכנסת רחבעם זאבי.

הי"ר ח' דיין:

קיבלתי את בקשתך: אחד מכאן ואחד מכאן, למען הטעם הטוב. בבקשה, חבר הכנסת זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפי עניות דעתי, הכנסת צריכה לשמש דוגמה ומופת לרשויות המקומיות, לעיריות, לרשויות המוניציפליות, בכך שלא יהיו לנו יותר מחמישה סגנים ליושב-ראש. אנחנו יודעים שהעיריות דורשות כל הזמן שנרשה להן, שנאשר להן, שמשרד הפנים יאשר להן תוספת של סגנים, והממשלות לדורותיהן – גם כשזה בידי השמאל, גם כשזה בידי הליכוד – מונעות זאת מהן, מפני שאומרים שאין סיבה להרבות בסגנים.

יכולות להיות שתי סיבות לריבוי סגנים: האחת – צרכים קואליציוניים, והאחרת – סידור העבודה.

ובכן, הצרכים הקואליציוניים נפתרו פה בלי שיש צורך בריבוי סגנים. אין צורך בכנסת בריבוי סגנים. חמישה סגנים מספקים בהחלט מבחינת הצרכים הקואליציוניים, כדי לתת ביטוי למפלגות הגדולות. אין סיבה להוסיף ולהרבות בסגנים.

הסיבה השנייה, של סידור העבודה, היא רק סיבה של ניהול לא נכון או של חוסר מנהיגות, כי הטענה שהושמעה לנו: לא היה אפשר למצוא סגן להחליף את היושב-ראש; לא היה אפשר למצוא עוד סגן שיחליף את היושב-ראש התורן. אם אי-אפשר לנהל שלושה ימים את הכנסת, שלושה ימים בשבוע, עם יושב-ראש קבוע ועוד חמישה סגנים – זאת רק בטלנות.

סגן כזה – פירוש הדבר גם לשכה וגם תוספת שכר. יכולים להגיד לי: תוספת שכר זעומה, בטלה בשישים, אבל דין פרוטה כדין מאה. אין שום סיבה שבעולם שאנחנו נעבור את החמישה.

עכשיו אני רוצה לגלות את אוזנו של הבית בדבר נוסף; כבר מדברים על תשעה סגנים, מתכוונים לתשעה. המציעים שבעה סגנים בוועדה המסדרת דיברו בגלוי ובמפורש, שזהו שלב בתורת השלבים, ובעוד כמה שבועות, אולי חודש אולי חודשיים, יעלו את המספר לתשעה. אין שום סיבה שבעולם שהכנסת, שצופה אל העם בישראל, עיריות, מועצות מקומיות, שמהן אנחנו דורשים לתת מיעוט של סגנים – תיתן חבל פתוח; עוד סגן, עוד סגן, וזה הולך בקבוצות. חמישה – זה די והותר.

הי"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת רחבעם זאבי. חבר הכנסת אלי גולדשמידט, בבקשה, אני רק מבקש לא להאריך. אני רוצה לכבד את הנואמים ולא להאריך. תשתדל לקצר. אני רוצה לתת שוויון בבית הזה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חברי חבר הכנסת זאבי אמר דברי טעם. אני רק מציע לומר אותם דברי טעם לגבי ריבוי הסגנים בממשלה. צא ועשה חשבון, באופן יחסי, כמה סגנים יש לראש הממשלה? שלושה או ארבעה מתוך 18 חברי ממשלה, בפרופורציה זה פחות מאשר שבעה מתוך 120. אז אם אנחנו מדברים – – –

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

גם ברשות המקומית, אשר מונה 31 חברים, מספר הסגנים פרופורציונלי.

אלי גולדשמידט (העבודה):

תודה על הסיוע. אני חושב, חבר הכנסת זאבי, אני רוצה את אוזנך – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

אני רק עוזר לך לשכנע אותו.

אלי גולדשמידט (העבודה):

קודם כול, אם כבר מדברים, בואו נתחיל ברשות המבצעת, שהיום היא משופעת בסגנים.

נקודה שנייה: אין שום דמיון בין רשויות מקומיות לבין הכנסת, מסיבה פשוטה. ברשויות המקומיות כל סגן עולה הון עתק – – –

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת שטרית, אתה רוצה לעזור לי?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

בסדר, אז אחרי כן תעלה.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

הוא דואג, כי הוא אחד הסגנים.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

– – – יקצצו אותי.

היו"ר ח' דיין:

אתה כבר מקוצץ.

אלי גולדשמידט (העבודה):

א. אין שום עלות כספית, או אם יש עלות כספית, היא עלות שולית. הלשכות שמחולקות – הציבור עוד יחשוב שבונים פה לשכות, אלה הן אותן לשכות שממילא מחולקות, גם אם לא יהיו סגנים. לא מדובר על לשכות, מדובר על חדרים שאין שום דמיון בינם לבין לשכות, כפי שאנחנו

מתייחסים למלה, והם מחולקים, אם לא יהיו סגנים הם יחולקו לחברי כנסת שאינם סגנים, כך שאין פה שום תוספת תקציבית.

בעניין הכספי אני חושב שהדברים ברורים. לגופו של עניין, ואני מדבר אליך כי דווקא אתה, כאחד מחברי הכנסת היותר-חרוצים בבית, אתה היית עד בכנסת החולפת לשיבות שהתארכו לא עד שעה מאוחרת בלילה, אלא ברציפות כמעט במשך שלושה ימים – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

– – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

למה? כיוון שאתה בקואליציה, חבר הכנסת יהלום, אתה צריך לשמור על זכויות המיעוט. אתה ראית כמה קשה למצוא סגנים שישבו בשעות הלילה ובשעות הבוקר, בשעה 03:00, בשעה 04:00, ובשעה 05:00. אנחנו כבר היינו במצב, רחמנא ליצלין, שישב פה סגן שניהל ישיבה במשך חמש שעות רצופות – –

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

שמונה שעות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

– – ואפילו הדברים הבסיסיים, האלמנטריים, שאדם זקוק להם אחת לכמה שעות נמנעו ממנו. לכן אני מציע, חבר הכנסת זאבי, בדרך כלל בנושאים של ועדת הכנסת אני מסכים אתך, אני חושב שבמקרה הזה אין שום בעיה. הדוגמה האישית – או הביזיון שהכנסת חווה אותו כאשר מפסיקים ישיבה באמצע היום כיוון שאין סגן, הוא ביזיון הרבה יותר גדול מזה שיהיו עוד שני סגנים בלי שזה עולה למשלם המסים כסף ובלי שזה עולה בלשכות ובלי שזה עולה בכל הדברים שציינת. לכן אני תומך בכך שיהיו שבעה סגנים. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת – – –

יוסי שריד (מרצ):

שאלה – – –

היו"ר ח' דיין:

שאלה – כן, אבל מהמקום. בבקשה.

יוסי שריד (מרצ):

— — — יש לי נטייה להצביע בעד ההצעה של חמישה סגנים, אבל אם תגיד לי ששבעה סגנים זה סופי, אז יכול להיות — — —. אבל אם זה בדרך לתשעה – זה בדרך לתשעה?

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

אני אסביר, ואני בטוח שתבין את הרמזים. הסיכום שמצטט חבר הכנסת זאבי, שעליו הכרזתי בוועדה המסדרת, אומר כהאי לישנא: במהלך השיחות ששוחחנו להרכבת מעשה המרכבה הזה, נשיאות ועדות הכנסת, שוחחנו על מספר הסגנים. אני הודעתי בשם הקואליציה, שעל-פי בקשת הנציג של האופוזיציה, לאחר שנחזור מחופשת הקיץ ונתכנס כאן לכנס החורף הבא, תתקיים, לאחר עבודה של כחודש-חודשיים, ישיבה בלשכת יושב-ראש הכנסת, ובה, על-פי הניסיון של העבודה בחודשיים האלה של החורף והחודש הנוסף הזה של הקיץ, נתחשב התחשבות מרבית בעמדתו של יושב-ראש הכנסת באשר לשאלת הגדלת מספר הסגנים. כך אמרתי שם, כך אני אומר כאן, וכך אני מקווה שננהג.

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת מיכאל איתן, לשם הדיון, זאת היתה הסכמה בינך לבין יושב-ראש סיעת העבודה לגבי התשעה — — —

היו"ר ח' דיין:

כרגע הנושא לא רלבנטי. כאשר הנושא יהיה רלבנטי ויגיע לדיון במליאה – נתייחס אליו ברצינות.

רן כהן (מרצ):

סליחה, אדוני היושב-ראש, ברשותך, לא השלמתי את המשפט באשמתי. זה כדי לומר שההצעה לגבי שבעה סגנים בהחלט הוסכמה על-ידי כולם. תשעה – לא.

היו"ר ח' דיין:

בסדר. אנחנו עוברים להצבעה בנושא אישור חברי הכנסת. מי בעד חמישה, ומי בעד שבעה? נתחיל בשבעה. מי בעד שבעה – ירים – – –

כן כהן (מרצ):

אין הצבעה על שבעה.

היו"ר ח' דיין:

שבעה. מי בעד שבעה – ירים את ידו. אפשר להוריד. מי בעד חמישה? מי מתנגד? מי נמנע? שלוש.

הצבעה

ההצעה לבחור בשבעה סגנים ליושב-ראש הכנסת נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

הוחלט על שבעה סגנים, ועל כן תאמר את שמותיהם – אם יש לך.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

ההצעה של הוועדה המסדרת לשלושת הסגנים הנוספים, כדלקמן: רפי אדרי – עבודה, דוד טל – ש"ס, שמריהו בן-צור – מפד"ל.

היו"ר ח' דיין:

תן לי את שמותיהם; אין לי השמות. מי בעד חבר הכנסת רפי אדרי – ירים את ידו. מי נגד? מי נמנע? אין.

הצבעה

ההצעה לבחור בחבר הכנסת ר' אדרי לסגן יושב-ראש הכנסת נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

מי בעד חבר הכנסת דוד טל מש"ס – ירים את ידו – – –

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

– – –

היו"ר ח' דיין:

לא בזמן ההצבעה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

– – –

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת סאלח סלים – לא בזמן ההצבעה. לא בזמן ההצבעה, אני מצטער מאוד.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

– – –

היו"ר ח' דיין:

מי בעד חבר הכנסת דוד טל – ירים את ידו. מי נגד?

הצבעה

ההצעה לבחור בחבר הכנסת ד' טל לסגן יושב-ראש הכנסת נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

מי בעד חבר הכנסת שמריהו בן-צור – ירים את ידו.

הצבעה

ההצעה לבחור בחבר הכנסת ש' בן-צור לסגן יושב-ראש הכנסת נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

הכנסת אישרה. הנושא אושר. אני מברך את חברי הכנסת שנבחרו לסגני היושב-ראש.

הודעה לחברי הכנסת. ועדת הכנסת מתכנסת עכשיו. כל חברי ועדת הכנסת מתבקשים לרדת.

לגבי יושבי-ראש ועדות, הוועדות שאכן הגענו לגביהן להצבעה, מלבד ועדת החוקה, חוק ומשפט וועדת העלייה והקליטה, שלא הגענו לגביהן להצבעה – אנחנו נצביע ביום שני בבוקר, בשעה 09:00, על כל יושבי-ראש הוועדות. תודה רבה.

מיכאל איתן (יו"ר הוועדה המסדרת):

תודה.

היו"ר ח' דיין:

הישיבה נעולה. הישיבה הבאה – – –

קריאה: - - -

היו"ר ח' דיין:

הודעתי. ועדת הכנסת מתכנסת עכשיו. הודעתי.

קריאה:

- - -

היו"ר ח' דיין:

אני חוזר עוד הפעם: ועדת הכנסת מתכנסת עכשיו לבחירת יושב-ראש.

תודה רבה, הישיבה נעולה. הישיבה הבאה תתקיים ביום ב' בשעה 16:00. תודה רבה.

הישיבה ננעלה בשעה 20:30.